

Årlig rapport om migrations- och asylpolitik FINLAND 2015

Delfinansierad
av Europeiska
unionen

Årlig rapport om migrations- och asylpolitik

Finland 2015

Utgivare:

Europeiska migrationsnätverket 2016

Undersökningsansvariga:

Överinspektör Suvi Tiainen (Nationella kontaktpunkten i Finland)

Nationella samordnaren Kielu Brewis (Nationella kontaktpunkten i Finland)

Rapporten har publicerats och tryckts på finska och engelska med följande ISBN-koder:

ISBN 978-952-5920-52-9 (PDF)

ISBN 978-952-5920-53-6 (Inb.)

Sisällys

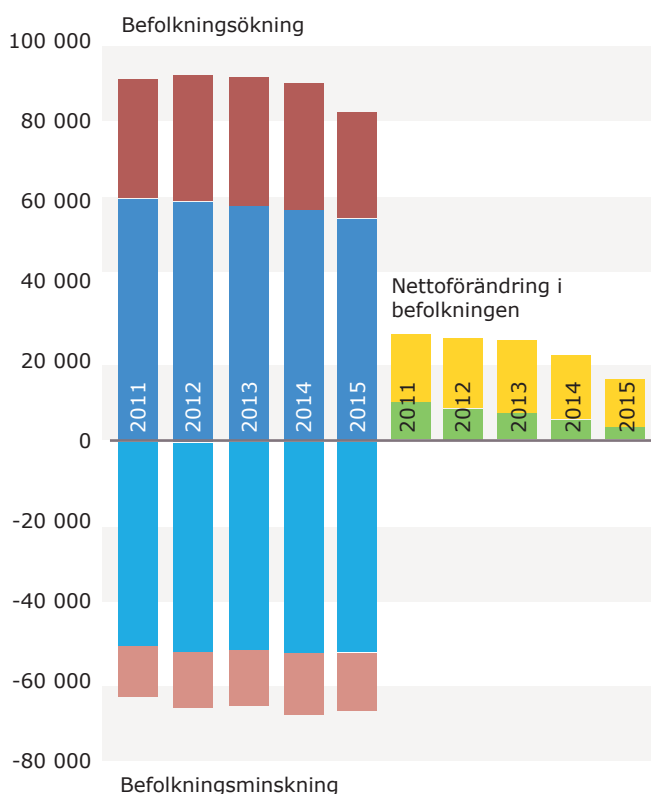
Sammanfattning	4
1. Inledning	6
1.1. Asyl- och migrationsförvaltningens struktur i Finland	8
2. Allmän utveckling som gäller asyl och migration	11
3. Laglig invandring och migration	18
3.1. Arbetsrelaterad invandring	18
3.2. Familjeåterförening	22
3.3. Studerande	24
3.4. Återflyttare	26
3.5. Annan utveckling i anslutning till laglig invandring	27
3.6. Integration.....	28
3.7. Medborgarskap	34
3.8. Hantering av invandring och migration.....	35
4. Internationellt skydd och asyl	37
4.1. Asylsökande och beslut som har fattats.....	37
4.2. Kvotflyktingar.....	42
4.3. Mottagande	43
5. Ensamkommande minderåriga asylsökande och andra personer i utsatt ställning	48
5.1. Ensamkommande minderåriga	48
5.2. Andra personer i utsatt ställning	50
6. Bekämpning av människohandel	51
7. Invandrings- och utvecklingspolitik	54
8. Irreguljär migration	56
9. Återvändande	58
Källor	61

Sammanfattning

År 2015 fick sammanlagt 33 568 utlänningar uppehållstillstånd eller registrerad uppehållsrätt som EU-medborgare i Finland, dvs. ungefär lika många som under de senaste åren. Även nettomigrationen låg på samma nivå som under tidigare år. Den naturliga befolkningsökningen avtog redan för sjätte året i rad, vilket innebär att befolkningsökningen i Finland i nuläget bygger på migration.

Av dem som kom till Finland var 32 procent EU-medborgare¹. De flesta medborgarna i tredje länder som beviljades ett första uppehållstillstånd kom från Ryssland (Ryska federationen). På andra och tredje plats kom de folkrika asiatiska länderna Kina och Indien, och på fjärde plats Ukraina. Utöver dessa fyra länder, som toppade statistiken även året innan, bör det också nämnas att 2015 var första året då över 1 000 vietnameser beviljades uppehållstillstånd.

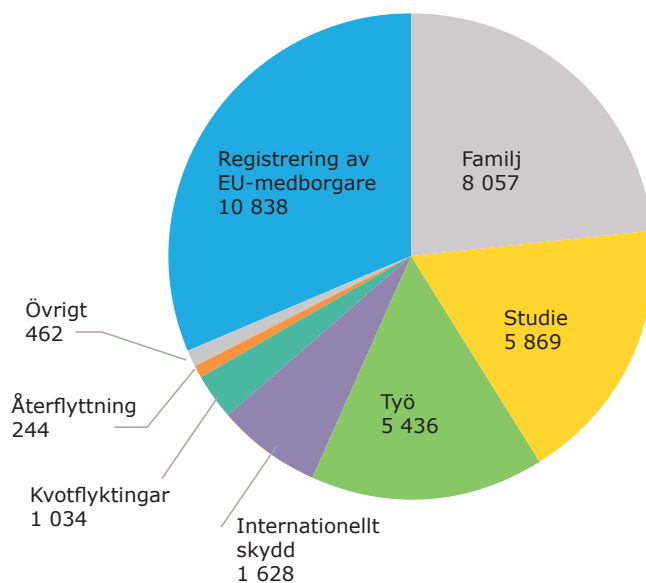
Förändringar i befolkningen 2011–2015

Källa: Statistikcentralen, Finlands officiella statistik (FOS): De slutliga uppgifterna om befolkningsförändringarna 2005-2014 samt de preliminära uppgifterna 2015.

De flesta uppehållstillstånden beviljades på basis av familjeband och de näst flesta på basis av studier. Den tredje vanligaste ansökningsgrunden var arbete. De flesta asylansökningar som inkom under 2015 hann inte avgöras före årsskiftet, och antalet asylsökande syns därför ännu inte i beslutsstatistiken för 2015.

Registreringarna av EU-medborgare och första uppehållstillstånd som beviljats medborgare i tredje länder enligt ansökningsgrund 2015

Källa: Migrationsverket och polisen

- Invandring
- Födda
- Nettoinvandring
- Naturlig befolkningsökning
- Utvandring
- Döda

¹ Registreringen av EU-medborgare omfattar alla EU-medborgare som flyttar till Finland på olika grunder.

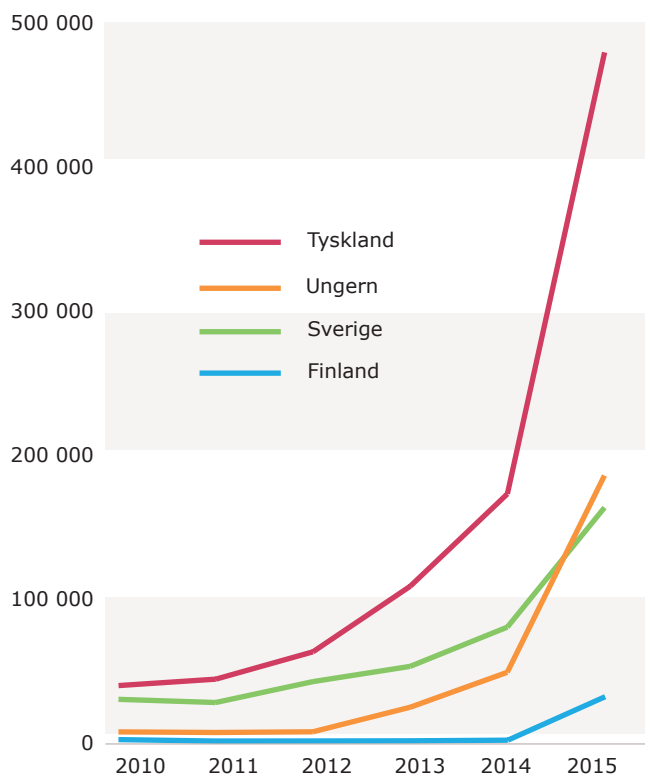
År 2015 var ett exceptionellt år för Migrationsverket på grund av det stora antalet asylsökande. Antalet asylsökande som anlände till Finland (32 476) var nästan nio gånger större än året innan. Toppen inträffade under hösten. De flesta anlände i september, närmare bestämt 10 836 personer, vilket är en nästan 27 gånger större siffra jämfört med september 2014. Beskrivande för den exceptionella situationen är att det under året lämnades in fler asylansökningar än under de föregående tio åren totalt. Också antalet ensamkommande minderåriga asylsökande, 3 024, är 15 gånger större än föregående år.

Den snabba ökningen av antalet asylsökande återspeglades särskilt på mottagningssystemet för asylsökande. Inkvartering måste ordnas för de asylsökande och under hösten grundades över hundra förläggningar på en kort tid i Finland. Den nya situationen har även medfört en avsevärd ökning av antalet anställda på Migrationsverket och ämbetsverket har inrättat nya regionala verksamhetsställen. I och med de nya förläggningarna och verksamhetsställen återspeglades konsekvenserna av det växande antalet asylsökande i hela Finland, även på orter där bara få utlänningar bott tidigare.

Under årets lopp behandlades olika teman kring invandring kontinuerligt i nyheterna, och de asylsökande blev på ett nytt sätt en del av vardagen för allt fler finländare. Man började också se tecken på en polariserad debatt och skärpta åsikter både på rikspolitisk nivå och bland medborgarna. Samtidigt visade finländarna prov på en stark vilja att hjälpa till genom både frivilligarbete och gåvor under hösten, då tillströmningen av asylsökande var som störst.

Av de europeiska länderna var det Tyskland som tog emot flest asylsökande absolut sett (442 000), totalt 2,5 gånger fler än 2014. Också i Sverige, Ungern och Österrike ökade antalet asylsökande med över 50 000 jämfört med året innan. Finland uppvisade emellertid den största ökningen i antalet asylsökande i Europa jämfört med föregående år.

Asylansökningar 2010–2015 Tyskland, Ungern, Sverige och Finland

Källa: Eurostat / Asylum Statistics.

1. Inledning

I policyrapporten för Europeiska migrationsnätverkets (EMN) kontaktpunkt i Finland 2015 redogörs för de viktigaste utvecklingskedena i politiken och lagstiftningen om invandrings- och asylfrågor samt för den relaterade offentliga diskussionen. Detta är den enda årsrapporten i Finland som innehåller samlad information om hur migrationsfrågorna utvecklas. Referensperioden för rapporten är 1.1.2015–31.12.2015.

Europeiska migrationsnätverkets nationella kontaktpunkter producerar årligen en migrations- och asylpolitisk rapport i två delar.² För den första delen samlar kontaktpunkterna in migrations- och asylpolitisk uppföljningsinformation för Europeiska kommissionen, som sammanställer denna information till en årlig migrations- och asylpolitisk jämförelse som omfattar hela EU. Kontaktpunkten i Finland samlade in uppföljningsinformationen från myndighetskällor och genom riktade frågor till de ansvariga myndigheterna. I rapporteringen deltog Migrationsverket, inrikesministeriet, Polisstyrelsen, staben för Gränsbevakningsväsendet, arbets- och näringsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, utrikesministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, diskrimineringsombudsmannens byrå och Helsingfors förvaltningsdomstol. Den nationella kontaktpunkten i Finland svarade för att samla in de statistiska uppgifterna.

Denna andra del av policyrapporten är avsedd framför allt för den nationella publiken. Den inkluderar också det viktigaste innehållet från den första delen av rapporteringen. Rapporten följer dessutom upp den offentliga diskussionen om migration 2015 och presenterar de viktigaste trenderna i invandrings- och asylstatistiken. År 2015 fokuserar man särskilt på att analysera könskonsekvenserna och de grundläggande fri- och rättigheterna. Europeiska migrationsnätverket publicerar dessutom en separat nationell statistiköversikt, Nyckeltal om immigration 2015.

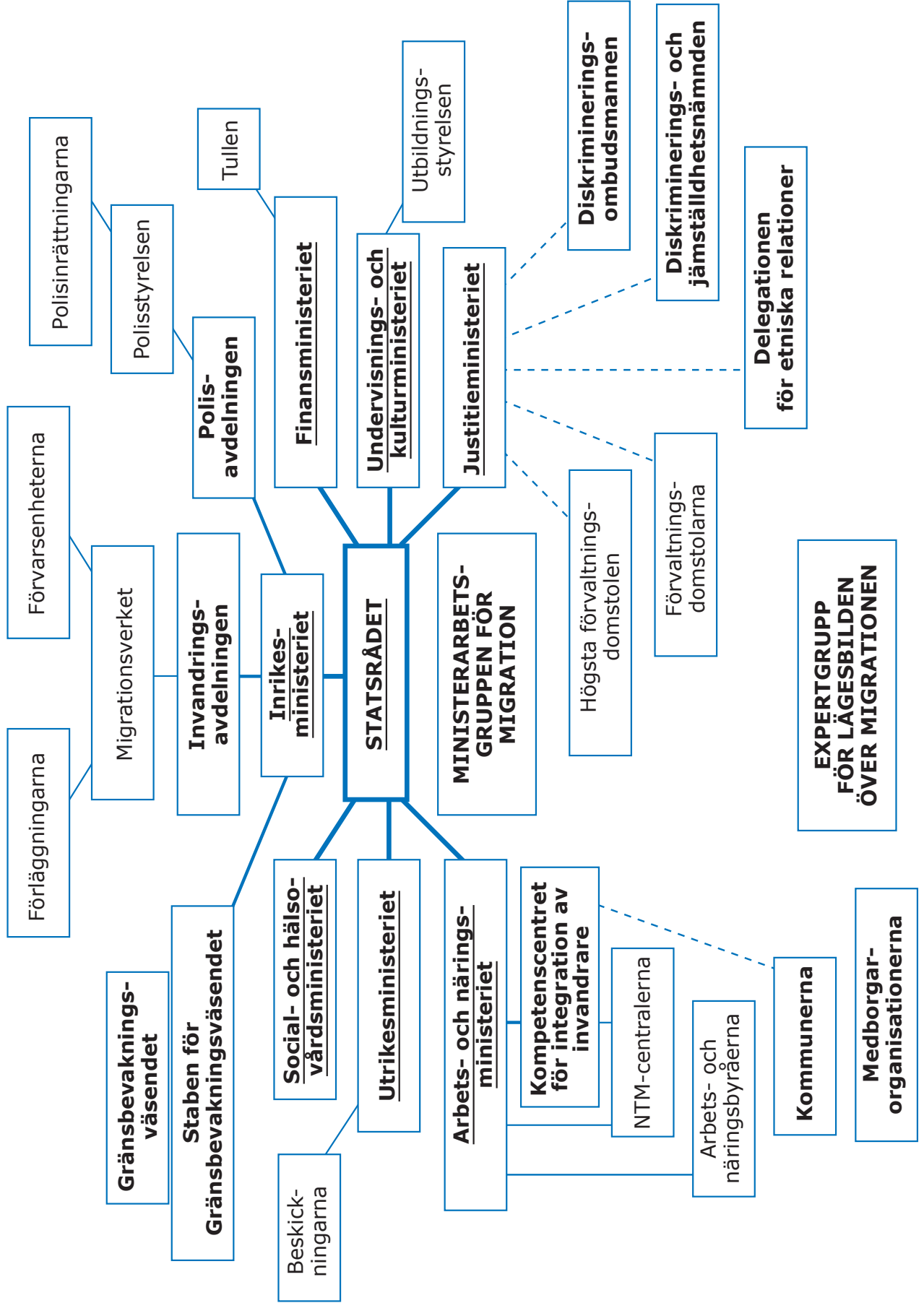
I undersökningen har man som källa använt flera myndighetsrapporter om invandring som publicerats på internet, undersökningar, utlåtanden och pressmeddelanden. Pågående lagstiftningsprojekt har följts upp med hjälp av projektwebbplatser och riksdagshandlingar. År 2015 deltog kontaktpunkten även i många seminarier om migration i Finland och andra EU-länder i syfte att bilda nätverk med parter som producerar forskning om migration och samla in information om pågående nationella projekt och internationella trender.

Undersökningsterminologin grundar sig på migrationsvokabulären (EMN Glossary) som publiceras och administreras av Europeiska migrationsnätverket).³ Rapportens rubricering följer den struktur som Europeiska kommissionen använder.

² Bestämmelser om rapporteringsuppgiften finns i Rådets förordning 2008/381/EG, genom vilken EMN grundades.

³ EMN Glossary, version 3.0, på adressen (20.2.2015) http://www.emn.fi/raportit/emn_glossary

Asyl- och migrationsförvaltningens struktur i Finland (2015)

1.1. Asyl- och migrationsförvaltningens struktur i Finland

Statsrådet styr migrationspolitiken och -förvaltningen med hjälp av målsättningar och av statsrådet godkända principbeslut som ingår i regeringsprogrammet. Statsrådets kansli svarar för den allmänna samordningen av EU-frågor. Enligt regeringsprogrammet ska regeringen främja en arbetsrelaterad invandring som stärker sysselsättningen och de offentliga finanserna, förbättrar försörjningskvoten och främjar en internationalisering av ekonomin i Finland. Regeringen uppmuntrar till en öppen diskussion om invandringspolitiken, men rasism tillåts inte. I enlighet med regeringsprogrammet deltar Finland i den internationella ansvarsfördelningen och engagerar sig också aktivt i behandlingen av invandringsfrågor på EU-nivå. Dessutom betonar man inom invandringspolitiken att invandringen ska vara kontrollerad och att integrationen ska effektiviseras och verksamheten genomföras tväradministrativt.

Ministerarbetsgruppen för migration⁴ sammanställer och upprätthåller en lägesbild över situationen med asylsökande och följer hur integrationen framskrider. Till gruppen hör statsminister Juha Sipilä, utrikesminister Timo Soini och finansminister Alexander Stubb, och statssekreterarna är vid behov ställföreträdare för dessa. De övriga medlemmarna i ministerarbetsgruppen är ministrarna Anu Vehviläinen, Juha Rehula, Olli Rehn, Hanna Mäntylä, Jari Lindström och Sanni Grahn-Laasonen.

Inrikesministeriet svarar genom **invandringsavdelningen** för migrationsfrågor. I dess uppgifter ingår att bereda invandringspolitik och lagstiftning som gäller migration och medborgarskap, övervaka Migrationsverkets verksamhet samt delta i samarbete gällande invandrings- och asylfrågor inom EU, i andra internationella forum och i nationella sammanhang. Inrikesministern fastställer de centrala prioriterade områdena, de viktigaste riktlinjerna och resultatmålen för verksamheten som en del av verksamhets- och ekonomiplanen för inrikesförvaltningen. Migrationsförvaltningens anslag ingår i inrikesministeriets budgetförslag. Vid inrikesministeriet finns en **expertgrupp för lägesbilden över migrationen**, som styr den situation som uppstått i Finland i och med den snabba ökningen i antalet asylsökande. Gruppen samarbetar med de övriga ministerier-

na. Gruppen har till uppgift att upprätthålla en lägesbild över migrationen som helhet, besluta om åtgärder och komma överens om ledningsarrangemang i det exceptionella läget. Gruppen består av representanter för inrikesministeriet, Migrationsverket, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Skyddspolisen och utrikesministeriet.

Migrationsverket beviljar första uppehållstillstånd, behandlar asylansökningar, styr förläggningarnas verksamhet, beslutar om avvisning och utvisning, svarar för behandlingen av ansökningar om medborgarskap och beviljande av främlingspass. Migrationsverket lyder under inrikesministeriet. Under Migrationsverkets regi verkar **förläggningar** som svarar för inkvarteringen och olika tjänster i anslutning till mottagandet av asylsökande samt **förvarsenheter** för personer som tagits i förvar av polisen eller gränsbevakningen med stöd av utlänningslagen.

Polisen övervakar att utlänningslagen iakttas, tar emot utlänningsansökningar, utreder asylsökandens identitet och resrutt,⁵ beviljar fortsatt uppehållstillstånd och tar emot registrering av EU-medborgare. Dessutom verkställer polisen beslut om utvisning och avvisning. **Inrikesministeriets polisavdelning** ansvarar för den strategiska styrningen och övervakningen inom verksamhetsområdet. **Polisstyrelsen** planerar, leder, utvecklar och övervakar den praktiska polisverksamheten vid **polisinrättningarna**.

Gränsbevakningsväsendet övervakar in- och utresor samt genomför passkontroller. Tillsammans med polisen utreder Gränsbevakningsväsendet asylsökandens identitet och resrutt och fattar vid behov beslut om visum vid gränsen. Under chefen för Gränsbevakningsväsendet verkar **staben för Gränsbevakningsväsendet**, som också fungerar som **gränsbevakningsavdelning vid inrikesministeriet**.

Inrikesministeriet svarar för visumpolitiken. Finlands utlands **beskickningar** beviljar visa och tar emot anmälningar om medborgarskap och ansökningar om uppehållstillstånd.

Arbets- och näringsministeriet svarar för styrningen av integrationsfrågorna. Tillsammans med inrikesministeriet följer arbets- och näringsministeriet upp arbetskraftsinvandringens volym och struktur och utvecklar uppföljningsverktyg. Vid arbets-

⁴ Statsrådets meddelande 24.9.2015: Regeringen tillsatte en ministerarbetsgrupp för migration.

⁵ Utredningen av de asylsökandes identitet och rutt överfördes 1.3.2015 på Migrationsverkets ansvar.

och näringsministeriet finns **Kompetenscentret för integration av invandrare**, som har till uppgift att bygga samarbetsnätverk över områdesgränserna mellan olika yrkesgrupper som arbetar med integration. Som grund för planeringen och genomförandet av integrationsarbetet sammanställer kompetenscentret forsknings-, statistik- och uppföljningsinformation i syfte att utveckla bedömningen av integrationsverksamhetens effektivitet.

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde verkar förutom **närings-, trafik- och miljöcentralerna**, som på regional nivå svarar för uppgifter i anslutning till invandring, integration och goda etniska relationer, även **arbets- och näringsbyrå-ernamed** särskilda arbetstillståndsenheter som fattar delbeslut i ansökningar om uppehållstillstånd för arbetstagare innan Migrationsverket behandlar och fattar beslut om dem.

Undervisnings- och kulturministeriets uppgift är att utveckla utbildningen för invandrare på olika utbildningsstadiet. Undervisningsministeriets verksamhetsområde omfattar också ärenden gällande invandrarnas kultur, idrott och ungdomsarbete samt religion. Under ministeriet sorterar **Utbildningsstyrelsen**, som svarar för invandrarnas utbildningsfrågor och erkännande av utländska examina.

Social- och hälsovårdsministeriets uppgift är att främja invandrarnas hälsa och välfärd. Social- och hälsovårdsministeriet svarar för frågor i anslutning till invandrarnas uppehälle. Social- och hälsovårdsministeriet stöder invandrarnas integration i det finska samhället bland annat genom att utveckla social- och hälsovårdstjänster så att invandrarnas behov beaktas i dessa.

Kommunerna tillhandahåller den kommunala basserVICEN för invandrare som är permanent bosatta i kommunen precis som för andra kommuninvånare. Kommunerna beslutar också självständigt om mottagande av kvotflyktingar och asylsökande som erhållit uppehållstillstånd. Flera kommuner har slagit fast principer för invandrarnas integration i ett särskilt integrationsprogram.

Under justitieministeriet verkar en delegation för etniska relationer. Till ministeriets förvaltningsområde hör också förvaltningsdomstolarna, diskrimine-

ringsombudsmannens byrå samt diskriminerings- och jämställdhetsnämnden.

Delegationen för etniska relationer (ETNO) är ett sakkunnigorgan med bred bas som tillsatts av statsrådet. Delegationens syfte är att främja växelverkan mellan olika grupper och hjälpa ministerierna att utveckla ett etniskt jämställt och mångfaldigt samhälle.

Förvaltningsdomstolarna och **högsta förvaltningsdomstolen** avgör besvär över beslut som Migrationsverket har fattat i ett ansökningsärende.

Diskrimineringsombudsmannen⁶ ska främja lika behandling och ingripa i diskriminering. Till diskrimineringsombudsmannens uppgifter hör även att främja utlänningarnas rättigheter och ställning. Därtill har diskrimineringsombudsmannen en specialuppgift, nämligen att övervaka verkställigheten av avlägsnandet av utlänningar från landet och verka som nationell människohandelsrapportör.

Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden⁷ är ett självständigt och oberoende rättsskyddsorgan som tillsatts av statsrådet. Nämnden övervakar iakttagandet av diskrimineringslagen och jämställdhetslagen i privat verksamhet samt i offentlig förvaltning och affärsverksamhet.

Medborgarorganisationer producerar olika tjänster, tillhandahåller hjälp och rådgivning för asylsökande samt arbetar för sin del med integration. Medborgarorganisationernas sakkunnighet i invandringsfrågor behövs i lagberedningen och utvecklingen av invandringspolitiken.

Utlänningslagen innehåller bestämmelser om processerna kring inresa, invandring och avlägsnande ur landet i fråga om utlänningar, medan medborgarskapslagen föreskriver om villkoren för att få finskt medborgarskap. Det finns en särskild lag om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Detsamma gäller förvarsenheter och bemötandet av utlänningar som tagits i förvar. Utlänningsregistret och dess användning regleras i en separat lag, liksom även integrationstjänster och integrationsstöd.

⁶ Fram till 1.1.2015 minoritetsombudsmannen.

⁷ Fram till 1.1.2015 diskrimineringsnämnden.

Centrala lagar och förordningar om migration:

- Utlänningslagen (301/2004)
- Medborgarskapslagen (359/2003)
- Diskrimineringslagen (1325/2014)
- Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011)
- Lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter (116/2002)
- Lagen om främjande av integration (1386/2010)
- Lagen om Migrationsverket (156/1995)
- Lagen om diskrimineringsombudsmannen (1326/2014)
- Lagen om diskriminerings- och jämställdhetsnämnden (1327/2014)
- Lagen om utlänningsregistret (1270/1997)
- Lagen om fonderna inom området för inrikes frågor (903/2014)
- Statsrådets förordning om medborgarskap (799/2004)
- Statsrådets förordning om Migrationsverket (193/2002)
- Statsrådets förordning om fonderna inom området för inrikes frågor (351/2015)
- Inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer (1022/2014)
- Inrikesministeriets förordning om genomförande av utbildning i användning av maktmedelsredskap för personal i tjänsteförhållande till en förvarsenhet (1560/2015).

Länkar till centrala myndigheter inom migrationsförvaltningen:

- Statsrådet
www.vnk.fi/sv	- Utbildningsstyrelsen
www.oph.fi/startsidan
- Inrikesministeriet
www.intermin.fi/sv	- Social- och hälsovårdsministeriet
www.stm.fi/sv
- Migrationsverket
www.migri.fi/sv	- Justitieministeriet:
www.om.fi
- Polisen
www.poliisi.fi/sv	- Delegationen för etniska relationer
www.oikeusministerio.fi
- Gränsbevakningsväsendet
www.raja.fi/sv	- Diskrimineringsombudsmannen
www.syrjinta.fi/web/sv
- Arbets- och näringsministeriet:
www.tem.fi/sv	- Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden
www.yvtltk.fi/sv
- Utrikesministeriet:
www.formin.fi	- Högsta förvaltningsdomstolen
www.hfd.fi
- Undervisnings- och kulturministeriet
www.okm.fi	- Förvaltningsdomstolarna
www.oikeus.fi/tuomioistuimet/hallintooikeudet/sv
-

2. Allmän utveckling som gäller asyl och migration

INVANDRINGSPOLITIK

Finlands invandringspolitik baserar sig på det nuvarande **regeringsprogrammet**⁸, **regeringens invandringspolitiska åtgärder**⁹ och asylpolitiska åtgärdsprogram¹⁰ samt strategin Migrationens framtid 2020¹¹.

I juni 2013 publicerades **strategin Migrationens framtid 2020, som definierar de långsiktiga riktlinjerna för migrationspolitiken**¹². Parallellt med strategin sammanställdes ett **åtgärdsprogram**¹³ där man samlade konkreta åtgärder som kan följas upp i syfte att uppnå målen i strategin. Åtgärdsprogrammet, som publicerades i mars 2014 och som inkluderar cirka 170 olika åtgärder, ger en helhetsbild av vad man konkret kommer att göra inom migrationsförvaltningen under de kommande åren, hur åtgärderna finansieras, vem som är ansvariga och hur uppföljningen genomförs. Eftersom invandringsstrategin prioriterar riktlinjer som främjar invandrarnas sysselsättning är de flesta åtgärderna inriktade på detta. **Genomförandet av strategin och åtgärdsprogrammet följs upp vid tjänstemannamöten som ordnas varje år under ledning av inrikesministeriet.**

Enligt det strategiska regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering¹⁴, som publicerades 29.5.2015, ska regeringen främja en arbetsrelaterad invandring som stärker sysselsättningen och de offentliga finanserna, förbättrar försörjningskvoten och främjar en internationalisering av ekonomin i Finland. Regeringen uppmuntrar till en öppen, faktabaserad diskussion om invandringspolitiken och främjar en tolerant nationell diskussionskultur som respekterar människovärdet. Till regeringsprogrammet hör att aktivt delta i behandlingen av invandringsfrågor på EU-nivå. I regeringsprogrammet nämns att vi ska delta i den internationella ansvarsfördelningen genom att hålla antalet kvotflyktingar åtminstone på samma nivå som under de senaste åren. Regeringen efterlyser en balanserad invandring och effektiva myndighetsprocesser såväl i behandlingen av ansökningar som i besluten om återsändande och avvärjande av missbruk. Vidare

ska integrationen effektiviseras och kriterierna för familjeåterförening preciseras. I regeringsprogrammet fastställs också att terminsavgifter tas i bruk för studerande från länder utanför EU och EES, men samtidigt främjas sysselsättningen av internationella studerande i Finland.

Regeringen har 11.9.2015 godkänt **regeringens invandringspolitiska åtgärder**¹⁵. I åtgärdsplanen betonas att den okontrollerade migrationen måste fås under kontroll och människorna styras in på lagliga och trygga rutter. Omfattande åtgärder måste dessutom vidtas i ursprungs- och transitländerna, på EU-nivå och i Finland. I åtgärdsprogrammet betonas också att det finns ett behov av dels snabba praktiska åtgärder för att människoliv ska kunna räddas och migrationen fås under kontroll, dels långsiktiga åtgärder, så att man får grepp om situationen på ett hållbart sätt.¹⁶

Bakom de invandringspolitiska åtgärderna ligger den stora ökningen i antalet asylsökande både i Finland och inom EU. Åtgärderna bygger på **den internationella rätten** och på principen om att **de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ska tryggas fullt ut** och respekteras.

Som **åtgärder på internationell nivå** nämns att biståndspengarna i mån av möjlighet bör riktas till asylsökandenas ursprungs- och transitländer, avtal om återsändande bör ingås med Irak, Afghanistan och Somalia och klimatförändringen motarbetas genom aktiva åtgärder.

Inom EU-politiken understöder Finland förslaget att grunda förläggningar i Sydeuropa eller utanför EU från vilka de som beviljas uppehållstillstånd sedan förflyttas till medlemsländerna. Vidare understöder Finland idén att grunda gemensamma EU-informationscentraler i ursprungs- och transitländerna samt en s.k. hotspot-verksamhetsmodell, där sameuropeiska myndigheter snabbt registrerar alla invandrare som anländer till området. Finland betonas vikten av att bekämpa människosmuggling och ingripa i de yttersta orsakerna som ligger bakom påtvingad migration. Likaså anser Finland det vara viktigt att Dublin-systemet fungerar effektivt. Finland engagerar sig aktivt i EU:s mål att hantera migrationsströmmarna genom att delta i interna flyttningar av asylsökande på frivillig basis, medverka i omplace-

⁸ Lösningar för Finland - strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering 29.5.2015.

⁹ Regeringens invandringspolitiska åtgärder 11.9.2015.

¹⁰ Regeringens asylpolitiska åtgärdsprogram 8.12.2015.

¹¹ Statsrådets principbeslut om strategin Migrationens framtid 2020, 13.6.2013.

¹² Ibid.

¹³ Inrikesministeriet, strategin Migrationens framtid 2020, Åtgärdsprogram

¹⁴ Lösningar för Finland - strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering 29.5.2015.

¹⁵ Regeringens invandringspolitiska åtgärder 11.9.2015.

¹⁶ Statsrådets meddelande 11.9.2015: Statsrådets invandringspolitiska åtgärder listades.

ringsprojekt samt delta i Frontex gränsbevakningsoperationer och fortsättningsvis också i internationell krishantering.

Bland de centrala åtgärderna på nationell nivå kan nämnas att en expertgrupp har tillsatts vid inrikesministeriet med uppgiften att leda de åtgärder som behöver vidtas i den exceptionella situation som uppstått på grund av det snabbt ökande antalet asylsökande. Därtill betonas betydelsen av hjälpen från medborgarsamhället. Som konkreta åtgärder anges att bekämpa terrorism, effektivisera gränsbevakningen och bland annat övervaka inreseförbud. Dessutom ska information om ändringar i invandringsspolitiken förmedlas till ursprungsländerna. Processen kring behandlingen av ansökningar och avlägsnande ur landet effektiviseras och flaskhalsarna i processen för ändringssökande när det gäller rättshjälp ska avhjälpas. Därtill satsar man på effektiv och aktiverande integration. De ovannämnda åtgärderna har gett upphov till flera lagstiftningsprojekt och utredningar.

Regeringen offentliggjorde **8.12.2015 sitt asylpolitiska åtgärdsprogram**¹⁷. Finland har som mål att på kort sikt avbryta den okontrollerade strömmen av asylsökande till vårt land, få asylkostnaderna under kontroll och effektivt integrera dem som beviljas asyl. Dessutom effektiviserar Finland sina processer för asyl och återsändande och strävar också efter att bidra till en effektivare bevakning av EU:s yttre gränser.

Huvudpunkterna i åtgärdsprogrammet är följande:

1. Finland deltar med gott exempel och i samarbete med EU-länderna för att de gemensamt överenskomna besluten ska verkställas i tredje länder och den omfattande migrationen till EU-området ska fås under kontroll. Detta inbegriper bland annat förebyggande av konflikter, effektiv bevakning av de yttre gränserna och deltagande i gränsövervakningsuppdrag som samordnas av Frontex.
2. Finland samordnar sina asylofföranden med EU och Norden.
3. Finland effektiviserar asylofförandet för att garantera snabba beslut och tygla mottagningskostnaderna genom både tilläggsresurser och lagstiftningsändringar.

4. Finland erbjuder endast nödvändiga mottagnings-tjänster men med respekt för de asylsökandes människovärde. Detta innebär bland annat att särskilda enheter inrättas för dem som nekats asyl, arbetsuppgifter ordnas för asylsökande och olika mottagningsarrangemang utreds.

5. Finland effektiviserar processen för återvändande och återsändande genom att samarbeta med tredje länder och förhandla om bilaterala avtal om återsändande.

6. Finland upprätthåller säkerheten och effektiviserar kommunikationen genom den bevakning och förebyggande verksamhet som polisen, Gränsbevakningsväsendet och Skyddspolisen utför och genom att förbättra säkerheten i förläggningarna och deras omgivning.

7. Finland stöder på många sätt flyttningen av asylsökande som beviljats uppehållstillstånd till kommunerna och en kostnadseffektiv integration.

INTEGRATIONSPOLITIK

I juni 2012 godkände regeringen ett integrationsprogram med prioriterade områden för 2012–2015¹⁸. Det allmänna målet för programmet är att stödja invandrarnas delaktighet inom samhällets alla sektorer. De särskilda prioriterade områdena går ut på att främja invandrarnas sysselsättning och stödja invandrarbarn, -ungdomar, -familjer och -kvinnor.

Ministerarbetsgruppen för migration godkände 27.11.2015 en handlingsplan för integration¹⁹, som en förberedelse inför den ökande migrationen. I handlingsplanen läggs fokus på att identifiera invandrarnas kompetens och sysselsättningsmöjligheter och säkerställa en smidig förflyttning till respektive kommun. Dessutom innefattar de sammanlagt över 30 åtgärderna bland annat beredskapen inför invandrarnas servicebehov när det gäller den kommunala basservicen och arbetslivsförvaltningen. Invandrarna förutsätts delta aktivt i integrationsåtgärderna.

Arbets- och näringsministeriet håller på att färdigställa beredningen av statens program för integrationsfrämjande för åren 2016–2019. Regeringens invandringsspolitiska riktlinjer utgör en vä-

¹⁷ Regeringens asylpolitiska åtgärdsprogram 8.12.2015.

¹⁸ Statens program för integrationsfrämjande, regeringens prioriterade områden 2012–2015.

¹⁹ Arbets- och näringsministeriets meddelande 27.11.2015: Handlingsplanen för integration ska svara på ökad migration. Handlingsplanen för integration: det växande antalet asylsökningar och deras inverkan på integrationsstödande tjänster.

sentlig del av integrationsprogrammet. Målet med programmet är att effektivisera planeringen och uppföljningen av integrationsfrämjande åtgärder på nationell nivå och att främja integrationen inom såväl basservicen som andra åtgärder enligt lagen om integration. Tanken är att ett bättre samarbete mellan centrala aktörer ska leda till effektivare integrationsfrämjande åtgärder. För detta syfte utarbetas i samband med beredningen av statens program för integrationsfrämjande ett **samarbetsprogram för integration**²⁰, som kommer att beredas i samarbete med andra myndigheter, kommunerna, invandrarsamfund och organisationer, näringslivet och arbetsmarknadsorganisationerna, religiösa samfund, högskolor och andra läroanstalter. I samarbetsprogrammet fastställs prioriteringsområden och samarbetsformer för det integrationsarbete som ska utföras tillsammans med kommunerna, medborgarsamhället, invandrarsamfundet, företagen och andra organisationer. Ett utkast till samarbetsprogrammet har sammanställts utifrån temaworkshoppar under hösten 2015 och de löften och initiativ som fåtts inom ramen för samarbetskampanjen. Kommentarer till utkastet har insamlats och programmet publiceras under våren 2016.

Samarbetsprogrammet²¹ prioriterar fem teman, och verksamheten bedrivs genom tre olika förfaranden.

Samarbetsprogrammets teman:

1. Främja en tolerant diskussionskultur som respekterar människovärdet; rasism tillåts inte
2. Invandrare, näringsverksamhet och innovationer
3. Internationellt skydd och kommunerna
4. Effektiv integration och sysselsättning
5. Integrationen bland barn, unga och familjer

För varje tema ordnades en workshop mellan september och november. Till dessa inbjöds många olika aktörer; organisationer, företag, kommuner m.fl.

Centrala verksamhetsmetoder inom samarbetsprogrammet

1. **Rundabordssamarbete**, dvs. ett forum för utbyte av information och bästa praxis samt inriktning av gemensam verksamhet.
2. **Integrationssummit** är ett tvådagarsevenemang som anordnas vartannat år och som för samman aktuella **frågor**, centrala utmaningar, den senaste forskningsinformationen och bästa praxis.

3. **#kumppanuusohjelma** är ett varumärke under vilket varje sammanslutning eller individ vid behov kan fungera som stöd för samarbetsprogrammet.

Den stora frågan är hur medborgarnas frivilliga aktivitet kan kanaliseras så att den främjar integrationen på ett tillräckligt samordnat och resultatrikt sätt. Grundidéen med samarbetsprogrammet är att erbjuda möjligheter för idéer och initiativ som föds "nerifrån". Det nya nätverkstänkandet grundar sig egentligen inte på förbindelse, redovisningsansvar eller förpliktelser utan på ändamålsenliga och frivilliga samband mellan olika aktörer.

Riksdagen förutsätter för varje valperiod av regeringen en redogörelse för utlännings-, migrations- och integrationspolitiken och hur den fungerar. I enlighet med detta uppdrag publicerade inrikesministeriet och arbets- och näringsministeriet i februari 2015 **en översikt över migrations- och integrationspolitiken: Invandrings- och integrationstrend 2011–2014**.²² På grund av arbetsmängden i slutet av valperioden 2011–2015 hann riksdagen inte behandla redogörelsen. Den publicerade rapporten innehåller materialet som sammanställts för redogörelsen.

Enligt rapporten är **helhetssyftet med Finlands migrationspolitik ett tryggt, inkluderande och rättvist samhälle. Tyngdpunkten inom integrationspolitiken ligger i synnerhet på att främja invandrarnas jämlikhet och delaktighet**. Delaktigheten kan stärkas genom tjänster som stöder integrationen och som utgår från behov, växelverkan och utnyttjande av invandrarnas egna resurser. En lyckad migrations- och integrationspolitik förutsätter också att **attityden mot invandrare är positiv**. I rapporten framförs också synpunkter på hur migrations- och integrationspolitiken kunde utvecklas. Ett fokusområde som lyfts fram är till exempel att stärka kunnandet om integration och utveckla uppföljningen av de integrationsfrämjande åtgärderna. I utvecklingsarbetet ska enligt rapporten dessutom betonas till exempel att alla invandrargrupper i enlighet med lagen om främjande av integration garanteras tjänster under den inledande fasen av invandringen och

²⁰Arbets- och näringsministeriets öppna inbjudan till uppstartsmötet för beredningen av Statens program för integrationsfrämjande och samarbetsprogrammet i anknytning till detta 14.8.2015.

²¹ Kumppanuusohjelma: aloitteita ja lupauksia, kotoutuminen on kumppanuutta - tule mukaan.

²² Invandrings- och integrationstrend 2011–2014.

en övergång från de integrationsfrämjande tjänsterna till arbetslivet. Det är även viktigt att situationen för barn och unga med invandrarbakgrund uppmärksammas samt att organisationernas roll i integrationsarbetet klarläggs och stärks.²³

RIKSDAGSVALET

Riksdagsval förrättades i april 2015. **Invandringen var ett centralt valtema** och en fråga som delade partierna. Av de riksdagskandidater som deltog i MTV:s kandidattest var 48 procent av samma eller delvis samma åsikt när det gällde påståendet att Finland behöver fler invandrare. Totalt 31 procent var av annan eller delvis annan åsikt. Det starkaste stödet fick påståendet av SFP:s kandidater; hela 93 procent av kandidaterna var av samma eller delvis samma åsikt. Av de gröna höll 88 procent med påståendet. Också inom samlingspartiet, vänsterförbundet och SDP var minst hälften av kandidaterna av samma åsikt som påståendet. De kandidater som förhöll sig mest kritiskt till påståendet kom från partiet Förändring 2011. Sannfinländarnas och Självständighetspartiets kandidater trodde inte i någon större utsträckning att Finland behöver fler invandrare.²⁴ Partierna har fört fram temat på olika sätt beroende på sina prioriteringsområden. Vissa har lyft fram invandringens negativa effekter medan andra har betonat vikten av arbetsrelaterad invandring eller värden såsom kulturell mångfald och humanitärt skydd.²⁵

Den invandringsdiskussion som fördes före valet kritiserades för att den var alltför känsloladdad och alla bakgrundsfakta inte alltid hade utretts.²⁶När det gäller uppföljningen i medierna var den invandringskritiska diskussionen i nätmedierna ett ganska stort tema vid tiden för valet och från och med slutet av juli. Den dagliga variationen var ändå stor, vilket tyder på enskilda, känslöväckande diskussionsöppningar. Det bör noteras att termerna invandringskritisk och invandringskritik inte har blivit stora teman i de tryckta medierna.²⁷

Det största understödet och flest platser i valet fick Centern i Finland (49 platser; 21,1 %). Näst flest

platser fick Sannfinländarna (38 platser; 17,7 %), och det näst största procentuella understödet fick Nationella Samlingspartiet (37 platser: 18,2 %) Dessa tre största partier bildar också landets regering. Det största oppositionspartiet, med 34 platser och ett understöd på 16,5 procent, var Finlands Socialdemokratiska Parti.²⁸

UNDERSÖKNINGAR OCH PUBLIKATIONER SOM GÄLLER INVANDRINGSDISKUSSIONEN

År 2015 karaktäriserades av den populistiska politiska rörelsens uppsving och den polariserade diskussionen om invandring. Radikalisering upplevs också i Finland som ett större hot än tidigare i och med terrordåden i Frankrike och de utländska stridande som rest från Finland till Syrien för att kriga. Dessa teman behandlas också i undersökningar som publicerats under 2015. Av undersökningarna framgår att det är fråga om fenomen som vävs samman och som ger näring åt varandra.

Vid Helsingfors universitet inleddes 2015 projektet SYPONUR²⁹, **där man forskar i diskriminering, polarisering, ungdomar och våldsamt radikalisering.** Projektet bygger på hypotesen att våldsamt radikalisering är en följd av en komplex process som beror på ojämlikhet, polarisering och social marginalisering i ett samhälle som blir allt mer mångformigt. Forskningen visar att fenomenet med utländska stridande är en kombination av många aspekter, där en väsentlig motiverande faktor är upplevelser av diskriminering och utanförskap som sammanfaller med personliga faktorer, såsom motgångar i personens eget liv.

Niko Pyrhönen har i sin doktorsavhandling *The True Colors of Finnish Welfare Nationalism*³⁰, som granskats vid Helsingfors universitet, undersökt den **högerpopulistiska politiska aktivismens utveckling till en ny populistisk kollektiv identitet.** Forskningen fokuserar på ett narrativ, som rättfärdigar en invandringskritisk diskussion i syfte att skydda den nordiska universella välfärdsstatsprincipen. I litteraturen har dagens **debattklimat när det gäller invandring och kulturell mångfald behand-**

²³ Arbets- och näringsministeriets meddelande 6.2.2015: Ett tryggt, inkluderande och rättvist Finland målet för migrationspolitiken.

²⁴ MTV3.fi, kotimaa 21.3.2015: Maahanmuutto ja kehitysapu jakavat puolueita MTV:n vaalikoneessa. (Invandring och utvecklingsbistånd delar partierna i MTV:s kandidattest.) (Endast på finska.)

²⁵ Yle Uutiset Ulkomaat 6.4.2015: Maahanmuuttokeskustelussa ulkomaalaiset pysyvät muukalaisina. (Utlänningar betraktas alltför främlingar i invandringsdebatten.) (Endast på finska.)

²⁶ Ilkka 4.10.2015: Pelkkiä heittoja ei pidä hyväksyä - Maahanmuutosta vaalien alla käytävä keskustelu vilisee ehdokkaiden ennakkoluuloja ja yleistyksiä. (Tomma utspel oacceptabla - Kandidaternas fördomar och generaliseringar florerar i den invandringsdebatt som förs i samband med valet.) (Endast på finska.)

²⁷ FNB:s medieuppföljning.

²⁸ YLE:s resultattjänst/riksdagsvalet. http://val.yle.fi/resultat/2015/riksdagsvalet/?partiet_#graafi

²⁹ Creutz - Saarinen - Juntunen

³⁰ Pyrhönen

³¹ Vihavainen (red.)

³² Neuvonen (red.)

Iats till exempel i verken *Mitä mieltä Suomessa saa olla - Suvaitsevaisto vs. arvokonservatiivti (Vilken åsikt får man ha i Finland - Tolerans vs. värdekonservervativism)*³¹ samt *Vihapuhe Suomessa (Hatretoriken i Finland)*³². Det förstnämnda verket beskriver hur den politiska och samhällseliga debatten håller på att polariseras till ett motsatsförhållande mellan värdekonservervativism och värdeoliberalism. Boken består av flera olika skribenters egna skrifter. Syftet är att tillföra den samhällseliga debatten ett analytiskt och insiktsfullt perspektiv och att utmana den typiska konservervativismen som begrepp.³³ Det senare verket är också ett samlingsverk. Det behandlar ur ett straffrättsligt perspektiv vad man får säga och hur man får föra fram sin sak i Finland. Frågeställningen är intressant eftersom det inte finns någon officiell definition på hatretorik. Inom straffrätten klassificeras hatretorik som rasistiska brott: hets mot folkgrupp, diskriminering och arbetsdiskriminering. Definitionen av begreppet spelar en central roll i kriminaliseringen av vissa sätt och uttalanden: vad gör ett uttalande diskriminerande, vad är invandringskritik, och var går gränsen mellan vetenskaplig information och forskning som grundar sig på ideologiska principer?³⁴

Under 2015 gav tankesmedjan Suomen Perusta³⁵ ut flera publikationer om invandring. Det är fråga om en ny typ av finländsk **publikationsverksamhet med en stark ideologisk och politisk bakgrund**. Typiskt för dessa publikationer är att källmaterialet i många fall bygger huvudsakligen på nyhetskällor i stället för en vetenskaplig litteraturöversikt och att de således representerar pamflettliknande politisk litteratur. Före valet publicerade Suomen Perusta undersökningen *Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous (Invandringen och Finlands offentliga ekonomi)*³⁶. I denna undersökning hade man beräknat vilka konsekvenser invandrare från olika länder orsakar den offentliga ekonomin. Undersökningen väckte diskussion i medierna och även kritik, till exempel på grund av att invandringens kostnadskonsekvenser för de offentliga nyttigheterna byggde på antaganden.³⁷ Suomen Perusta publicerade också en aktuell översikt, *Siirtolaiskriisi - puheenvuoroja muuttoliikkeen syistä ja seurauksista (Flyktingkrisen – anföranden om migrationens orsaker och följder)*³⁸

I översikten skriver tre sannfinländska politiker och forskare om flyktingkrisen, mediernas roll i nyhetsförmedlingen om invandringsfrågor och migrationens ekonomiska konsekvenser. Skribenterna konstaterar att Finland saknar en invandringsstrategi, kritiserar Finlands invandringspolitik och den roll medierna har intagit och förhåller sig kritiskt till invandringens ekonomiska och kulturella konsekvenser. Andra exempel på Suomen Perustas publikationer från 2015: Marko Hamilos *Punavihreä kupla - Perussuomalaiset ja media (Den rödgröna bubblan - Sannfinländarna och medierna)*³⁹, Joonas Räsänen *Liberaalin Dilemma - Monikulttuurisuus ja vapaa yhteiskunta (En liberals dilemma - kulturell mångfald och ett fritt samhälle)*⁴⁰ samt Simon Elos *Kansankodin kuolinvuoteella - Ruotsalainen hyvinvointivaltio ja maahanmuutto (Vid folkhemmets dödsbädd - den svenska välfärdsstaten och invandringen)*⁴¹.

INVANDRINGSDEBATTEN I MEDIERNA

Under 2015 har **invandringsdebatten polariserats** så att invandringsfrågor debatteras på en abstrakt nivå utan att konkreta förslag på lösningar läggs fram.⁴² Begrepp som skapats på maktelitnivå har glidit ned till medborgardebattens nivå och används nu av den breda allmänheten. **Invandringsdebatten har blivit ett stående tema som hela tiden är på tapeten** och som var och en antas ha en åsikt om. Dessutom delar medborgarna öppet sina åsikter i sociala medier, inte minst på grund av den samhörighet de upplever genom att kommunicera i vardagen med andra som per definition delar deras åsikt. Samu Pehkonen, forskare vid freds- och konfliktforskningscentret, har i sitt jobb som taxichaufför observerat att hatiska uttalanden blivit allt vanligare till exempel i diskussionerna i en taxibil.⁴³ Det är värt att notera att ett språkbruk med hatretoriska drag har blivit mainstream under årets lopp. Det visar sig till exempel som en förändring i vilken typ av länkar man delar och "gillar" på Facebook. Xenofobiska åsikter har blivit motiverade och acceptabla, medan de tidigare betraktades som ett tecken på en snäv världsbild. Samtidigt har det argumenterats mot hatretorik både i ledarspalterna och insän-

³³ Vihavainen (red.)

³⁴ Neuvonen (red.) s. 280.

³⁵ Suomen Perusta är en stiftelse som grundats 2012 i syfte att fungera som sannfinländarnas tankesmedja.

³⁶ Salminen

³⁷ Matti Sarvimäki/Statens ekonomiska forskningscentral: Maahanmuuton kustannuksista (kolumni). (Invandringskostnaderna) (Endast på finska.)

https://www.vatt.fi/ajankohtaista/kolumnit/kolumni/news_1808_id/348

³⁸ Elo - Luukkanen - Grönroos

³⁹ Hamilo

⁴⁰ Räsänen

⁴¹ Elo

⁴² Niko Pyrhönen / Poliitikasta.fi 13.10.2015: Kriitikot ilman ratkaisuja? (Kritikerna utan lösningar?) (Endast på finska.)

⁴³ Samu Pehkonen / Poliitikasta.fi 9.11.2015: Vihapuheen kyydissä eli maahanmuuttokeskustelua suomalaisessa taksissa. (Invandringsdiskussioner i en finsk taxi.) (Endast på finska.)

darna i tidningarna. I de tryckta medierna var hatretoriken nyhetsstoff konstant från början av augusti till årets slut, medan fenomenet i början av året förekom i tidningsrubrikerna bara nu och då. I medierna på nätet var däremot hatiska uttalanden ett återkommande diskussionsämne ända från februari fram till försommaren, då debatten avmattades något, och i slutet av juli blev det igen ett hett ämne som debatterades ända fram till årets slut.⁴⁴ Till exempel Helsingfors biskop Irja Askola fördömde hatretoriken i sitt nyårstal⁴⁵ och även republikens president Sauli Niinistö tog ställning till invandringsituationen. Å ena sidan betonade presidenten i mänsklighetens namn vår skyldighet att hjälpa flyende människor, å andra sidan efterlyste han metoder för att få kontroll över migrationen och begränsa hjälpen till dem som verkligen behöver den.⁴⁶

Kännetecknande för diskussionen om invandring har varit en tendens att **skapa uppfattningar via valda begrepp**. Å ena sidan förekommer det en viss begreppsförvirring mellan orden flykting, asylsökande och invandrare. Många medier har valt att använda termen "flykting" i stället för "invandrare". Å andra sidan skapar termer som "levnadsstandardssurfare", "utkomststödsturism", "mångkulturkritik", "sjötaxi" och "flyktingströmmen" en negativ uppfattning om de asylsökande som försöker ta sig till Europa.⁴⁷

Sannfinländarna har varit det mest aktiva partiet i invandringsdebatten. Det invandringspolitiska program som Sannfinländarna publicerade före valet väckte mycket diskussion i offentligheten. Till exempel ansåg Tuomas Ojanen, professor i författningsrätt vid Helsingfors universitet, att programmet innehöll drag som måste karaktäriseras som rasistiska. Helsingfors universitets professor i straffrätt, Kimmo Nuotio, betraktade i sin tur programmet som främlingsfientligt. De centrala elementen i programmet består av ett förslag att strama åt asyl- och familjeåterföreningspolitiken och en beräkning av de kostnader som invandrarna orsakar. Målet med programmet är att möjliggöra en invandring som gyn-

nar Finland men förebygga migration som är till skada för Finlands ekonomi och samhälle. I programmet används också en retorik som spelade en central roll i invandringsdebatten under hela år 2015. Exempel på termer som används i Sannfinländarnas program är levnadsstandardmigration, svårintegrerade, gettobildning och jihadturism.⁴⁸

I juli väckte en sannfinländsk riksdagsledamot mycket uppmärksamhet genom att publicera ett Facebook-inlägg som talar mot **kulturell mångfald** och som fördömts som rasistiskt. Den livliga diskussion som uppstod efter skrivelsen fick människor att demonstrera både för och emot kulturell mångfald.⁴⁹ Enligt medieuppföljningen blev kulturell mångfald ett diskussionsämne precis i slutet av juli och ämnet diskuterades ända till årets slut, om än inte riktigt lika livligt.⁵⁰

I och med att Sannfinländarna kom med i regeringen har vissa element ur partiets invandringspolitiska program också tagits in i regeringsprogrammet, de invandringspolitiska åtgärderna och det asylpolitiska åtgärdsprogrammet. **I början av hösten förekom delvis olika uppfattningar om Finlands invandringspolitiska linje mellan regeringspartierna.**⁵¹ I medierna har Finlands **åtstramade invandringspolitik också kritiserats**. Det asylpolitiska åtgärdsprogrammet har till exempel ansetts bygga på en isoleringsstrategi, som präglas av tanken att skapa en relativ öppenhet genom isolering.⁵²

YLE inledde på hösten ett journalistiskt specialprojekt om invandring, där ett journalistteam som fokuserar på ämnet följer olika invandringsrelaterade fenomen och upprätthåller en konstruktiv diskussion om invandringen.⁵³ Projektarbetet har återspeglats under hösten både i YLE:s nyhetssändningar och i temavalen för faktagrogrammen. Olika teman kring invandring har behandlats i YLE:s faktagrogram minst en gång i veckan. Också medieuppföljningen visar klart och tydligt att invandringen har blivit ett ständigt återkommande nyhetstema både i de tryckta medierna och i medierna på nätet. I de

⁴⁴ FNB:s medieuppföljning.

⁴⁵ MTV.fi 31.12.2015: Piispa Askola: Siirtykäämme valittamisesta välittämiseen. (Låt oss sluta klaga och börja bry oss i stället.) (Endast på finska.)

⁴⁶ Helsingin Sanomat 26.8.2015: Niinistö: Eurooppa elää nyt vaaran vuosia. (Europa lever nu sina egna farans år.) (Endast på finska.)

⁴⁷ Poliitikasta.fi-rådet 31.8.2015: Pakolaisuus. (Flyktingskap.) (Endast på finska.) (Matti Välimäki, Talvikki Ahonen, Vesa Puuronen, Noora Kotilainen, Tiina Vaitinen.)

Miika Raudaskoski / Poliitikasta.fi 28.8.2015: Miksi ei ole yhdentekevää puhummeko pakolaisista vai "elintasosurffareista". (Varför är det inte egalt om vi talar om flyktingar eller "levnadsstandardssurfare"?) (Endast på finska.)

⁴⁸ Matti Välimäki / Poliitikasta.fi 25.3.2015: Maahanmuuttopolitiikkaa perussuomalaisittain. (Invandringspolitik ur ett sannfinländskt perspektiv.) (Endast på finska.)

⁴⁹ Helsingin Sanomat 25.9.2015: Monikulttuurista käsittämässä - Suomelta puuttuu kunnollinen maahanmuuttopolitiikka, sanoo Pasi Saukkonen (Kulturell mångfald - Finland saknar en ordentlig invandringspolitik, säger Pasi Saukkonen.) (Endast på finska.)

⁵⁰ FNB:s medieuppföljning.

⁵¹ Helsingin Sanomat 23.8.2015: Hallituksessa muhii riita maahanmuutosta. (En strid om invandringen pyri i regeringen.) (Endast på finska.)

⁵² Tapio Juntunen / Poliitikasta.fi 10.12.2015: Avoimuutta eristämällä? (Öppenhet genom isolering?) (Endast på finska.)

⁵³ YLE-utiset 4.9.2015 Päätöimittajalta: Vähemmän kiihkoa, enemmän ymmärrystä. (Mindre upphetsning, mer insikt.) (Endast på finska.)

tryckta medierna ökade antalet invandringsrelaterade nyheter avsevärt från slutet av juli och minskade sedan igen något mot slutet av året. Utvecklingen går hand i hand med antalet asylsökande. I medierna på nätet började också invandring diskuteras redan i samband med valet och sedan allt livligare från och med augusti.⁵⁴

Den polariserade invandringsdebatten syns också i gatubilden. **Under hösten ordnades flera demonstrationer** där grupper som förhåller sig på olika sätt till asylsituationen uttryckte sina åsikter⁵⁵. **Våldsamma extremistgrupper** har strävat efter att utnyttja dessa demonstrationer för att främja sina egna mål.⁵⁶ Våldsam extremism och utländska stridande är också teman som behandlats inom ramen för det nordiska samarbetet⁵⁷ och i diskussionen om skärpta gränskontroller⁵⁸.

Inrikesministeriet publicerar varje halvår en lägesöversikt över våldsamt extremism. Den lägesöversikt som publicerades på våren⁵⁹ fokuserade på hur extremismen tar sig uttryck vid läroanstalterna. Av översikten framgår att extremistiskt tänkande och tecken som tyder på sådant tänkande observerats vid gymnasierna och yrkesskolorna, men endast i enstaka fall. Tecken på våldsamt extremistiskt tänkande visar sig oftast i elevernas attityder som ett hat som groor ur en idévärld och i form av intolerans.⁶⁰Höstens lägesöversikt skapade en helhets-

bild av radikaliserings och våldsamt extremism och redogjorde bland annat för antalet personer som rest från Finland till konfliktområden för att kriga. I översikten noterades också att extremhögern har aktiverat sig mer i Finland i takt med det ökande antalet asylsökande. Den våldsamma extremhögern har fört en kampanj mot de asylsökande och försökt utnyttja människors rädsla och otrygghet för att nå sina egna ändamål. Den rasism, diskriminering och otrygghet som de asylsökande upplever gör det svårare för dem som stannar i Finland att integrera sig i det finländska samhället.⁶¹

Leena Malkki, forskningsdirektör för nätverket för Europaforskning vid Helsingfors universitet, har undersökt **hur faktorer som möjliggör politiskt våld tagit sig uttryck i Finland under 2015**. Dessa faktorer utgörs enligt henne av en upplevd ökad orättvisa och av att den våldsbejakande diskussionen vuxit sig starkare och den flyktingfientliga diskursen blivit en del av en större och mer organiserad politisk miljö. Allt detta skapar ett tyst godkännande och förebilder för verksamheten. Flyktingkrisen har dessutom en katalyserande effekt på verksamheten. Vidare har motparter en radikaliserande effekt på varandra. I Finland kan man emellertid tills vidare inte observera vare sig någon radikaliserings av motrörelserna mot främlingsfientlighet och extremhögern eller någon bredare diskurs som skulle acceptera politiskt våld.⁶²

⁵⁴ FNB:s medieuppföljning.

⁵⁵ YLE-utiset 19.9.2015: Helsingin keskustassa mielenosoitus maahanmuuttoa vastaan. (Demonstration mot invandring i Helsingfors centrum.) (Endast på finska.)

⁵⁶ Inrikesministeriets webbnyhet 25.11.2015: Lägesöversikten över våldsamt extremism offentliggjordes.

⁵⁷ Inrikesministeriets pressmeddelande 26.1.2015: De nordiska länderna intensifierar sitt samarbete i förebyggandet av våldsamt extremism.

⁵⁸ Inrikesministeriets pressmeddelande 29.1.2015 "Minister Räsänen: Effektivare gränskontroller ett måste

⁵⁹ Väikivaltainen ekstremismi Suomessa - tilannekatsaus 1/2015. (Våldsamt extremism i Finland - lägesöversikt 1/2015.) (Endast på finska.) Inrikesministeriet 24.2.2015.

⁶⁰ Inrikesministeriets pressmeddelande 24.2.2015: Ministrarna Räsänen och Kiuru: Läroanstalterna spelar en viktig roll i identifieringen av och ingripandet i begynnande radikaliserings.

⁶¹ Väikivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus 2/2015. (Våldsamt extremism i Finland - lägesöversikt 2/2015.) (Endast på finska.) Inrikesministeriet 19.11.2015.

⁶² Leena Malkki / Poliitikasta.fi 27.9.2015: Suomi ja poliittinen väkivalta - kaltevilla pinnalla. (Finland kommit på glid med politiskt våld.) (Endast på finska.)

3. Laglig invandring och migration

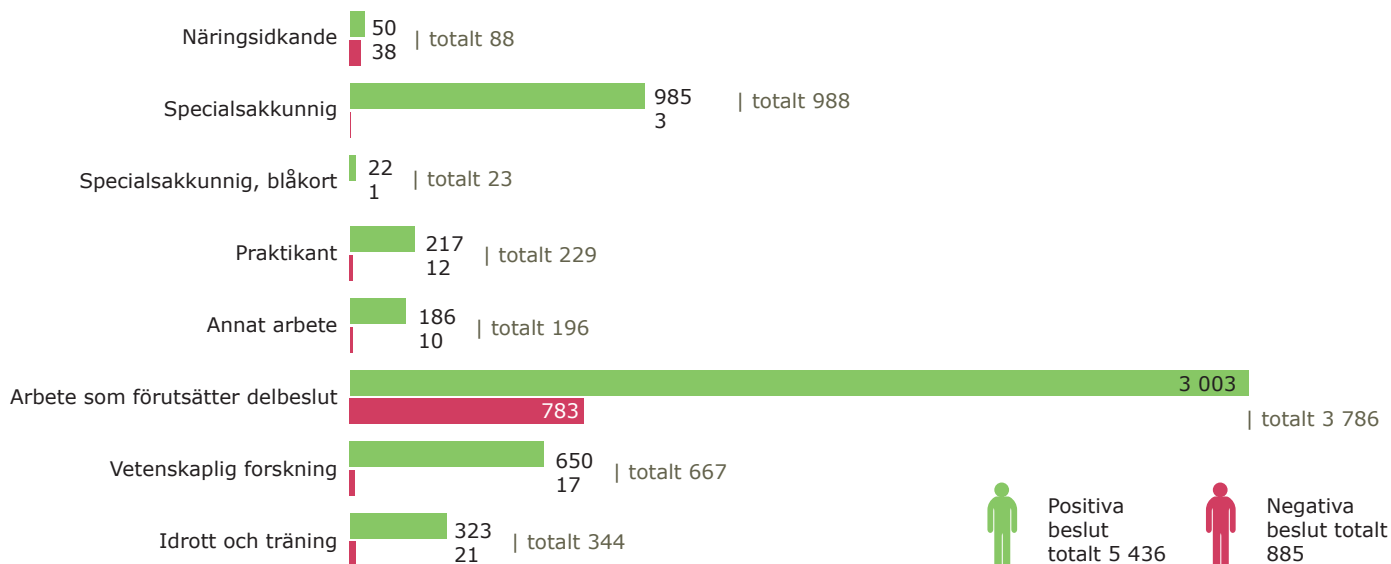
3.1. Arbetsrelaterad invandring

Största delen av den utländska arbetskraften kommer till Finland inom ramen för fri rörlighet inom EU- och EES-området eller med stöd av ett visum eller visumfritt till exempel för säsongarbete. Majoriteten av dem som kommer till Finland för att arbeta behöver således inte ansöka om ett uppehållstillstånd i Finland.

År 2015 fattade Migrationsverket beslut om 6 321 ansökningar om arbetsrelaterat uppehållstillstånd, dvs. något fler än året innan. Totalt 86 procent av besluten var positiva och 14 procent negativa. Förhållandet mellan negativa och positiva beslut var på samma nivå som år 2014.

Man kan ansöka om uppehållstillstånd på basis av arbete i åtta olika kategorier (se bilden nedan), av vilka den vanligaste är arbete som kräver delbeslut, dvs. **uppehållstillstånd för arbetstagare**. Upphållstillstånd för arbetstagare söks i huvudsak för arbetsprestationer, till exempel städ- eller byggnadsarbete. Ansökningsprocessen består av två faser; innan Migrationsverket fattar sitt beslut beslutar arbets- och näringsbyrån genom en behovsprövning om det finns inhemsk arbetskraft för arbetet i fråga. Majoriteten av behovsprövningsbesluten är positiva. Den näst vanligaste kategorin av uppehållstillstånd som beviljas på basis av arbete är uppehållstillstånd för **specialister**, som inte förutsätter någon behovsprövning men vilkas anställning är förknippad med vissa krav på lön och specialkompetens. Den tredje vanligaste kategorin är vetenskaplig forskning. Hur stor procent av ansökningarna som godkänns varierar mellan de olika kategorierna. Av uppehållstillstånden för arbetstagare godkänns omkring 79 procent, men i fråga om specialister är andelen positiva beslut nästan 100 (99,7) procent. Däremot får endast 57 procent av näringsidkarna ett positivt beslut. Då endast ett litet antal ansökningar om uppehållstillstånd för näringsidkare överhuvudtaget inkom-

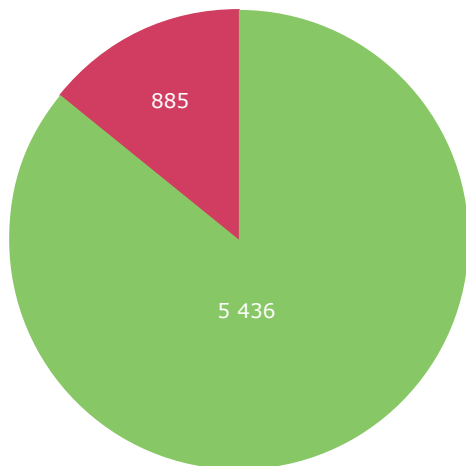
Beslut på ansökningar om första uppehållstillstånd på grund av arbete

Källa: Migrationsverket

mer och många av dem som ansöker om sådant uppehållstillstånd dessutom har koncentrerat sig till en enda bransch, nämligen restaurangbranschen, kan det konstateras att det inte är särskilt lockande att flytta till Finland för att bli småföretagare.

Beslut på ansökningar om första uppehållstillstånd på grund av arbete

- Positiva
- Negativa

Källa: Migrationsverket

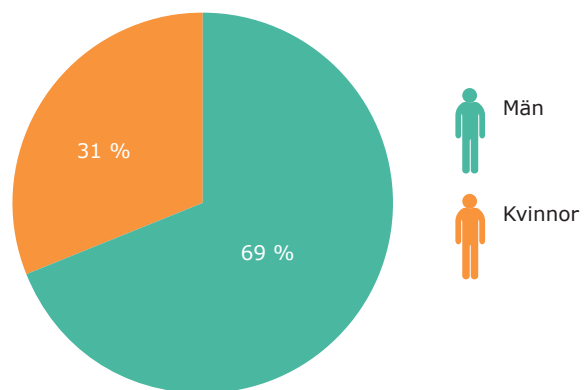
År 2015 minskade antalet beviljade uppehållstillstånd för arbetstagare något för tredje året i rad. Antalet beviljade uppehållstillstånd för specialistuppgifter hölls på samma nivå som under tidigare år men minskade en aning från 2014. I fråga om specialister kan det nämnas att något fler ansökningar om EU:s blåkort, som är avsett för specialister och som hittills använts i ytterst liten skala, inkom jämfört med tidigare år: sammanlagt 23 jämfört med tidigare 5–10 ansökningar per år. Den hårfina ökningen totalt sett i antalet beviljade arbetsrelaterade uppehållstillstånd beror huvudsakligen på att fler uppehållstillstånd har beviljats för vetenskaplig forskning samt idrott och träning.

Den största nationalitetsgruppen när det gäller antalet beviljade arbetsrelaterade uppehållstillstånd år 2015 var ukrainarna, av vilka de flesta fick uppehållstillstånd för arbetstagare. Totalt 17 procent av alla som beviljades uppehållstillstånd för arbetstagare var ukrainare. Majoriteten av ukrainarna kommer till Finland för att utföra säsongartat jordbruksarbete. Näst flest arbetsrelaterade uppehållstillstånd

beviljades indier, och majoriteten av dessa kom för att arbeta med specialistuppgifter; 65 procent av alla uppehållstillstånd för specialistuppgifter beviljades indier. Indier beviljades också i viss mån uppehållstillstånd för vetenskaplig forskning. Jämfört med 2014 ökade antalet beviljade arbetsrelaterade uppehållstillstånd något bland ukrainare medan det minskade något bland indier. Den tredje största gruppen är ryssarna (Ryska federationen), som huvudsakligen beviljades uppehållstillstånd för arbetstagare men också uppehållstillstånd för specialistuppgifter och uppehållstillstånd för vetenskaplig forskning. På fjärde plats kom kineserna, som även de beviljades huvudsakligen uppehållstillstånd för arbetstagare, men därtill beviljades också en betydande andel, 21 procent, av alla uppehållstillstånd för vetenskaplig forskning till kineser. Dessutom beviljades även kineser uppehållstillstånd för specialistuppgifter.

Totalt 69 procent av alla arbetsrelaterade uppehållstillstånd beviljades till män och 31 procent till kvinnor.

Könsfördelning bland dem som fått uppehållstillstånd på grund av arbete

Källa: Migrationsverket

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering⁶³ ska regeringen främja en arbetsrelaterad invandring som stärker sysselsättningen och de offentliga finanserna, förbättrar försörjningskvoten och främjar en internationalisering av ekonomin i Finland. Vid **regeringsförhandlingarna**⁶⁴ konstaterades vidare att arbets- och näringsmyndigheternas prövning i fråga om arbetskraft från länder utanför EU lindras när detta är motiverat med tanke på sysselsättningen och de offentliga finanserna, så att sysselsättning av specialister vid enskilda

⁶³ Lösningar för Finland - strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering 29.5.2015, s. 37.

⁶⁴ Regeringsförhandlingarna 2015, arbetsgruppens riktlinje 13.5.2015.

företag påskyndas, den regionala och branschspecifika tillgången till arbetskraft tryggas och de praktiska processerna underlättas. Frågan har även diskuterats på politisk nivå med arbetsmarknadsparterna.⁶⁵

Ett samarbetsprojekt mellan inrikesministeriet och arbets- och näringsministeriet planeras i syfte att locka högutbildade utländska arbetstagare till Finland. **Behovet av högutbildad arbetskraft har betonats också i regeringsprogrammet, regeringförhandlingarna och strategin Migrationens framtid 2020.**⁶⁶

LAGSTIFTNINGSPROJEKT GÄLLANDE ARBETSRELATERAD INVANDRING

Utlänningslagen ändrades 1.2.2015 i syfte att precisera det nationella genomförandet av det så kallade direktivet om sanktioner mot arbetsgivare. Direktivet gäller tredjelandsmedborgare som vistats och arbetat olagligt i landet. Målet med direktivet är att förbjuda anställande av personer som vistas olagligt inom EU och således förebygga olaglig invandring. I och med reformen kan ett tillfälligt uppehållstillstånd som beviljats en tredjelandsmedborgare förlängas till dess att personen har betalats de lönefordringar som han eller hon har rätt till och som har kunnat drivas in. Förlängningen av uppehållstillstånd gäller de tredjelandsmedborgare som när arbetet utfördes var minderåriga eller utsattes för särskilt exploaterande arbetsförhållanden.⁶⁷

Vid social- och hälsovårdsministeriet pågår ett projekt för ändring av lagen om tillsynen över arbetarskyddet, genom vilken arbetarskyddsmyndighetens rätt att på begäran få sekretessbelagda uppgifter av andra myndigheter utvidgas. Uppgifter kan fås för tillsynen över anlitaandet av utländsk arbetskraft och för att övervaka att minimivillkoren för anställningsförhållanden och beställansvarslagen följs. Informationen lämnas i synnerhet av skatteförvaltningen men också av många andra myndigheter. Dessutom får arbetarskyddsmyndigheterna ge varandra sekretessbelagd information i alla sina olika tillsynsuppgifter, till exempel arbetarskyddstillsynen. Ett utkast till regeringsproposition sänds på remiss i januari 2016.⁶⁸

UNDERSÖKNINGAR OCH OFFENTLIG DISKUSSION OM ARBETSRELATERAD INVANDRING

Näringslivets Delegation EVA publicerade år 2015 en analys, *Tulevaisuuden tekijät (Framtidsskaparna)*⁶⁹, som visar att **den årliga nettoinvandringen till Finland borde vara 34 000 personer i stället för nuvarande 18 000 personer** för att andelen arbetsför befolkning inte ska minska och för att sysselsättningen ska öka från 69 procent till en nivå som är tillräckligt hög för en hållbar ekonomisk tillväxt, dvs. 75 procent. I analysen konstateras att andelen arbetsför befolkning för tillfället minskar med cirka 10 000 personer per år, medan andelen personer som fyllt 65 år ökar med cirka 35 000 per år. För att arbetskraftsvolymen ska sluta minska borde nettoinvandringen fördubblas. Enligt analysen är invandrarna Finlands viktigaste arbetskraftsreserv, och cirka två tredjedelar av dem är i arbetsför ålder. Att utvecklingen har gått i rätt riktning visar följande statistik: antalet arbetande med ett främmande språk som modersmål har från början av 2000-talet ökat med 80 000 samtidigt som antalet arbetande med ett inhemskt språk som modersmål har minskat med 7 000.

Europeiska migrationsnätverket har i sin första fokuserade undersökning år 2015, *Determining labour shortages and the need for labour migration from third countries in the EU*⁷⁰ koncentrerat sig på att **fastställa brister på arbetskraft och behovet av arbetskraftsinvandring till EU.** Enligt Finlands nationella rapport verkar Finland ha ett matchningsproblem på arbetsmarknaden som gör att det samtidigt kan finnas arbetslösa arbetssökande och brist på arbetskraft till och med inom en och samma bransch. Det anses ändå vara viktigt att arbetskraftsinvandringen utvecklas i Finland.

Europeiska migrationsnätverket anordnade i oktober ett seminarium i syfte att locka högutbildade experter och investeringar till Finland. Seminariet samlade ihop experter som tillsammans begrundade hur invandringsspolitiken kan vara till hjälp när det gäller att locka högutbildad arbetskraft till Finland. Efter seminariet behandlades frågan grundligt i olika medier.⁷¹

⁶⁵ Arbets- och näringsministeriet.

⁶⁶ Strategin Migrationens framtid 2020, s. 13.

⁶⁷ Inrikesministeriets pressmeddelande 30.10.2014: Att söka arbete blir lättare för dem som avlagt examen i Finland.

⁶⁸ Social- och hälsovårdsministeriets promemoria, STM/4332/2015, upprättad med anledning av EMN:s begäran om information, 16.12.2015. (Endast på finska.)

⁶⁹ Myrskylä - Pyykkönen

⁷⁰ Kiuru / EMN focussed study 1/2015

⁷¹ Helsingin Sanomat 13.10.2015: Suomi ei houkuttele huippuosajia EU:n ulkopuolelta – eniten erityisasiantuntijoita tulee Intiasta. (Finland attraherar inte experter från länder utanför EU – de flesta specialisterna kommer från Indien.) (Endast på finska) MTV 3.fi Uutiset 13.10.2015: Mikä mättää, kun Suomi ei houkuttele ulkomaalaisia sijoittajia ja asiantuntijoita? (Varför attraherar Finland inte utländska investerare och experter?) (Endast på finska.) Talouselämä 13.10.2015: Tutkimus: Suomi on huono houkuttelemaan kansainvälisiä osajia. (Forskning: Finland ett oattraktivt land för internationella experter.) (Endast på finska.)

Susanna Sakko har i sin doktorsavhandling, *Ulkomaisen työvoiman rekrytointi (Rekrytering av utländsk arbetskraft)*⁷², undersökt vilka förutsättningar kommunerna har att rekrytera utländsk arbetskraft. Avhandlingen fokuserar på följande frågeställning: vilka branscher behöver arbetskraft i framtiden och hur ska arbetsgivaren göra för att anställa de lämpligaste utländska arbetstagarna? Undersökningens nyckelresultat visar att **de finländska organisationerna inte förmår reagera planmässigt på arbetsrelaterad invandring**, då det samtidigt finns ett klart behov av att rekrytera utländsk arbetskraft i och med att den finländska befolkningsstrukturen håller på att förändras. De organisationer som rekryterat eller planerar att rekrytera utlänningar efterlyste inskolning för utlänningar och en integrationsmodell. Undersökningen behandlades som aktuellt tema också i landets dominerande medier.⁷³

Rolle Alho har i sin doktorsavhandling *Inclusion or Exclusion? Trade Union Strategies and Labor Migration*⁷⁴ **undersökt två fackförbunds, Byggnadsförbundets och Servicefacket PAM:s, invandringsrelaterade strategier**. Förbunden strävar efter att å ena sidan begränsa den arbetsrelaterade invandringen och å andra sidan locka invandrarna att bli fackmedlemmar. En central strategi går ut på att garantera att invandrarna inte arbetar på sämre arbetsvillkor än den infödda befolkningen. I undersökningen konstateras att invandrarna alltjämt är underrepresenterade som medlemmar och ombudsmän i fackförbunden, vilket en del av de intervjuade invandrarna upplevde vara ett problem. Invandrare och tillfällig utländsk arbetskraft råkar också oftare än den infödda befolkningen ut för problem i anslutning till arbetsvillkoren. Undersökningen väckte intresse och ämnet behandlades i olika medier länge efter att undersökningen offentliggjordes.⁷⁵

Arbets- och näringsministeriet har publicerat två forskningsrapporter om arbetsrelaterad invandring. Den ena rapporten gäller invandrarföretagare, *Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen (Servicebehov och främjande av företagsamhet bland invandrare)*⁷⁶, och

den andra migrationspolitiken i innovationsekonomin, *Innovaatiotalouden maahanmuuttopolitiikka - Kansainvälinen muuttoliike, maahanmuuttajat ja innovaatiopolitiikka (Migrationspolitiken i innovationsekonomin - Internationell migration, invandrare och innovationspolitik)*⁷⁷. Den senare forskningen utgår från att det redan i ljuset av den tidigare forskningen har påvisats att **invandringen och invandrarna är en resurs för Finland**. Målet med forskningen är att på basis av empiriskt material och internationella exempel ge förslag på hur migrationspolitiken och invandrarnas roll kunde få en större roll i innovationsekonomin. Ett centralt resultat är en migrationspolitik som bidrar till att öka värdet av invandring. Invandrarna bör placeras i arbete som producerar mervärde och där deras kompetens kommer till nytta, i stället för att de huvudsakligen kanaliseras till lågavlönat arbete.⁷⁸ Rapporten om servicebehoven och främjandet av företagsamhet bland invandrare visar att invandrarna egentligen inte behöver nya tjänster som är riktade speciellt till dem, utan information om de befintliga tjänsterna så att de kan utnyttja dessa fullt ut i sin företagsverksamhet. Vidare **saknade invandrarföretagarna särskilt möjlighet att integrera sig bland sina företagarkollegor** och därigenom stöd för att bygga upp det förtroende och den trovärdighet som behövs i företagsverksamhet.⁷⁹

Medierna har redan i många år följt strömmen av **utländska skogsbärplockare** som anländer till Finland på hösten. I slutet av 2014 undertecknade arbets- och näringsministeriet samt utrikesministeriet ett intentionsavtal om skogsbärplockningen med flera företag inom bärindustrin. Målet med intentionsavtalet var att förbättra den rättsliga ställningen och intjäningsmöjligheterna för de utländska bärplockarna och dem som arbetar med bärplockningsrelaterade uppgifter samt att skapa mer jämlika verksamhetsförutsättningar för bärföretagen.⁸⁰ Regeringsrådet Olli Sorainen vid arbets- och näringsministeriet konstaterade att avtalet hade förbättrat verksamhetssätten och att problem i anslutning till bärplockning inte väckte storskalig diskussion i offentligheten på samma sätt som under tidigare år.⁸¹

⁷² Sakko s. 118.

⁷³ Helsingin Sanomat 25.9.2015: Ulkomaisen työvoiman tarve kasvaa. (Behovet av utländsk arbetskraft ökar.) (Endast på finska.)

⁷⁴ Alho, s. 8-10.

⁷⁵ Helsingin Sanomat 24.8.2015: Väitös: Ammatillitoissa ristiriitaa maahanmuutosta. (Konflikter om invandring i fackförbunden.) (Endast på finska.) Keski-Uusimaa 21.10.2015: Ammatilliot löysivät maahanmuuttajat. (Fackförbunden hittade invandrarna.) (Endast på finska.)

⁷⁶ Aaltonen - Heinonen - Valtonen

⁷⁷ Raunio

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ Aaltonen - Heinonen - Valtonen

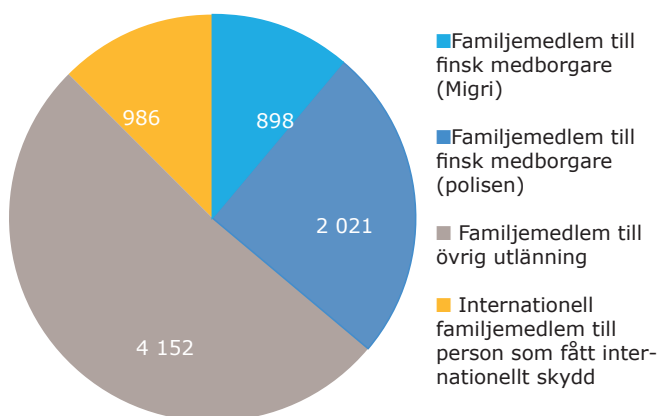
⁸⁰ Arbets- och näringsministeriets meddelande 18.12.2014: Intentionsavtal om skogsbärplockningen förbättrar förfaringsätten inom branschen. Intentionsavtal om förfaringsätten vid skogsbärplockning som utförs av medborgare från länder med visumplikt.

⁸¹ Helsingin Sanomat 25.9.2015: Marjanpaiminta on sujunut pääosin hyvin. (Bärplockningen har huvudsakligen löpt utan problem.) (Endast på finska.)

3.2. Familjeåterförening

År 2015 fattades beslut om totalt 10 057⁸² ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband. Av dessa beslut var 8 057, dvs. 80 procent, positiva. Antalet uppehållstillstånd som beviljades på grund av familjeband minskade något från 2014, då de uppgick till sammanlagt 8 609. Migrationsverket fattar beslut om alla andra ansökningar om ett första uppehållstillstånd som grundar sig på familjeband förutom de ansökningar om uppehållstillstånd som lämnas av en finsk medborgares familjemedlem och dennas minderåriga, ogifta barn i Finland. De senare fallen avgörs av polisen. År 2015 fattade Migrationsverket beslut om sammanlagt 7 914 ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband, medan polisen fattade beslut om 2 143 ansökningar.

Beviljade första uppehållstillstånd på grund av familjeband åtskilda enligt referenspersonen

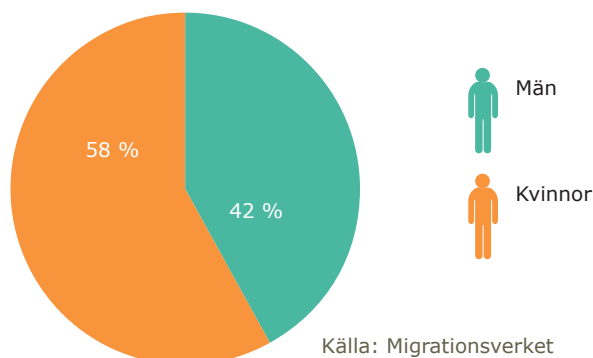
Källa: Migrationsverket och polisen

Hur stor procent av ansökningarna om uppehållstillstånd på grund av familjeband som godkänns varierar något mellan de olika kategorierna. År 2015 godkändes flest ansökningar inom kategorin familjemedlem till finsk medborgare⁸³, där 87 procent av besluten om uppehållstillstånd var positiva. Det lägsta procenttalet i fråga om godkända ansökningar om uppehållstillstånd, 71 procent, uppvisade kategorin familjemedlemmar som fått internationellt skydd. Inom kategorin familjemedlem till övrig utlänning godkändes 78 procent av ansökningarna om uppehållstillstånd. Med övrig utlänning avses till exempel utlänningar som beviljats uppehållstillstånd på grund av arbete. En delorsak till den lägre andelen godkända ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband bland personer som fått inter-

nationellt skydd är de ansökningar om uppehållstillstånd som lämnats av annan anhörig än make, barn eller vårdnadshavare. De utgör cirka 13 procent av alla ansökningar inom kategorin. I de övriga kategorierna är andelen ansökningar om uppehållstillstånd som lämnas av annan anhörig 1–3 procent. År 2015 godkändes endast 14 procent av alla ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband som lämnades av annan anhörig.

Nationalitetsstatistiken visar att Migrationsverket⁸⁴ år 2015 beviljade flest uppehållstillstånd på grund av familjeband till ryssar (Ryska federationen), sammanlagt 947 uppehållstillstånd. Detta innebär en minskning på 20 procent från året innan, vilket återspeglar minskningen i antalet uppehållstillstånd som beviljats ryssar på grund av arbete. Näst flest uppehållstillstånd på grund av familjeband, ungefär lika många som föregående år, beviljades indier (671 st.). Den tredje största gruppen som beviljades uppehållstillstånd på grund av familjeband var somalierna (405 st.). I fråga om somalierna kan det noteras att fler positiva beslut om uppehållstillstånd på grund av familjeband fattades år 2015 jämfört med tidigare år. Av alla beslut om uppehållstillstånd på grund av familjeband som fattades inom gruppen somalier år 2014 var 38 procent positiva, medan motsvarande siffra år 2015 var 63 procent. Förändringen beror bland annat på det nedan närmare angivna beslutet av högsta förvaltningsdomstolen, som ledde till att Migrationsverket ändrade sina beslutsriktlinjer. Ändringen gällde nämligen särskilt somaliernas ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband.

Könsfördelning bland dem som beviljats uppehållstillstånd på grund av familjeband

Källa: Migrationsverket

Upphållstillstånd på grund av familjeband beviljades i 42 procent av fallen till män och i 58 procent av fallen till kvinnor.

⁸² Totalt antal ansökningar om ett första uppehållstillstånd på grund av familjeband som avgjorts av Migrationsverket och polisen.

⁸³ Inkluderar uppehållstillstånd som Migrationsverket beviljat familjemedlemmar till finska medborgare samt alla första uppehållstillstånd som beviljats av polisen.

⁸⁴ Siffrorna inkluderar inte första uppehållstillstånd som beviljats av polisen.

Det ökande antalet asylsökande återspeglades inte ännu år 2015 som ett ökat antal ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband. År 2015 anhängiggjordes 770 ansökningar om uppehållstillstånd på grund av familjeband gällande personer som fått internationellt skydd, medan motsvarande siffra år 2014 var 671. Migrationsverket och utrikesministeriet har dock börjat förbereda sig på det ökande antalet ansökningar genom att tillsätta en inofficiell arbetsgrupp som ska utreda till exempel hur man tar emot ansökningar och ordnar eventuella intervjuer på ett effektivare sätt.⁸⁵

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER ÅTERSÄNDANDE

Inrikesministeriet har i september 2015 tillsatt ett lagstiftningsprojekt i syfte att precisera villkoren för familjeåterförening i enlighet med EU:s familjeåterföreningsdirektiv. Åtstramningen av villkoren för familjeåterförening ingår också i regeringsprogrammet, som godkändes våren 2015. Regeringens proposition ska överlämnas till riksdagen under våren 2016. I EU-direktivet fastställs grundvillkoren för familjeåterförening samt vissa tilläggs villkor som medlemsstaterna får tillämpa efter eget omdöme. Finland har inte tagit i bruk alla tillägsvillkor som direktivet möjliggör. Det föreslås att villkoren för familjeåterförening skärps utifrån dessa tillägsvillkor. Enligt utkastet till proposition ska **kravet på tryggad försörjning som förutsättning för en familjemedlems uppehållstillstånd utvidgas** till att gälla sådana persongrupper på vilka försörjningsförutsättningen med anledning av en mer förmånlig behandling enligt gällande lag inte ska tillämpas. Av personer som får internationellt skydd förutsätts i framtiden en tryggad försörjning enligt huvudregeln i utlänningslagen innan ansökan om familjeåterförening kan godkännas. I situationer där anknytningspersonen har flyktingstatus (kvotflykting eller beviljats asyl) ska tryggad försörjning inte krävas, om familjemedlemmarna ansöker om uppehållstillstånd inom tre månader efter att anknytningspersonen beviljats flyktingstatus.

Målet med lagändringarna är att det i framtiden inte ska vara möjligt för en familjemedlem att livnära sig på utkomststöd. I fråga om personer som får internationellt skydd är syftet framför allt att främja anknytningspersonens förmåga att ansvara för sin fa-

miljs försörjning. Om anknytningspersonen när familjen anländer till landet har bättre förutsättningar att bära det ekonomiska ansvaret för sin familj kan detta samtidigt också underlätta familjens integration. När det gäller åtstramningen av villkoren för familjeåterförening är målet att säkerställa att Finland inte ter sig som ett exceptionellt attraktivt asylland.⁸⁶

CENTRAL RÄTTSPRAXIS SOM GÄLLER FAMILJEÅTERFÖRENING

Högsta förvaltningsdomstolen ansåg i sitt beslut 1.7.2015 att förvägrandet av uppehållstillstånd för den sökande på den grund att hen inte har och inte heller kan få en sådan resehandling från somaliska staten som kunde godkännas av Finland i högre grad än nödvändigt begränsade den sökandes och anknytningspersonens rätt till familjeåterförening i Finland. **Med anledning av beslutet bestämde Migrationsverket att en ansökan som grundar sig på familjeband inte längre kan förvägras enbart på grund av avsaknad av en resehandling, om personen av orsaker som är helt oberoende av honom eller henne själv inte kan få en sådan resehandling som godkänns av Finland.**⁸⁷

UNDERSÖKNINGAR OM FAMILJEÅTERFÖRENING

Den forskning om familjeåterförening som publicerats under 2015 fäster vikt vid familjeåterförenings mångformighet.

Den publicerade forskningen i Finland representeras av Heli Sjöblom-Immallas studie *Puolisona maahanmuuttaja - Monikulttuuristen perheiden viihtyminen Suomessa ja muuttosuunnitelmat (Make till en invandrare - Mångkulturella familjers trivsel och flyttningsplaner i Finland)*⁸⁸. Sjöblom-Immala presenterar olika metoder genom vilka man kan stöda familjer som består av finländare och en invandramake och hjälpa dem att förankra sig i Finland.

I samlingsverket *Marriage Migration and Multicultural Relationships*⁸⁹, som redigerats av Migrationsinstitutet, analyseras äktenskapsbaserad invandring och mångkulturella parrelationer ur ett nationellt, regionalt, EU-omfattande och globalt perspektiv. Det centrala budskapet i verket är att det är fråga om

⁸⁵ Migrationsverket.

⁸⁶ Eduskunnan LATI-tietopaketti / perheenyhdistämisen edellytysten tiukentaminen. (Riksdagens webbtjänst om lagprojekt, LATI / åtstramningen av villkoren för familjeåterförening.) (Endast på finska.)

Sisäministeriön asettamispäätös 24.9.2015: Hanke perheenyhdistämisen kriteerien tarkentamiseksi EU:n perheenyhdistämisdirektiivin mukaan. (Inrikesministeriets beslut om tillsättande 24.9.2015: Projekt för precisering av kriterierna för familjeåterförening enligt EU:s familjeåterföreningsdirektiv.) (Endast på finska.)

⁸⁷ HFD:2015:107 / 1.7.2015/1873;

Migrationsverkets kundmeddelande 21.7.2015: En familjemedlem kan i vissa fall få uppehållstillstånd även om han eller hon inte har någon resehandling.

⁸⁸ Sjöblom-Immala, s. 13-14.

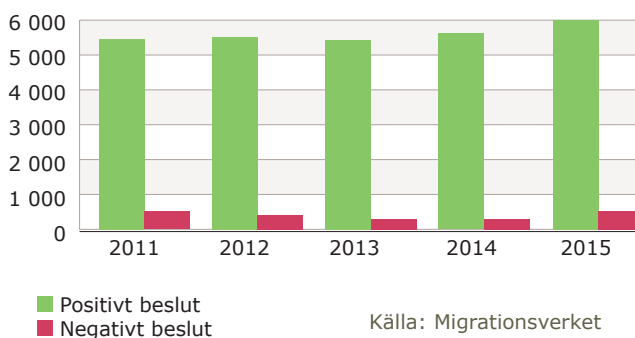
⁸⁹ Heikkilä - Rauhut (red.).

ett mångdimensionellt fenomen. Den stereotypiska bilden av "thailändska importfruar" representerar ett marginellt fenomen bland internationella äktenskap. Största delen av de internationella äktenskapen hänger ihop med att människorna blivit allt rörligare och därmed allt oftare hittar sin make i fjärran land. Fortfarande är det ändå mest sannolikt att den utländska maken kommer från ett grannland. Med andra ord har människornas livsmiljö utvidgats, och därmed händer det också allt oftare att man träffar sin blivande make utanför hemlandet utan att det för den skull är fråga om någon "globaliseringsprodukt".

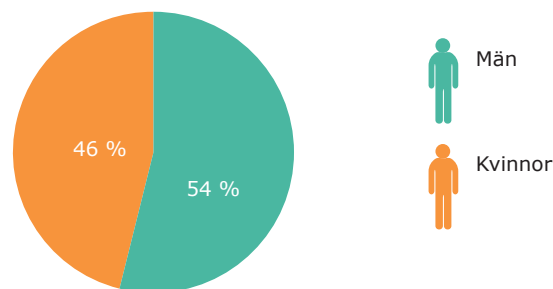
3.3. Studerande

Antalet utlänningar som lämnat ansökningar om uppehållstillstånd på grund av studier har på 2010-talet varierat mellan 5 000 och drygt 6 000. **År 2015 anhängiggjordes 6 297 ansökningar om uppehållstillstånd på grund av studier**, vilket innebär en ökning på cirka 4 procent från året innan. Cirka 92 procent av de sökande (5 869 personer) fick ett positivt beslut och 8 procent (482 personer) ett negativt beslut. Förhållandet mellan positiva och negativa beslut följer samma trend som under tidigare år. Liksom tidigare beviljades flest uppehållstillstånd till ryska studerande (Ryska federationen), sammanlagt 17 procent (993 st.) av alla beviljade uppehållstillstånd för studerande. Den näst största nationaliteten var kineserna, 15 procent (870 st.), och den tredje största vietnameserna, 11 procent (629 st.). Det bör noteras att antalet ansökningar om uppehållstillstånd som lämnats av vietnameser och antalet uppehållstillstånd för studerande som beviljats denna nationalitetsgrupp ökade med närmare 47 procent.

De första besluten om uppehållstillstånd för studerande 2011–2015

Könsfördelning bland studerande som fått uppehållstillstånd

Av alla uppehållstillstånd som beviljades på grund av studier gick 54 procent till män och 46 procent till kvinnor.

I regeringsprogrammet kom regeringspartierna 13.5.2015 överens om att terminsavgifter tas i bruk för studerande från länder utanför EU och EES. Vidare uppmantras utexaminerade att stanna kvar i Finland och arbeta t.ex. med stöd av en skatteavdragsrätt, och under utbildningen satsas det på deras kunskaper i finska.⁹⁰ Ett av de fem fokusområdena i regeringsprogrammet gäller kompetens och utbildning, och till målsättningarna för detta område hör att stöda också invandrarnas utbildning och övergång till arbetslivet.⁹¹

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER UTLÄNDSKA STUDERANDE

I och med den ändring av utlänningslagen som trädde ikraft 1.2.2015 kan tredjelandsmedborgare som avlagt sin examen i Finland i fortsättningen beviljas ett års uppehållstillstånd för att kunna söka arbete. Tidigare har motsvarande uppehållstillstånd beviljats för sex månader.⁹²

UNDERSÖKNINGAR OM UTLÄNDSKA STUDERANDE

Kostnadskonsekvenserna av utländska studerande har varit föremål för offentlig diskussion under årets lopp. Antalet utländska examensstuderande vid universiteten och yrkeshögskolorna har de facto nästan tredubblats under de senaste tio åren. I likhet med invandringens kostnadskonsekvenser överlag är också kostnadskonsekvenserna av utländska examensstuderande mycket svåra att bedöma, eftersom de är så mångdimensionella. Statens ekonomiska forskningscentral (VATT) har gjort en utredning om ämnet: *Ulkomaalaisten korkeakoulupiskelijöiden opiskeluaian kustannukset ja taloudellinen toiminta Suomessa (Kostnader och ekonomisk verksamhet som utländska högskolestuderande ger upphov till under sin studietid i Finland)*⁹³. Som en central slutsats i rapporten konstateras att utländska studerande under sin studietid orsakar mer kostna-

der än ekonomisk nytta för den offentliga ekonomin. Det är dock mycket svårt att bedöma förhållandet mellan kostnad och nytta, eftersom **den potentiella ekonomiska nyttan uppstår huvudsakligen först genom ekonomisk aktivitet efter studietiden.** Samtidigt bör man också fästa vikt vid den samhälleliga effekten av de utländska studerandenas utbildningsaktivitet. Också i CIMOs Fakta Express-publikation hänvisar man till VATT:s utredning och konstaterar att en analys som begränsas till studietiden inte ger en helhetsbild av de ekonomiska effekterna, eftersom kostnaderna väger tyngre under denna period. Den största nyttan uppstår först efter studierna, förutsatt att den studerande får jobb efter sin examen och stannar kvar i landet. Utredningen av vilka ekonomiska effekter de utländska högskolestuderandena ger upphov till bör därför fortsättas så att analysen omfattar också tiden efter studieåren.⁹⁴

I samlingsverket *Exploring the Impact and Full Potential of International Education*⁹⁵, som redigerats av Jyväskylä yrkeshögskola, undersöks **i brett perspektiv vilken potential de internationella studieprogrammen och de utländska studerandena tillför Finland.** I verket analyseras internationaliseringen av studierna och de internationella examensprogrammen, internationaliseringens och de internationella studerandenas ekonomiska effekter samt sysselsättningen och integrationen bland internationella studerande. Skribenterna betonar att en internationalisering av högskoleutbildningen är viktig med tanke på innovations- och konkurrenskraften, och att internationaliseringsprocessen därför kräver strategisk planering, vilket stöder tillhandahållandet av högklassiga internationella examensprogram, integrationsfrämjande åtgärder och metoder för att överföra denna internationella konkurrenskraft till arbetslivet. Omfattande konsekvensbedömning behövs särskilt i fråga om införandet av terminsavgifter, och bedömningen ska fokuseras på konsekvenserna för bland annat både studerandenas och personalens mobilitet, den internationella studiemiljön och utbildningsexporten.

⁹⁰ Regeringsförhandlingarna 2015, arbetsgruppens riktlinje 13.5.2015.

⁹¹ Undervisnings- och kulturministeriet.

⁹² Inrikesministeriets meddelande 5.2.2015: Att söka arbete blir lättare för dem som avlagt examen i Finland.

⁹³ Suhonen / VATT.

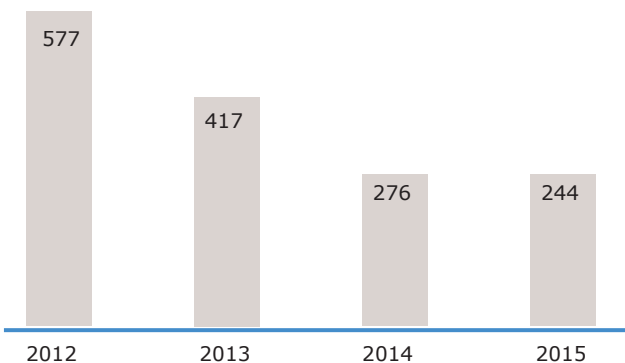
⁹⁴ Fakta Express 2A/2015: Mitä ulkomaalaisten korkeakoulupiskelijöiden kouluttaminen maksaa? (Vad kostar det att utbilda utländska högskolestuderande?) (Endast på finska.)

⁹⁵ Vanhanen - Kitinoja - Pääskylä (eds.).

3.4. Återflyttare

År 2015 beviljades 244 återflyttare uppehållstillstånd i Finland. Återflyttarna inbegriper ingermanländska återflyttare och avkomlingar till finska medborgare. Återflyttningen av ingermanländare upphör år 2016. Återflyttningskön stängdes 1.7.2011. De som anmält sig till återflyttningskön innan den stängdes kan ansöka om uppehållstillstånd i Finland på grund av återflyttning före 1.7.2016. Återflyttningen har minskat kontinuerligt alltsedan återflyttningskön stängdes.

Beviljade uppehållstillstånd för återflyttare 2012–2015

UNDERSÖKNINGAR OCH OFFENTLIG DISKUSSION OM ÅTERFLYTTARE

I Finland är invandrarna till största delen personer i arbetsför ålder och ungdomar. Det finns omkring 8 000 äldre invandrare (65+) i Finland, och **majoriteten av dem är återflyttare som kommit från det forna Sovjetunionen**. I doktorsavhandlingen *Arki uudessa kotimaassa - Entisestä Neuvostoliitosta Suomeen iäkkäinä muuttaneiden arki, sosiaaliset suhteet ja kotoutuminen (Vardagen i det nya hemlandet - seniorer som flyttat till Finland från det forna Sovjetunionen, deras vardag, sociala relationer och integration)*⁹⁶, som granskats vid Tammerfors universitet, analyserades situationen för äldre återflyttare från det forna Sovjetunionen, deras skyddsnet och servicebehov. Av undersökningen framgick

UNDERSÖKNINGAR OCH OFFENTLIG DISKUSSION OM ÅTERFLYTTARE

I Finland är invandrarna till största delen personer i arbetsför ålder och ungdomar. Det finns omkring 8 000 äldre invandrare (65+) i Finland, och **majoriteten av dem är återflyttare som kommit från det forna Sovjetunionen**. I doktorsavhandlingen *Arki uudessa kotimaassa - Entisestä Neuvostoliitosta Suomeen iäkkäinä muuttaneiden arki, sosiaaliset suhteet ja kotoutuminen (Vardagen i det nya hemlandet - seniorer som flyttat till Finland från det forna Sovjetunionen, deras vardag, sociala relationer och integration)*⁹⁶, som granskats vid Tammerfors universitet, analyserades situationen för äldre återflyttare från det forna Sovjetunionen, deras skyddsnet och servicebehov. Av undersökningen framgick att sociala och gränsöverskridande nätverk samt relationer mellan generationer var viktiga för de äldre återflyttarna. I kommunernas integrationsprogram och äldrepolitiska program beaktades invandrar seniorerna och deras specialbehov samt stödet för bemötandet av denna seniorgrupp däremot knappt alls.

I och med att återflyttningen av ingermanländare närmar sig sitt slut har bland annat återflyttarnas historia⁹⁷, deras anpassning och dess konsekvenser⁹⁸ samt den avtagande återflyttningen⁹⁹ behandlats i medierna.

⁹⁶ Heikkinen.

⁹⁷ YLE Uutiset 10.4.2015: Inkeriläisten kohtalo oli kipeä asia presidentti Koivistolle. (Ingermanländarnas öde var en känslig fråga för president Koivisto.) (Endast på finska.)

⁹⁸ YLE Uutiset 11.4.2015: Inkeriläisten paluumuutto muutti Suomea monella tavalla. (Återflyttningen av ingermanländarna förändrade Finland på många sätt.) (Endast på finska.)

⁹⁹ YLE Uutiset 10.4.2015: Inkerinsuomalaisten kiinnostus paluumuuttoon vähenee – osa kielikursseista peruttu. (Ingermanländarnas intresse för återflyttning minskar – en del av språkkurserna har iniberats.) (Endast på finska.)

3.5. Annan utveckling i anslutning till laglig invandring

ALLMÄNT OM LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER MIGRATION, INVANDRARE OCH MIGRATIONSFÖRVALTNING

En lagändring som gör det möjligt att lämna in en ansökan om uppehållstillstånd utomlands förutom vid den finska beskickningen även vid en annan Schengenstats beskickning eller en extern tjänsteleverantörs verksamhetsställe trädde i kraft 1.6.2015. Lagändringen medför dock inga automatiska ändringar i servicenätverket, utan eventuella beslut om att ansökningar kan tas emot av en extern tjänsteleverantör fattas av utrikesministeriet. Möjligheten att lämna in en ansökan om uppehållstillstånd till en annan Schengenstats beskickning eller en extern tjänsteleverantör är till nytta särskilt i sådana fall då det är fråga om ett stort antal sökande eller då tjänstens regionala täckning behöver säkerställas. Ur den sökandes perspektiv möjliggör lagändringen en klarare och snabbare service. För Finlands och beskickningsnätverkets del blir det möjligt att ta emot ansökningar om uppehållstillstånd mer flexibelt och effektivt.¹⁰⁰

Inrikesministeriet har tillsatt ett projekt för mandatperioden 5.2.2015–30.9.2016 som går ut på att tillståndsärendena för utlänningar och vissa uppgifter som anknyter till asylförfarandet överförs till Migrationsverket. Målet med projektet är att bereda ett förslag till överföring av vissa uppgifter inom migrationsförvaltningen från polisen och Gränsbevakningsväsendet till Migrationsverket. Överföringen gäller tillståndsärenden i fråga om utlänningars uppehållsrätt och en del av de uppgifter som anknyter till den första fasen av asylförfarandet och som nu hör till polisen och Gränsbevakningsväsendet. Syftet med överföringen av uppgifterna är att stärka Migrationsverkets ställning som den myndighet som ansvarar för utlänningsfrågor. Dessutom strävar man genom överföringen efter att förbättra migrationsförvaltningens resultat och nå kostnadsbesparingar på lång sikt. Genom att klarlägga ansvarsfördelningen säkerställer man också att förfarandena i samband med kundservicen och beslutsfattandet är enhetliga. Under projektet utreds de bästa alternativen för genomförandet av kundservicen och ompla-

ceringen av den personal som frigörs inom polisen till Migrationsverket. Avsikten är att regeringens proposition om överföringen av befogenheter överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2016. Ändringarna träder i kraft år 2017.¹⁰¹

Arrangemanget mellan Finland och Nya Zeeland för ett system med feriearbete ändrades i januari 2014 genom brevväxling mellan regeringarna. 2004, men det har inte satts i kraft på nationell nivå. Syftet med ändringarna är bland annat att utvidga åldersvillkoret till att gälla 18–35-åringar. **Det reviderade avtalet trädde i kraft 1.7.2015.** Syftet med avtalet om feriearbete är att göra det lättare för finländska ungdomar att bekanta sig med kulturen och samhället i Nya Zeeland samt på motsvarande sätt främja de nyzeeländska ungdomarnas möjligheter att bekanta sig med det finländska samhället.¹⁰²

Den nya diskrimineringslagen trädde i kraft 1.1.2015. Lagen medförde flera ändringar som utvidgar **skyldigheten att främja likabehandling och förebygga diskriminering.** Skyldigheten gäller förutom myndigheter även utbildningsanordnare, läroanstalter och arbetsgivare och påverkar därigenom i synnerhet arbetslivet inom den privata sektorn och kraven på jämlikt bemötande. Målet med åtgärderna för främjande av likabehandling är att förfarandena på arbetsplatserna ska vara genuint icke-diskriminerande bl.a. vid anställning, fördelning av uppgifter, beslut om tillgång till utbildning, beslut om lön och andra anställningsrelaterade förmåner samt vid fastställandet av arbetsrelaterade och anställningsrelaterade skyldigheter. I och med den nya lagen blir det obligatoriskt att utarbeta en **likabehandlingsplan** över de olika åtgärderna också inom den privata sektorn. Skyldigheten gäller företag som sysselsätter minst 30 personer.¹⁰³ Nätverket för företagsansvar FIBS har i februari 2015 gett ut en guide¹⁰⁴ för den privata sektorn om hur planen för likabehandling ska sammanställas. **I och med den nya lagen blev minoritetsombudsmannen diskrimineringsombudsman** med uppgiften att övervaka att diskrimineringslagen iakttas i fråga om alla de diskrimineringsgrunder som nämns i lagen. Det är dock fortsättningsvis arbetarskyddsmyndigheterna som övervakar att principen om likabehandling uppfylls i enskilda arbetslivsrelatera-

¹⁰⁰ Sisäministeriön asettamispäätös 27.9.2012: Ulkomaalaislain muutosten valmisteleminen liittyen vaihtoehtoisin tapoihin vastaanottaa oleskelulupahakemuksia ulkomailla. (Inrikesministeriets beslut om tillsättande 27.9.2012: Beredning av ändringar i Utlänningslagen om alternativa sätt utomlands att ta emot ansökningar för uppehållstillstånd.) (Endast på finska) Inrikesministeriets meddelande 21.5.2015: Lagändring möjliggör nya sätt att lämna in en ansökan om uppehållstillstånd utomlands.

¹⁰¹ Sisäministeriön päätös 5.2.2015: Ulkomaalaislupa-asioiden ja turvapaikkamenettelyn alkuvaiheen tehtävien siirto Maahanmuuttovirastolle; selvitys- ja säädöshanke. (Endast på finska.) Inrikesministeriets beslut 5.2.2015: Överföring av tillståndsärendena för utlänningar och vissa uppgifter som anknyter till första skedet av asylförfarandet till Migrationsverket; utrednings- och lagberedningsprojekt

¹⁰² Regeringens proposition 84/2014 och inrikesministeriets webbnyhet 25.6.2015: Avtalet om ett system för feriearbete mellan Finland och Nya Zeeland trädde i kraft.

¹⁰³ Justitieministeriets meddelande 30.12.2014: Ny diskrimineringslag träder i kraft i början av 2015.

¹⁰⁴ Yhdenvertaisuussuunnittelun opas yksityiselle sektorille / FIBS.

de fall, men också diskrimineringsombudsmannen har vissa uppgifter och befogenheter som gäller likabehandling i arbetslivet. **Diskrimineringsnämnden och jämställdhetsnämnden slogs samman till en ny nämnd**, som ansvarar för övervakningen av alla diskrimineringsgrunder. Nämnden kan fatta beslut om förbud eller förpliktelse och med stöd av diskrimineringslagen även fastställa förlikning mellan parter. Nämnden kan förena ett beslut om förbud eller förlikning med vite.¹⁰⁵

Den nationella lagen om **EU:s fonder inom området för inrikes frågor** trädde i kraft 1.1.2015 och statsrådets förordning om fonderna 7.4.2015. Lagen gäller två nya EU-fonder för inrikes frågor: **Fonden för inre säkerhet (ISF) och asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF)**. Fonden för inre säkerhet delas in i ett instrument för ekonomiskt stöd för yttre gränser och visering och ett instrument för ekonomiskt stöd till polissamarbete, förebyggande och bekämpande av brottslighet samt krishantering. Lagen innehåller bestämmelser om beredning, godkännande och förvaltning av de nationella programmen och de nationella genomförandeprogram som preciserar dessa samt om behöriga myndigheter. I lagen föreskrivs om förutsättningarna och villkoren för stöd som beviljas av fonderna samt om förfarandena och övervakningen i anslutning till stödet. Programperioden för fonderna för inrikes frågor omfattar åren 2014–2020. Finland uppskattas få cirka 113 miljoner euro ur fonderna under programperioden.¹⁰⁶

3.6. Integration

Med anledning av det ökande antalet asylsökande har ett tilläggsanslag på 23,8 miljoner euro beviljats för invandrarnas integrationsutbildning i den kompletterande budgetpropositionen, och till exempel Helsingfors stad har utökat sin egen budget med 10 miljoner euro för att täcka de växande invandrings- och integrationskostnaderna. Även personalresurserna har utökats med 16 personer vid regionförvaltningsverken och 40 personer vid arbets- och näringsbyråerna.¹⁰⁷

UTVECKLINGSÅTGÄRDER SOM GÄLLER INTEGRATION

I samband med regeringens invandringspolitiska åtgärder¹⁰⁸ 11.9.2015 beslöts att social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet tillsammans omedelbart ska inleda en **utredning med målet att minska mottagningspenningen**. Den mottagningspenning som betalas till asylsökande är kopplad till utkomststödets belopp, men den är för tillfället 30 procent lägre än det allmänna utkomststödet, eftersom förläggningen ordnar den asylsökandes inkvartering och primärvård. Utredningar om mottagningspenningens nivå och den sociala tryggheten har inletts under hösten 2015, och beslut om eventuella åtgärder fattas på basis av dessa utredningar. Social- och hälsovårdsministeriet utreder i form av ett spetsprojekt under regeringsperioden hur den bosättningsbaserade sociala tryggheten ska riktas i internationella situationer. Som en del av projektet görs en oberoende utredning om kostnaderna för invandring och hur de påverkar vårt samhälle och framtiden. Vidare utreds snabbt **om systemen för social trygghet kan ändras så att asylsökande som beviljats uppehållstillstånd inte omfattas av den bosättningsbaserade sociala tryggheten**, utan att dessa i stället har ett separat integrationssystem. Om ett separat system blir verklighet fastställs inom ramen för integrationssystemet grunderna för beviljande av olika stöd bland annat enligt hur länge personen i fråga har bott i Finland utan avbrott. Stödnivåerna är i regel lägre inom integrationssystemet än i det nuvarande bosättningsbaserade systemet.

Invandrarnas tillgång till Folkpensionsanstaltens tjänster har förbättrats under året i och

¹⁰⁵ Justitieministeriet. www.yvtltk.fi ja www.syrjinta.fi.

¹⁰⁶ Inrikesministeriets meddelande 6.11.2014: Den nationella lagen om EU:s fonder inom området för inrikes frågor färdigställdes.

¹⁰⁷ Kompetenscentret för integration av invandrare/arbets- och näringsministeriet.

¹⁰⁸ Regeringens invandringspolitiska åtgärder 11.9.2015.

med att FPA från och med mars 2015 har tillhandahållit **distansservice på engelska, ryska, samiska och kurdiska**. Betjäning på olika språk erbjuds via videoförbindelse på distans 4–6 timmar i veckan/språktjänst. Distansservicen går ut på att en FPA-rådgivare ger kunden anvisningar via videoförbindelse. Den nya tjänsten ökar jämlikheten mellan kunderna. Den är till nytta också när det gäller att hjälpa kunderna att använda webbtjänsterna.¹⁰⁹

Delegationen för etniska relationer ETNO tillsattes för en ny fyraårsperiod i november 2015. Delegationen är ett expertorgan med bred bas som tillsatts av statsrådet med uppgiften att främja växelverkan mellan invandrarna, de etniska minoriteterna, partierna, fackförbunden och de centrala ministerierna i frågor som rör invandring, integration och likabehandling. **ETNOs verksamhet har sedan 1.1.2015 samordnats av justitieministeriet i enlighet med den nya diskrimineringslagen.** Etniska och religiösa grupper samt invandrargrupper har möjlighet att påverka och delta i beslutsfattandet. ETNO erbjuder sina medlemmar, dvs. medborgarorganisationer, utbildning och möjligheter att utveckla sina färdigheter.¹¹⁰

Enligt statsrådets förordning 771/2015 har ETNO till uppgift att följa utvecklingen av etniska relationer på nationell nivå. Delegationen ska fullgöra denna uppgift under följande fyraårsperiod (2015–2019) genom att analysera relationerna med hjälp av **Good Relations-modellen**. Modellen fokuserar på fyra delområden av goda etniska relationer: attityder, personlig säkerhet, interaktion med andra samt deltagande och inflytande.¹¹¹

PÅGÅENDE INTEGRATIONSProjekt

På Migrationsverkets och undervisnings- och kulturministeriets initiativ har ett **pilotprojekt inlett för att kartlägga kompetensen bland de asylsökande**. Syftet är att göra kompetenskartläggningen till en naturlig del av mottagningsverksamheten och klarlägga vilken typ av kompetens de asylsökande har. På basis av pilotprojektet bestäms vilka åtgärder som ska vidtas för att denna kompetenskapacitet ska kunna utnyttjas, samtidigt som integrationsutbildningen fås på rätt nivå.

Det nationella projektet Finland – mitt hem, som finansieras av Europeiska socialfonden, genomförs 2015–2017 under samordning av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. Projektet går ut på att utveckla **tjänster och processer som främjar invandrarnas integration. I projektdelen En bra start** utarbetas en nationell servicemodell för den inledande integrationsfasen utifrån resultaten av pilotprojekten. Projektdelen En bra stig stärker effekten av det lokala integrationsfrämjande arbetet med hjälp av regionala koordinatörer. Regionala koordinatörerna har dessutom till uppgift att i landskapen förankra den verksamhet som arbets- och näringsministeriets Kompetenscenter för integration av invandrare bedriver. **Projektet Finland – mitt hem sammanför experter som arbetar med invandrare till ett nätverk,** som tar fram allt högklassigare och effektivare integrationstjänster i hela Finland. Med hjälp av tjänsterna integreras människor som kommer till Finland från olika bakgrunder snabbare till självständiga, likvärdiga och produktiva medlemmar i vårt samhälle.¹¹²

Rädda Barnen rf genomför projektet Erfarenhetsexpertverksamhet för barn som en del av integrationen. Projektet finansieras med medel ur **asyl-, migrations- och integrationsfonden (AM-IF)**. Projektet går ut på att skapa en modell för invandrarbarns och invandrarungas erfarenhetsexpertis som kan utnyttjas i de integrationsrelaterade verksamhetsmiljöerna. Relevanta organisationer, myndigheter och tjänsteleverantörer länkas samman till ett nätverk, och bland dem som arbetar med målgruppen stärks sakkunnigheten om hur man får fram barnens erfarenhetsmässiga kunskap. Projektet förbättrar kvaliteten på de tjänster som erbjuds minderåriga asylsökande och främjar en barnorienterad verksamhet. Dessutom främjar verksamheten integrationen samtidigt som barnens medvetenhet om sina rättigheter och deras förmåga att skydda sig själva stärks, kamratgruppsaktiviteten och informationsutbytet främjas och barnens möjligheter att växa upp till aktiva medborgare ökar.¹¹³

Asyl-, migrations- och integrationsfonden finansierar två projekt som handlar om placeringen av flyktingar i kommunerna. Syftet med **projektet SYLVIA II - effektivisering av placeringen av flyktingar i kommunerna**, som genomförs av arbets- och näringsministeriet, är att genom intensifierad sökning hitta kommunplatser för personer som

¹⁰⁹ FPA 2.3.2015/Aktuellt för privatpersoner: FPA betjänar på olika språk på distans.

¹¹⁰ Delegationen för etniska relationer ETNO.

¹¹¹ ibid

¹¹² Asyl-, migrations- och integrationsfondens projekt, uppdaterat 12.2.2016.

¹¹³ ibid

fått uppehållstillstånd i Finland på basis av internationellt skydd. Målet är att trygga tillgången på kommunplatser genom att ge kommunerna ekonomiskt stöd och öka kunnandet hos kommunalt anställda. **I projektet ASIM - utredning om flyktingarnas boende**, som administreras av miljöministeriet, görs en utredning av efterfrågan och utbudet av hyresbostäder med hänseende till styrningen av flyktingar till kommunerna. Den som utarbetar utredningen samlar in uppgifterna om både det offentliga och privata boendet på hyra i hela landet, sammanställer de olika förfarandena och utarbetar rekommendationer för framtiden. Till styrgruppen kallas en bred representation för de relevanta aktörerna i området. Detta främjar också nätverkandet mellan dessa aktörer. Projekten genomförs under åren 2015–2016.¹¹⁴

Asyl-, migrations- och integrationsfonden finansierar två **regionala projekt, KARIBUNI – välkommen** i Nurmijärvi kommun och **VIEKKU** (Vieraat kulttuurit vierelle kulkemaan/Främmande kulturer som medvandrare) i Rautalampi kommun, **Projektet stöder integrationen och mottagningen av flyktingar på regional nivå** genom att rikta om befintliga resurser och utveckla kompetensen hos aktörer som deltar i integrationsåtgärder. Projekten genomförs under åren 2015–2018.¹¹⁵

Undervisnings- och kulturministeriet har under 2015 utrett situationen i fråga om studier i finska språket som högskolorna erbjuder och planerar i samarbete med högskolorna åtgärder för att utveckla dessa studier före slutet av våren 2016.¹¹⁶

Undervisnings- och kulturministeriet stöder också ett samarbete vid högskolornas språkcentraler som är avsett att utveckla möjligheterna till studier i finska. Uppföljningen av studier i finska språket inkluderas i datainsamlingen och responsförfarandet gällande högskolorna.

Som en del av **forskningsprojektet för markanvändning, boende och hållbar offentlig ekonomi (JULMA)**¹¹⁷, som finansieras av statsrådets kansli, undersöktes vid Aalto-universitetets institution för byggd miljö (YTK) **den regionala segregationen och förändringarna i befolkningsstrukturen i de stora stadsregionerna**. Som en sammanfattning av forskningsresultaten konstateras följande: 1) Antalet invandrare har ökat avsevärt under de senaste tio åren och deras boende koncentrerar sig kraftigt

till de stora städerna, 2) Graden av etnisk segregation har allmänt taget inte förändrats nämnvärt i städerna under denna period, men situationen varierar något mellan de olika städerna, 3) Det förekommer rätt stora skillnader i differentieringsgraden mellan olika invandrargrupper, och segregationen är kraftigare i Åbo än i de övriga städerna, 4) Den etniska och den socioekonomiska segregationen korrelerar relativt starkt i nästan alla städer.¹¹⁸

År 2015 färdigställdes Specialvårdorganisationernas förbund EHJÄ rf:s guide *Perheenyhdistämisen hyvät käytännöt (Bästa praxis för familjeåterförening)*¹¹⁹, som ska stöda det kommunala socialväsendets arbete i den första integrationsfasen för invandrare som kommer till landet genom familjeåterförening.

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER INTEGRATION

Reformen av handledande utbildningar inom den grundläggande yrkesutbildningen trädde i kraft 1.8.2015. Handledande utbildning för grundläggande yrkesutbildning (Valma)¹²⁰ är en utbildningshelhet som inte leder till examen och som är avsedd att ta i beaktande olika specialbehov hos de studerande. Utbildningen riktar sig i första hand till unga som gått ut den grundläggande utbildningen och som behöver förbättra sina studiefärdigheter samt stöd och handledning i valet av utbildning och yrke. En annan viktig målgrupp är unga och vuxna som av olika orsaker står utanför utbildningen och inte har hittat sin plats i utbildningssystemet (svaga studiefärdigheter, svårt att välja bransch, invandrare, behov av särskilt stöd osv.). VALMA ersätter den tidigare yrkesförberedande utbildningen för invandrare, MAVA. **Utbildningen som handleder för arbete och ett självständigt liv (Telma)**¹²¹ är avsedd för personer som på grund av sjukdom eller skada inte kan övergå till examensinriktad utbildning efter handledande utbildning. Reformen främjar den kulturella mångfalden vid läroanstalterna.¹²²

Vid inrikesministeriet pågår ett lagstiftningsprojekt som strävar efter att **främja utlänningarnas integration genom att göra det möjligt för alla utlänningar som fått kontinuerligt uppehållstillstånd och en hemkommun i Finland att erhålla ett identitetskort för utlänningar**, även om de inte kan uppvisa någon pålitlig handling som styr-

¹¹⁴ ibid

¹¹⁵ ibid

¹¹⁶ Undervisnings- och kulturministeriet.

¹¹⁷ Forskningsprojektet JULMA/Aalto-universitetet <http://maa.aalto.fi/fi/research/ytk/research/julma/>.

¹¹⁸ Hirvonen - Puustinen. s. 64-69.

¹¹⁹ Lehtonen - Niinimäki / EHJÄ.

¹²⁰ Studieinfo: <https://studieinfo.fi/wp/yrkesutbildning/utbildning-som-handleder-for-grundlaggande-yrkesutbildning/>.

¹²¹ Utbildningsstyrelsen: http://www.oph.fi/utbildning_och_examina/yrkesutbildning/handledande_utbildningar.

¹²² Undervisnings- och kulturministeriet.

ker deras identitet. Projektet underlättar situationen för denna grupp av utlänningar i och med att bankerna har infört striktare förfaranden för identifiering och detta i många fall har lett till en anteckning om ostyrkt identitet som har hindrat dem från att till exempel öppna ett bankkonto och få nätbankskoder. Detta har lett till att det börjar finnas en ganska stor grupp utlänningar med uppehållstillstånd i Finland för vilka det har blivit mycket svårt eller till och med omöjligt att sköta ärenden hos banker och myndigheter, eftersom en resehandling med en sådan anteckning inte längre godkänns och personerna i fråga av ovan nämnda orsaker inte har kunnat få ett identitetskort för utlänningar.¹²³

UNDERSÖKNINGAR OM INTEGRATION

I samlingsverket *Participation, Integration, and Recognition: Changing Pathways to Immigrant Incorporation*¹²⁴, som publicerats av Migrationsinstitutet, analyseras olika dimensioner av integration på kollektiv och individuell nivå. Verket framhäver integrationens mångformighet både individer emellan och för den enskilda individen inom olika livsområden. Kontexten i invandrarens ursprungsland och det nya landet, t.ex. orsakerna till invandringen och människans bakgrund, påverkar i hög grad integrationsprocessen, men det gör också attityderna i det mottagande samhället. De inbyggda maktförhållandena i integrationsprocessen bör identifieras så att **integrationen blir en genuint dubbelriktad process som gynnar både invandrarna och det mottagande samhället.**

Nationella centret för utbildningsutvärdering har gett ut en publikation där utbildningstjänsterna för invandrare utvärderas, *Maahanmuuttajataustaiset oppijat suomalaisessa koulutusjärjestelmässä (Studerande med invandrarbakgrund i det finländska utbildningssystemet)*¹²⁵. I samband med utvärderingen utreddes **vilken förmåga och vilka möjligheter undervisnings- och utbildningsanordnarna själva ansåg sig ha när det gäller att erbjuda studerande med invandrarbakgrund jämlika möjligheter att delta i utbildning som är gemensam för alla.** Resultaten visade att undervisnings- och utbildningsanordnarna i regel var nöjda med utbildningsutbudet för studerande med invandrarbakgrund, ansöknings- och övergångsskedenas

smidighet samt språkundervisningen och det övriga undervisningsstödet.

I Europeiska migrationsnätverkets (EMN) fjärde fokuserade undersökning år 2015, *Changes in immigration status and purpose of stay: an overview of EU Member States approaches*¹²⁶, analyserades hur personer som fått internationellt skydd integrerat sig på arbetsmarknaden. I Finland erbjuds integrationstjänster i princip på samma grunder oberoende av grunden för uppehållstillståndet. Utlänningar har i regel tillgång till samma arbetslivstjänster som infödda finländare. Av slutsatserna för den utredning i undersökningen som gäller Finland kan det konstateras att **invandrarnas sysselsättning främjas i synnerhet av att utbildningen är tätt kopplad till arbetslivet**, eftersom invandrarna saknar nätverk som bildas i och med tidigare arbetsplatser. Även det språkkunskapskrav som ställs på invandrarna kan anses vara oskäligt, och det kan utgöra ett hinder för att få en arbets- eller studieplats, om det också finns finländare som vill ha samma plats.

Personer med somalisk bakgrund är efter de invandrare som talar ryska och estniska den **tredje största minoriteten med ett främmande språk som modersmål i Finland**, nästan 16 000 personer. Finland har tagit emot invandrare från Somalia från början av 1990-talet. Det innebär att det också finns en hel del invandrare i andra generationen inom denna grupp, vilket är intressant ur den långsiktiga integrationsforskningens synvinkel. **Under 2015 publicerades flera undersökningar om de somaliska invandrarna.**¹²⁷

Helsingfors stads faktacentral har publicerat en **undersökning om somaliska företagare**, *Kaupunkansa pakosalla: Somaliyrittäjät meillä ja muualla (Handelsfolk på flykt; de somaliska företagarna hos oss och i andra länder)*¹²⁸. Till exempel i Minnesota i USA och i de stora städerna i Storbritannien har det redan uppstått livliga koncentrationer av somaliskägda företag. I Finland har majoriteten av somalierna och deras företagsverksamhet koncentrerats till huvudstadsregionen. Även om de somaliska företagarna tills vidare är rätt få till antalet har somalierna en gedigen handelstradition och därmed ett starkt intresse för företagande samt stora internationella nätverk. Utmaningen ligger i att företagsverksamheten bygger på det egna samfundet när det gäller både resurserna och kunderna. Företagsrådgiv-

¹²³ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om identitetskort och till ändring av vissa lagar som har samband med den. Utkast 21.10.2015.

¹²⁴ Heikkilä - Kostiainen - Leinonen (red.).

¹²⁵ Pirinen (red.) / Nationella centret för utbildningsutvärdering.

¹²⁶ Kiuru / EMN focussed study 4/2015

¹²⁷ Finlands somaliska förbund <http://somaliliitto.fi/somalialaiset-suomessa/>.

¹²⁸ Joroinen - Hassan Mohamed.

ningstjänster anlitas också bara i liten skala. Det att somaliernas affärsverksamhet inte har börjat växa på allvar beror dels på att företagen inte har lyckats utvidga sin kundkrets utanför det egna samfundet, dels på att de saknar finansiering. En del vill av religiösa skäl inte begära finansiering från banken och andra har svårigheter att hitta en borgenär. **I framtiden förväntar sig somalierna att fler företag som ägs gemensamt av somalier och infödda finländare grundas, att andra generationens somalier i sin företagsverksamhet ska utnyttja den utbildning de har fått i Finland och att det kollektiva verksamhets sättet på detta sätt också ska stöda den äldre generationens företagsverksamhet.**

*Suomen somalit (Somalierna i Finland)*¹²⁹ är ett verk som grundar sig på intervjuer, statistik och undersökningar om **livet för de somalier som bor i Finland**. I verket redogörs för det somaliska samfundet i Finland ur ett historiskt perspektiv, somaliernas erfarenheter, deras kultur och hur den syns i finländarnas liv, deras möten med majoritetsbefolkningen samt deras vardag, fester, integration och inflytande i samhället.

I sin doktorsavhandling *Mistä on hyvät tytöt tehty - Somalitytöt ja maineen merkitykset (Duktig flicka - somaliska flickor och ryktets betydelse)*¹³⁰, som granskats vid Åbo universitet, undersöker Anu Isotalo somaliska flickors vardag, vilka förväntningar som ställs på dem och deras uppfattningar om vilka val som är viktiga med tanke på deras rykte. **Undersökningen lyfter fram vilken betydelse de somaliska flickornas rykte har både med tanke på familjens välfärd och som en spegel för den somaliska kulturen och de religiösa värdena i den somaliska diasporan.**

År 2015 beställde arbets- och näringsministeriet fyra integrationsrelaterade undersökningar. Temana för dessa var invandrarorganisationerna som serviceproducenter¹³¹, integrationsplanens inverkan på barnens utbildningsval¹³², tjänster för tidigt stöd för familjer med invandrarbakgrund¹³³ samt invandrarnas psykiska hälsa¹³⁴.

Elina Ekholms undersökning *Työtä yhteisön ja yhteiskunnan hyväksi - maahanmuuttajajärjestöt palveluiden tuottajina (Arbete för gemenskapen och*

*samhället - invandrarorganisationerna som serviceproducenter)*¹³⁵ visar att största delen av invandrarorganisationerna verkar på basis av frivilligarbete med små understöd. En annan grupp verkar med stöd av projektfinansiering och den minsta gruppen producerar köptjänster. Ett centralt forskningsfynd är att invandrarorganisationernas språkliga och kulturella kunskaper förbättrar möjligheterna att utifrån behov möta även dem som det är svårt för den offentliga sektorn att nå. **Invandrarorganisationernas styrka ligger i att de kan producera och styra integrationstjänsterna mer effektivt.**

I undersökningen *Kotoutumissuunnitelmien vaikutukset maahanmuuttajien lasten koulutusvalintoihin (Integrationsplanernas effekter på invandrabarnens utbildningsval)*¹³⁶ jämförde man situationen för invandrare som hade flyttat till Finland något före och något efter maj 1997, då det blev obligatoriskt att göra upp en integrationsplan för invandrare som förorsat gången anmälde sig som arbetsökande. Enligt undersökningsresultaten kan **integrationsplanen betraktas som effektiv integrationspolitik också med tanke på följande invandrageneration**, eftersom undersökningen visade att barn till sådana invandrare som fått en integrationsplan oftare än kontrollgruppen tog studenten och studerade vid yrkeshögskola.

Undersökningen *Varhaisen tuen palvelut maahanmuuttajataustaisille perheille - Ammattilaisten ja perheiden kokemuksia (Tjänster för tidigt stöd för familjer med invandrarbakgrund - Personalens och familjernas erfarenheter)*¹³⁷ gällde de tjänster som rådgivningsbyråerna, daghemmen, förskolorna och skolorna erbjöd mångkulturella familjer. **Ett förtroligt förhållande som kännetecknas av ömsesidig respekt mellan personalen och föräldrarna hör enligt undersökningen till de viktigaste faktorerna i tjänsterna för tidigt stöd.** Undersökningen visar att förutsättningarna för ett sådant förhållande kan förbättras genom interkulturell utbildning för personalen och en resursfördelning som garanterar att personalen har tillräckligt med tid att möta föräldrarna.

Av undersökningen *Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut (Faktorer och tjänster som främjar invandrarnas psykiska hälsa och balans)*¹³⁸ framgår att in-

¹²⁹ Mubarak - Nilsson -Saxen.

¹³⁰ Isotalo.

¹³¹ Ekholm.

¹³² Hämmäläinen - Pesola - Sarvimäki.

¹³³ Turtiainen - Hiitola.

¹³⁴ Kerkkänen - Säävälä.

¹³⁵ Ekholm.

¹³⁶ Hämmäläinen - Pesola - Sarvimäki.

¹³⁷ Turtiainen - Hiitola.

¹³⁸ Kerkkänen - Säävälä.

vandrarnas psykiska hälsa är ett komplext fenomen. Sammanfattningsvis kan man dock konstatera att **åtgärder som stärker integrationen också främjar den psykiska hälsan**. Till de effektivaste interventionerna hör åtgärder som avlastar vardagen. När det gäller terapeutiska interventioner är det viktigt att beakta den kulturella tillgängligheten.

Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd samt Arbetshälsoinstitutet genomförde år 2015 undersökningen *Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014 (Personer med utländskt ursprung samt deras arbete och hälsa i Finland 2014)*¹³⁹. Undersökningen redogör för den permanent bosatta befolkningen med invandrarbakgrund i Finland år 2014: personernas orsaker bakom invandringen, utbildning, språkkunskaper och situation på arbetsmarknaden samt hälsa och välbefinnande. Resultatet av undersökningen ger **en mer positiv bild av situationen för befolkningen med utländsk bakgrund i Finland** jämfört med den tidigare uppfattningen, som grundat sig på begränsad information. Sysselsättningen var bara 5 procent lägre bland personer med utländsk bakgrund som bott längre än 10 år i Finland än bland befolkningen med finländsk bakgrund. Bland personer med flyktingbakgrund var sysselsättningsgraden sämre, men också i deras fall var redan 57 procent av alla män som bott längre än 10 år i Finland i arbetslivet. Bland kvinnorna hade sysselsättningen inte utvecklats lika snabbt. Även andelen personer med högskoleexamen var nästan lika stor som bland befolkningen med finländsk bakgrund. Däremot var andelen lågutbildade (högst grundskolans lärokurs) betydligt större bland befolkningen med utländsk bakgrund än bland befolkningen med finländsk bakgrund. Det verkade också finnas ett samband mellan föräldrar med låg utbildningsnivå och ungdomar som avbryter skolgången i ett tidigt skede, vilket var betydligt vanligare bland befolkningen med utländsk bakgrund. Angående befolkningens hälsotillstånd kan det noteras att personerna med utländsk bakgrund konsumerade betyd-

ligt mindre alkohol än personerna med finländsk bakgrund och hade överlag sundare levnadsvanor jämfört med hela befolkningen.¹⁴⁰

Befolkningens hälsa och välbefinnande analyserades också i undersökningen *Ulkomaalaistaustaisen nuorten hyvinvointi Helsingissä (Välbefinnandet bland ungdomar med utländsk bakgrund i Helsingfors)*¹⁴¹, som utfördes av Helsingfors stads faktacentral och som baserade sig på 2013 års skolhälsoenkät. I undersökningen jämfördes tre grupper i Helsingfors: första generationens invandrare, andra generationens invandrare och ungdomar med finländsk bakgrund. **En väsentlig observation i rapporten är att både statistiken och ungdomarnas egna upplevelser visar att ungdomar med utländsk bakgrund mår sämre än ungdomar med finländsk bakgrund**. Första generationens ungdomar har mer negativa upplevelser i anslutning till sitt välbefinnande än ungdomarna i andra generationen, vilket återspeglar det tryck som den invandrade generationen utsätts för. Däremot anses det i rapporten vara överraskande att anpassningsutmaningarna återspeglar sig också i följande generation.

OFFENTLIG DISKUSSION OM INTEGRATION

Medieuppföljningen visade att integrationsfrågorna var rubrikstoff i de tryckta medierna från augusti fram till årets slut. I medierna på nätet diskuterades ämnet i viss mån också före valet.¹⁴² Finlands integrationspolitik har i den offentliga diskussionen delvis kritiserats för att vara ineffektiv. Till exempel Ismo Söderling, Migrationsinstitutets pensionerade direktör och forskare, anser att Finland har misslyckats med integrationen av invandrarna. Enligt honom borde integrationen profileras mer enligt invandranas färdigheter och egenskaper, och dessutom borde hela processen effektiviseras.¹⁴³ Även kostnaderna för integrationsutbildningen har kritiserats i offentligheten.¹⁴⁴

¹³⁹ Nieminen - Sutela - Hannula.

¹⁴⁰ Statistikcentralen.

¹⁴¹ Ranto - Ahlgren-Leinvuo - Haapamäki - Högnabba.

¹⁴² FNB:s medieuppföljning.

¹⁴³ Helsingin Sanomat 19.10.2015: Tutkija: Maahanmuuttajien kotouttamisessa epäonnistuttu Suomessa -Ruotsissa tehdään jo "etnistä profilointia". (Forskare: Finland har misslyckats med integrationen av invandrare - i Sverige utför man redan "etnisk profilering".) (Endast på finska.)

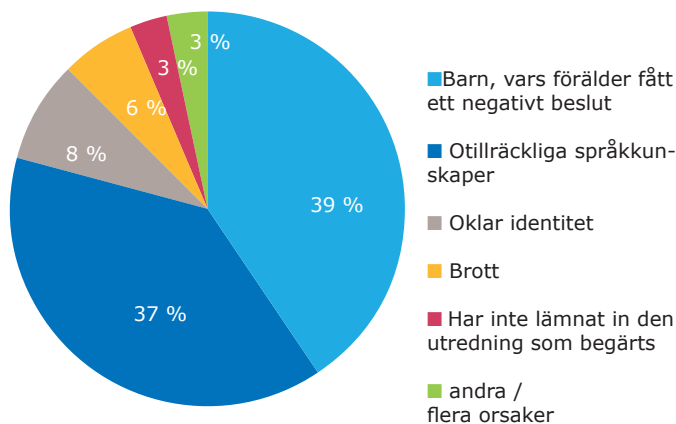
¹⁴⁴ Helsingin Uutiset 6.5.2015: Maahanmuuttajien kotouttaminen on miljoonabisnes - kulut vain kasvavat. (Integrationen av invandrare är en miljonbusiness - kostnaderna bara ökar.) (Endast på finska.)

3.7. Medborgarskap

År 2015 fick 8 281 personer finskt medborgarskap. Från 2014 till 2015 var ökningen exceptionellt stor, och under 2015 jämnade den ut sig. År 2015 inlämnades sammanlagt 11 880 ansökningar och anmälningar om medborgarskap, av vilka 93 procent (11 041 st.) var ansökningar.

Antalet negativa beslut ökade till 16 procent av alla beslut som fattades under 2015 från 12,5 procent år 2014. **Ett negativt beslut om medborgarskap beror oftast på bristfälliga språkkunskaper.** En förutsättning för att medborgarskap ska beviljas är enligt medborgarskapslagen att personen har nöjaktig förmåga att i tal och skrift använda finska eller svenska. Som tillräckliga språkkunskaper betraktas färdighetsnivå 3 i allmänna språkexamina, som definieras enligt följande: *”Förstår längre talsekvenser och det centrala innehållet i många tv- och radioprogram om ämnet är bekant och taltempot normalt. Förstår vanliga texter om vardagliga företeelser, men krävande texter om ämnen som är främmande kan vålla svårigheter. Reder sig i vanliga praktiska talsituationer och kan skriva enkla, sammanhängande texter om vanliga företeelser, även om brister i grammatik och ordförråd ibland kan vålla förståelseproblem.”*¹⁴⁵ Språkkunskapskravet kan frångås helt eller delvis i fråga om personer som är över 65 år och som beviljats internationellt skydd eller personer som inte är läs- och skrivkunniga samt av hälsoskäl. Enligt medborgarskapsenheten vid Migrationsverket hade de flesta sökande som fått avslag på sin ansökan på grund av bristfälliga språkkunskaper åberopat möjligheten att frångå språkkunskapskravet.

De främsta orsakerna till negativa beslut om medborgarskap

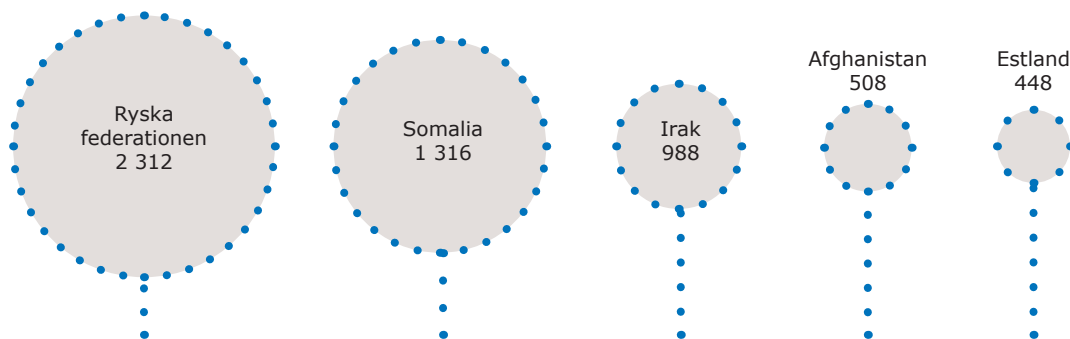

Källa: Migrationsverket

De största grupperna som ansökte om medborgarskap var liksom tidigare år medborgare i Ryska federationen (2 312 ansökningar), somalier (1 316 ansökningar), irakier (988 ansökningar), afghaner (508 ansökningar) och estländare (448 ansökningar). Antalet ansökningar från somalier och irakier minskade något från 2014. De övriga nationalitetsgrupperna lämnade in ungefär lika många ansökningar som året innan.

Under 2015 gjordes 839 medborgarskapsanmälningar och sammanlagt 855 beslut fattades. Totalt 97 procent av besluten om medborgarskapsanmälan var positiva. Största delen av medborgarskapsanmälningarna inlämnades av svenska medborgare.

Medborgarskapsansökningar indelat efter medborgarskap

Källa: Migrationsverket

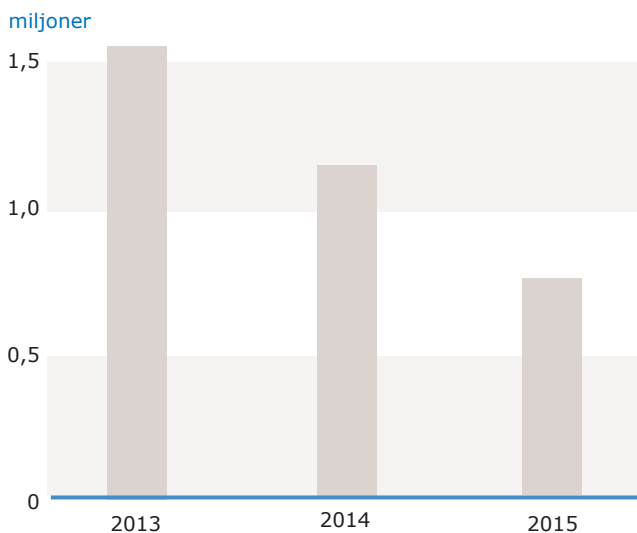
¹⁴⁵ Utbildningsstyrelsen: http://www.oph.fi/download/169241_fardighetsnivaerna_CEFR.pdf.

3.8. Hantering av invandring och migration

Med anledning av det ökade antalet asylsökande publicerade regeringen 11.9.2015 sina invandringspolitiska åtgärder och 8.12.2015 sitt asylpolitiska åtgärdsprogram, och åtgärder i fråga har genomförts och genomförs inom olika tidsspann.¹⁴⁶ Information om åtgärder förmedlas också aktivt till ursprungsländerna bland annat via sociala medier såsom Facebook.¹⁴⁷

VISUMPOLITIK OCH GRÄNSBEVAKNING

Beviljade visum till Finland 2013–2015

Källa: Utrikesministeriet

År 2015 beviljades sammanlagt 773 718 visum till Finland, vilket är 45 procent mindre än 2014 och bara hälften av alla visum som beviljades 2013. Största delen av alla visum beviljas ryssar. Det innebär att visumstatistiken ger en bra bild av det ekonomiska läget i Ryssland, rubelns kurs och den utrikespolitiska situationens effekter på den ryska turismen till Finland.

Gränsbevakningens smidighet och säkerhet har förbättrats under 2015 genom att gränsövergångsställena i Imatra, Nuijamaa och Vaalimaa har utvidgats och en ny mobilenhet tagits i bruk för de fingerav-

tryckskontroller som är en obligatorisk del av VIS-visumsystemet. Mobilenheten är kopplad till en passläsare och en trådlös fingeravtrycksläsare. Visuminformationssystemet (VIS) tas i bruk i alla områden i början av 2016. Det innebär att biometriska kännetecken används i alla områden, vilket gör systemet med Schengenvisum säkrare. Dessutom rapporterar kontaktpersonerna för migrationsfrågor vid Gränsbevakningsväsendet om sitt arbete varje vecka. Dessa rapporter inkluderar information om rutter för olaglig/irreguljär migration.¹⁴⁸

Fram till slutet av 2015 hade Finland utlokaliserat visumtjänsterna i tre nya länder: Kina, Indien och Turkiet. I dessa länder betjänas de som ansöker om visum till Finland av sammanlagt cirka 30 visumcentraler. Externa tjänsteleverantörer sköter sedan tidigare visumtjänsterna i Ryssland, Ukraina och Thailand.¹⁴⁹

Gränsbevakningsväsendet har bidragit med en aktiv och betydande arbetsinsats också utomlands i gemensamma operationer som Frontex samordnar på Medelhavet och vid landsgränserna i sydöstra Europa. **Man har deltagit i alla sjöoperationer på Medelhavet**, dvs. Poseidon Sea, Triton och Indalo. Experter och gränshundar från Gränsbevakningsväsendet har deltagit i **gemensamma operationer som samordnats av Frontex** i sydöstra Europa, t.ex. Bulgarien, Grekland och Ungern. Finland satsar cirka 11 årsverken per år på gemensamma operationer. I syfte att stöda de sameuropeiska operationerna i det område som påverkas mest av de irreguljära migrationsströmmarna har Finland beslutat att inom ramen för den ovan nämnda gemensamma operationen Poseidon Sea placera en patrullbåt på Egeiska havet i januari-april 2016.¹⁵⁰

¹⁴⁶ Regeringens invandringspolitiska åtgärder 11.9.2015 och regeringens asylpolitiska åtgärdsprogram Närmare om temat i kapitel 2.

¹⁴⁷ Utrikesministeriet.

¹⁴⁸ Gränsbevakningsväsendet.

¹⁴⁹ ibid

¹⁵⁰ ibid

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER HANTERINGEN AV INVANDRING OCH MIGRATION

Ändringarna i lagstiftningen om tagande i förvar av utlänningar trädde i kraft 1.7.2015. Syftet med ändringarna i lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter är att **förbättra ställningen och rättssäkerheten för utlänningar som tagits i förvar.** Även förvarsenhetens, klienternas och personalens **säkerhet ska förbättras.** Anmälningsskyldigheten för utlänningar ändras så att den blir ett mer fungerande alternativ till tagande i förvar. I lagen tas också in en möjlighet att ordna rättegångar som gäller tagande eller fortsatt tagande i förvar med hjälp av en videokonferens eller någon annan lämplig teknisk dataöverföring. Detta innebär en avsevärd resursbesparing för polisen, som inte längre behöver transportera utlänningar som tagits i förvar till tingsrättens sammanträden.¹⁵¹

I lagen om bemötande av utlänningar som tagits i förvar och om förvarsenheter föreskrivs att användning av maktmedelsredskap förutsätter utbildning. Närmare **bestämmelser om den utbildning i användningen av maktmedelsredskap som personer i tjänsteförhållande till en förvarsenhet ska genomgå utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.** Förordningen trädde i kraft 1.1.2016.¹⁵²

Inrikesministeriet har tillsatt ett lagstiftningsprojekt för mandatperioden 23.2–31.12.2015 gällande införande av nya alternativ till tagande i förvar. I projektet utreds skyldigheter i fråga om bostadsort och elektronisk övervakning som alternativ till tagande i förvar. Målet är att minska tagandet i förvar av i synnerhet minderåriga, personer med familj och andra utsatta utlänningar. Projektet baserar sig på en utredning av olika alternativ till tagande i förvar som blev klar i december 2014.¹⁵³

¹⁵¹ Inrikesministeriets meddelande 25.6.2015: Lagändringar som gäller tagande i förvar av utlänningar träder i kraft.

¹⁵² Inrikesministeriets förordning om genomförande av utbildning i användning av maktmedelsredskap för personal i tjänsteförhållande till en förvarsenhet (1560/2015).

¹⁵³ Sisäministeriön asettamispäätös 23.2.2015: Säilöönoton vaihtoehdot -hanke. (Inrikesministeriets beslut om tillsättande 23.2.2015: Projekt för alternativ till tagande i förvar.) (Endast på finska.)

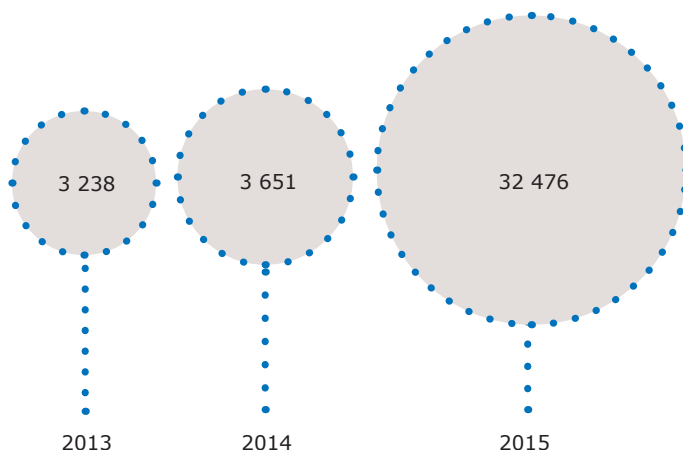
4. Internationellt skydd och asyl

4.1. Asylsökande och beslut som har fattats

År 2015 ansökte 32 476 personer om asyl i Finland. Det innebär att antalet asylsökande var nästan 9 gånger större än år 2014. Samtidigt ansökte 1,26 miljoner människor för första gången om asyl i EU- och EES-länderna, dvs. nästan dubbelt fler än år 2014. Av de europeiska länderna var det Tyskland som tog emot flest asylsökande absolut sett (442 000), totalt 2,5 gånger fler än 2014. Också i Sverige, Ungern och Österrike ökade antalet asylsökande med över 50 000 jämfört med året innan. **Finland uppvisade emellertid den relativt sett största ökningen i antalet asylsökande i Europa.**¹⁵⁴

På månadsnivå inlämnades färre än 400 asylansökningar i månaden fram till slutet av april. Den kraftiga ökningen i antalet sökande började i juli och kulminerade i september, då närmare 11 000 asylsökande anlände. Mot slutet av året började antalet minska, och i december tog Finland emot drygt 1 800 nya sökande.

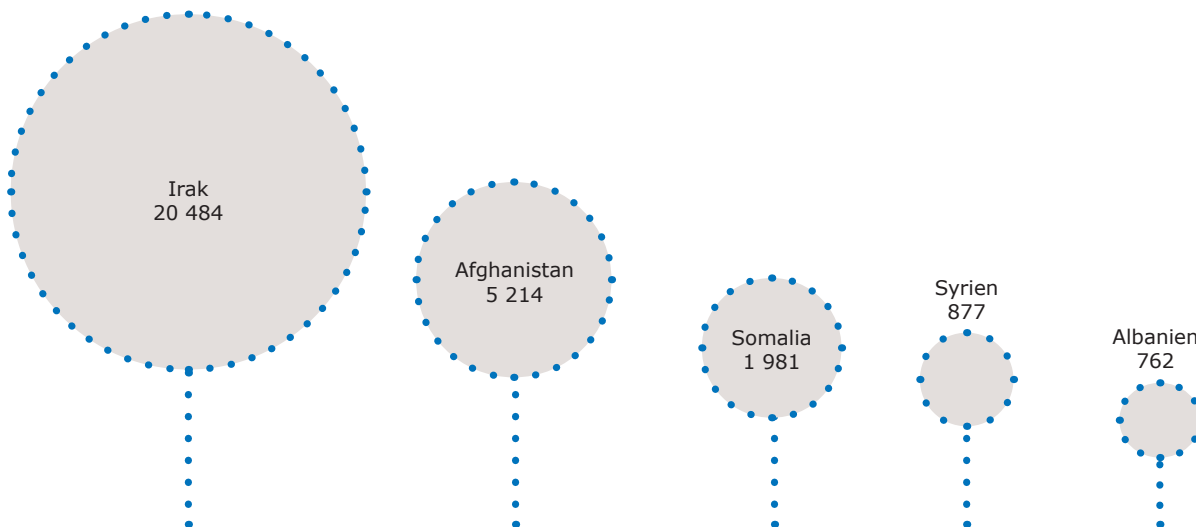
Asylsökande 2013–2015

Källa: Migrationsverket

Det största ursprungslandet bland de asylsökande år 2015 var, liksom året innan, Irak. Antalet irakiska sökande var nästan 25 gånger större än föregående år. Afghanistan stod för den näst största gruppen av sökande, och ökningen från året innan, då landet kom på fjärde plats, var t.o.m. mer än 25-faldig. Den tredje största gruppen asylsökande kom från Somalia. Nästan fem gånger fler somalier ansökte om asyl jämfört med föregående år. Syrerna placerade sig för första gången bland de fem största nationaliteterna i fråga om inlämnade asylansökningar till Finland, närmare bestämt på fjärde plats. År 2014 anlände 149 syriska asylsökande, vil-

Asylsökandes medborgarskap, de fem största grupperna 2015

Källa: Migrationsverket

¹⁵⁴ Eurostat / Asylum Statistics. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics.

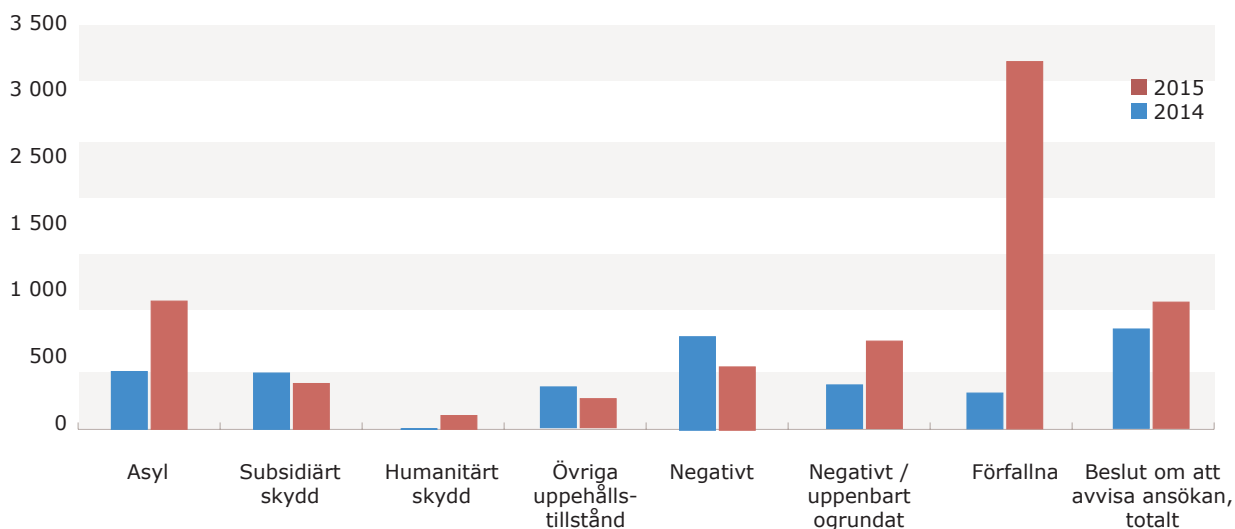
ket innebär att antalet sökande ökade nästan sexfaldigt även bland syrierna. En annan ny grupp bland de största nationaliteterna var albanerna.

År 2015 fattade Migrationsverket beslut om sammanlagt 7 466 asylansökningar, dvs. dubbelt fler än år 2014. Antalet beslut om ansökan om asyl, exklusive beslut om att ett ärende förfallit, ökade med cirka en fjärdedel från föregående år. År 2015 fattades dock huvudsakligen beslut om ansökningar som hade anhängiggjorts innan antalet nya asylsökande sköt i höjden. I beslutsstatistiken syns det ökande antalet asylsökande emellertid i antalet asylansökningar som förfallit. När det gäller asylansökningar som förfallit handlar det i de flesta fall om att den sökande har återkallat sin ansökan och återvänt till sitt hemland. **Antalet asylansökningar som förfallit är över tio gånger större än år 2014.** I förhållande till antalet asylansökningar som inlämnats under året har det relativa antalet ansökningar som förfallit ändå inte ökat. En analys som inte inkluderar beslut om att ett asylansökningsärende förfallit visar att uppehållstillstånd beviljades i 44 procent av alla beslut som fattades i asylprocessen år 2015; motsvarande siffra år 2014 var 40 procent. En annan analys som begränsats på samma sätt visar att asyl ändå beviljades betydligt oftare än tidigare, i 25 procent av besluten, medan endast 14 procent beviljades asyl år 2014. Antalet personer som beviljades asyl mer än fördubblades från året

innan. Enligt samma analys minskade det relativa antalet negativa beslut något från föregående år till knappt 31 procent. Resten av besluten i asylprocessen är beslut om avvisande utan prövning¹⁵⁵, vilket i de flesta fall innebär att personen återsänds genom Dublin-förfarandet till den avtalsstat som är ansvarig för behandlingen av asylansökan i fråga.

Ett ganska kortvarigt fenomen som framgår av statistiken är en ström av uppenbart grundlösa asylansökningar som inlämnades huvudsakligen av albaner i juli-augusti 2015. **År 2015 fattades sammanlagt 758 beslut om uppenbart grundlösa ansökningar, medan motsvarande siffra år 2014 var 378 beslut.** Av dessa ansökningar inlämnades 328 av albaner och 85 av kosovaner år 2015. År 2014 var motsvarande siffror 65 och 30. **Antalet asylansökningar som konstaterades vara uppenbart grundlösa ökade alltså mer än femfaldigt för albanernas del** och nästan trefaldigt för kosovanernas del. **År 2015 fattades sammanlagt 667 beslut om asylansökningar som inlämnats av albaner; inget av dessa var ett positivt beslut om internationellt skydd eller uppehållstillstånd.** Fenomenet tyder på att vilseledande information har spridits i systemet för frivilligt återvändande, eftersom albanerna angav stöd för frivilligt återvändande som en av orsakerna till att de återvände till sitt land. I augusti beslutade Migrationsverket att alban-

Beslut i asylprocessen 2014–2015

Källa: Migrationsverket

¹⁵⁵ Närmare information om beslut om avvisande utan prövning:

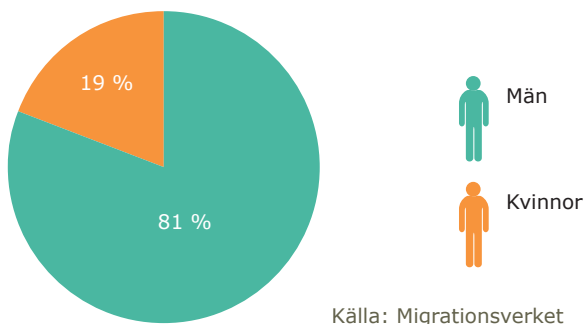
http://www.migri.fi/turvapaikka_suomesta/turvapaikan_hakeminen/hakemuksen_kasittely/tutkimatta_jattaminen.

ska asylsökande endast i undantagsfall betalas stöd för frivilligt återvändande.

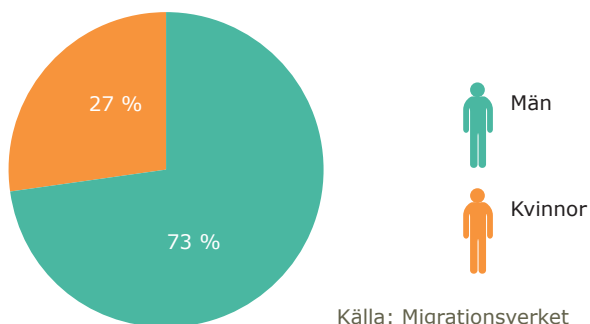
År 2015 var den största åldersgruppen bland de asylsökande 18–34-åringar. De representerade över 60 procent av alla sökande. Den näst största gruppen var minderåriga, en knapp fjärdedel av alla asylsökande, och i denna grupp ingår både de som anländer ensamma och de som söker asyl tillsammans med sin familj. Av alla sökande var 15 procent 35–64 år och endast 0,2 procent över 65 år.

Könsfördelningen bland dem som fått ett positivt beslut om internationellt skydd år 2015 var som följer: cirka 73 procent män och cirka 27 procent kvinnor. De beslut som fattades år 2015 gällde huvudsakligen ansökningar som blev anhängiga redan före antalet asylsökande började stiga. Den relativa andelen män verkar ha ökat ytterligare bland de asylsökande, eftersom 81 procent av alla som anlände år 2015 var män och 19 procent var kvinnor.

Könsfördelning bland de asylsökande 2015

Könsfördelning bland personer som beviljats uppehållstillstånd i asylprocessen 2015

ADMINISTRATIVA ÅTGÄRDER INOM ASYLPOLITIKEN OCH FÖRVALTNINGSOMRÅDET

Inrikesministeriet har 4.9.2015 tillsatt en expertgrupp för lägesbilden över migrationen.

Gruppen har till uppgift att upprätthålla en lägesbild över migrationen som helhet, besluta om åtgärder och komma överens om ledningsarrangemang i det exceptionella läget. Gruppen består av representanter för inrikesministeriet, Migrationsverket, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet och Skyddspolisens. Även utrikesministeriet är representerat i gruppen. Arbetet styrs av inrikesministeriets kanslichef. Till stöd för gruppens verksamhet sammanställs en daglig och veckovis bild över asylläget som gör det möjligt att inleda sådana förebyggande åtgärder som situationen förutsätter på alla nivåer inom hela förvaltningsområdet.¹⁵⁶

Med anledning av den stora ökningen i antalet asylansökningar har **antalet handläggare av asylansökningar vid Migrationsverket utökats** under år 2015 från 73 till 220 årsverken, och under hösten 2015 grundade ämbetsverket dessutom **två nya regionala verksamhetsställen** (Åbo, Rovaniemi). Asylenheten har utvecklat en effektiv utbildning för tjänstemän som handlägger nya asylansökningar. De nya anställda har börjat arbeta i stegvis rekryterade grupper som motsvarar lokal- och utbildningskapaciteten med ett par månaders mellanrum. Utbildningen har genomförts som en två veckors gemensam intensivutbildning med hjälp av fjärruppkopplingar, och den har utvecklats kontinuerligt. De nyrekryterade har introducerats snabbt och effektivt i beslutsarbetet. Anhopningen av ansökningar kommer att behandlas före utgången av 2016.

Därtill har **polisen och Migrationsverket i början av november tagit i bruk en gemensam verksamhetsmodell, där en och samma myndighet ansvarar samtidigt för både det första hörandet och asylsamtalet**. Målet är att avveckla de behandlingsskåder som redan har uppstått. Uppgifterna överförs stegvis från polisen, och från och med mars 2016 sköts alla höranden av Migrationsverket. Överföringen av de första hörandena styr verksamheten i riktning mot en taktik som bygger på den så kallade principen med en kontaktpunkt, vilket påskyndar behandlingen av ansökningar. Genom att ämbetsverket sköter både det första hörandet, då bland annat personens identitet och färdrutt utreds, och asylsamtalet på en och samma gång undviker man den flera månader långa väntetid som för tillfället uppstår mellan polisundersökningen och asylsamtalet.¹⁵⁷

¹⁵⁶ Inrikesministeriets meddelande 4.9.2015: Inrikesministern samlade en grupp för att leda asylsituationen.

¹⁵⁷ Migrationsverkets pressmeddelande 30.10.2015: Behandlingen av asylansökningar effektivteras – både första hörandet och asylsamtalet sköts av en myndighet.

Projektet för att förbättra migrationsförvaltningens resultat 2011–2014 upphörde i slutet av 2014 och slutrapporten för projektet **publicerades 20.3.2015**. Under projektet har Migrationsverkets asylenhet gjort asylförfarandet snabbare och smidigare, och en permanent samarbetsgrupp har tillsatts för asylmyndigheternas operativa samarbete. Asylförfarandet har effektiviserats genom att besluten om asyl nu kan fattas snabbare, till exempel för att ansökningar som är klart grundlösa och klart positiva gallras ut och för att myndigheterna samarbetar mer. Också arbetsprocesserna och anvisningarna har förenhetligats. Både polisens och Gränsbevakningens asylutredning fungerar effektivt och myndighets-samarbetet har intensifierats. Även polisens förfarande för avlägsnande ur landet fungerar effektivt, och verksamheten är resultatrik enligt europeiska mått. Likaså har ändringssökandet i första instans i asylärenden påskyndats, och flyttningen till kommunerna sker smidigare. Också mottagningssystemet för asylsökande anpassades, i och med att antalet sökande i det skedet minskade, och dessutom satsades mer på bostadsbaserad inkvartering i stället för på anstaltsinkvartering.¹⁵⁸

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER INTERNATIONELLT SKYDD

Syftet med de ändringar i utlänningslagen som trädde i kraft 1.7.2015 och som gäller ikraftsättandet av förfarandedirektivet är att **förbättra rättssäkerheten för sökande i utsatt ställning, såsom minderåriga utan vårdnadshavare**, genom att föreskriva om ordnandet av läkarundersökningar och om en företrädares obligatoriska närvaro vid asylsamtal med minderåriga. Ändringarna klargör också asylförfarandet. Framför allt förenklas förfarandet gällande behandlingen av förnyade ansökningar och förbudet gällande avlägsnande från landet. I fortsättningen ska förnyade ansökningar där inga nya grunder för att stanna i landet har lagts fram avvisas utan prövning, och detsamma gäller även ansökningar som inlämnats av sökande från ett tryggt asylland eller ett tryggt tredje land. Tidigare har dessa ansökningar behandlats vid påskyndat förfarande. Även sökandes möjlighet att lämna in ytterligare nya ansökningar begränsas. Utlänningslagen ska innehålla bestä-

melser om en tidsfrist på sju dagar för inlämnande av ansökan om förbud mot verkställighet och om skyldigheten att vänta på domstolens beslut om förbud mot verkställighet innan avlägsnandet ur landet verkställs. Den sistnämnda skyldigheten har tidigare fastställts i en myndighetsanvisning.

Inrikesministeriet har tillsatt ett projekt för mandatperioden 2.11.2015–31.1.2016 i syfte att se över förutsättningarna för de uppehållstillstånd som beviljas på basis av internationellt skydd¹⁶⁰. Målet med projektet är att bereda de ändringar i den finländska lagstiftningen som behövs för att förutsättningarna för beviljande av uppehållstillstånd ska motsvara EU-lagstiftningen. Avsikten är att Finlands lagstiftning i detta avseende inte ska vara lindrigare jämfört med de övriga EU-länderna. I praktiken kunde detta innebära att 88 a § i utlänningslagen, som gäller uppehållstillstånd som beviljas på basis av humanitärt skydd, upphävs. Ett annat mål med projektet är att effektivisera indrivningen av behandlingsavgifter för uppehållstillstånd genom att ta in bestämmelser i lagen om att behandlingen av ansökan inte fortsätter förrän den sökande har betalat behandlingsavgiften för uppehållstillstånd eller någon annan avgiftsbelagd ansökan.¹⁶¹

Inrikesministeriet har för mandatperioden 16.9.2014–31.10.2015 tillsatt ett projekt i syfte att utreda **huruvida mer exakta föreskrifter behövs gällande den allmänna juridiska rådgivning som ges till personer som ansöker om internationellt skydd**. Samtidigt utreds också alternativa sätt för att ordna rådgivningen.¹⁶²

DELTAGANDE I ASYLRELATERAD VERKSAMHET PÅ EU-NIVÅ

År 2015 ökade antalet asylsökande markant i hela Europa, och staterna med yttre gränser har utsatts för det största trycket. Detta gäller också Dublin-förordningen såtillvida att **olovlig passering av EU:s yttre gräns har fått större vikt som ansvarskriterium**.

De interna förflyttningarna av asylsökande från Italien och Grekland har inletts.¹⁶³ Finland har tills vidare förbundit sig att förflytta **sammanlagt 3 200**

¹⁵⁸ Maahanmuuttotullin tuloksellisuuden parantaminen vuosina 2011–2014. (Förbättring av migrationsförvaltningens resultat 2011–2014.) (Endast på finska.)

¹⁵⁹ Regeringens proposition 218/2014.

¹⁶⁰ Regeringens proposition 2/2016.

¹⁶¹ Inrikesministeriets meddelande 4.2.2016: Ändringar i grunderna för beviljande av uppehållstillstånd på basis av internationellt skydd.

¹⁶² Sisäministeriön päätös 17.9.2014: Kansainvälistä suojelua hakevalle annettava yleinen oikeudellinen neuvonta -hankkeen asettaminen (Inrikesministeriets beslut 17.9.2014: Tillsättande av projektet allmän juridisk rådgivning för personer som söker internationellt skydd.) (Endast på finska.)

ja sisäministeriön päätös 1.6.2015: Kansainvälistä suojelua hakevalle annettava yleinen oikeudellinen neuvonta -hankkeen asettamispäätöksen muuttaminen (Inrikesministeriets beslut 1.6.2015: ändring av Inrikesministeriets beslut om tillsättande av projektet allmän juridisk rådgivning för personer som söker internationellt skydd.) (Endast på finska.)

¹⁶³ Rådets beslut (EU) 2015/1601 och 2015/1523. (Inrikesministeriets beslut 1.6.2015: ändring av Inrikesministeriets beslut om tillsättande av projektet allmän juridisk rådgivning för personer som söker internationellt skydd.) (Endast på finska.)

asylsökande under två år från Italien och Grekland. År 2015 godkändes sammanlagt 149 förflyttningar: 51 från Grekland och 98 från Italien. En förflyttning av 24 personer från Grekland och 87 personer från Italien genomfördes, vilket innebär att totalt 111 personer anlände till Finland via interna förflyttningar under år 2015. De flesta kom från Eritrea och de näst flesta från Syrien. Färre än 10 var irakier. Resten av de godkända förflyttningarna sköts fram till år 2016.¹⁶⁴

Finland har deltagit i den verksamhet som bedrivs av Europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) genom att utse sammanlagt 13 experter för EASO:s expertpool för asylfrågor (Asylum Intervention Pool, AIP). En expert från Migrationsverket har hjälpt till att utbilda de italienska och bulgariska myndigheterna inom området landinformation, Finland har deltagit i genomförandet av hot-spot-konceptet i Italien och Grekland, och dessutom har tjänstemän från inrikesministeriets internationella enhet deltagit i arbetet med att stöda de grekiska och bulgariska myndigheterna i utnyttjandet av EU-fonderna.

UTVECKLINGSÅTGÄRDER SOM GÄLLER SÖKANDE AV ÄNDRING I ASYLBESLUT

Justitieministeriet bereder olika åtgärder för att säkerställa en effektiv behandling av besvär, tillräcklig rättshjälp och smidiga förfaranden. Asylsökande ska garanteras en rättvis rättegång också i en situation där antalet besvär förväntas öka avsevärt.

Högsta förvaltningsdomstolens domföra sammansättning inskränktes i fråga om besvärärenden som gäller asyl och annat internationellt skydd från början av 2016. Domstolen kan besluta om beviljande av besvärstillstånd också i en sammansättning som består av två domare i stället för tre. Om dessa inte är eniga om avgörandet överförs ärendet till en utökad sammansättning av tre eller flera ledamöter för avgörande.¹⁶⁵

Vidare bereds även lagändringar enligt vilka ärenden som gäller internationellt skydd ska behandlas skyndsamt vid domstolarna, besvärstiderna ska förkortas, beslutssammansättningen ska inskränkas även vid förvaltningsdomstolarna och de förutsätt-

ningar med stöd av vilka högsta förvaltningsdomstolen kan bevilja besvärskrav ska skärpas. Dessutom ska omfattningen av gratis rättshjälp vid asylsamtal minskas, behörighetsvillkoren för biträdena preciseras och arvodet fastställas enligt ärende.

Vid justitieministeriet **utreds också möjligheten att sprida behandlingen av besvär i asylärenden** från Helsingfors förvaltningsdomstol till alla eller vissa förvaltningsdomstolar. Inom rättsväsendet utökas dessutom utbildningen och rekryteringen samtidigt som arbetsmetoderna utvecklas och myndighetssamarbetet förbättras.¹⁶⁶

För tillfället behandlas alla besvär som gäller asylbeslut vid Helsingfors förvaltningsdomstol, som har beviljats **tilläggsanslag** på grund av den förväntade ökningen av besvär i asylärenden. Vid Helsingfors förvaltningsdomstol grundades en ny 7:e sektion, vid vilken en beredningsenhet som består av föredragande och sekreterare arbetar. Under denna planeras tre olika undersektioner, till vilka sammanlagt högst 90 personer rekryteras. I början av 2016 inleder 30 nyrekryterade sitt arbete och i början av april ytterligare 30. Den tredje etappen i rekryteringsprocessen är beroende av i vilken grad antalet besvär ökar.¹⁶⁷

UNDERSÖKNINGAR SOM GÄLLER ASYLFRÅGOR

Landinformationen vid Migrationsverket färdigställdes under 2015 **projektet Suuntaus, som finansieras till 75 procent av Europeiska flyktingfonden. Inom projektet sammanställdes totalt åtta fokuserade landinformationsrapporter;** i två av dessa behandlades förföljelsen av kvinnor och i tre förföljelsen av sexuella minoriteter i olika områden. Rapporterna behandlar följande teman: kristna konvertiter i Iran, palestinierna på Västbanken, våld mot kvinnor och hedersvåld i Iran, motståndsrörelsens nuläge och myndigheternas förföljelse i norra Kaukasus, de sexuella minoriteternas situation i Nigeria, säkerhetsläget och shiamiliserna i Bagdad, de sexuella minoriteternas situation i Ryssland samt människohandel med nigerianska kvinnor till Europa.¹⁶⁸

¹⁶⁴ Migrationsverket.

¹⁶⁵ Justitieministeriets meddelande 10.12.2015: Handläggningen av asylärenden vid högsta förvaltningsdomstolen effektiviseras.

¹⁶⁶ Justitieministeriet.

¹⁶⁷ Helsingfors förvaltningsdomstol.

¹⁶⁸ Suuntaus-projektrapporter: http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/maatietopalvelu/raportit

OFFENTLIG DISKUSSION OM ASYLFRÅGOR

Strömmen av asylsökande blev ett av de främsta nyhetsteman under hösten. Till exempel statsminister Sipilä konstaterade följande (fri översättning): "Situationen är mycket exceptionell och regeringen följer noggrant hur den utvecklas. I det här skedet ser jag det ekonomiska läget som ett mindre problem än det tryck som flyktingkrisen orsakar. Övervakningen vid gränsområdet har trappats upp redan flera veckor och den kommer att skärpas ytterligare." På politisk nivå talades det allmänt om "migrationskrisen" och man bedyrade att säkerställandet av den allmänna ordningen och säkerheten var av högsta prioritet. Också republikens president tog ställning till migrationskrisen och vilka konsekvenser den får för Finland, och frågan diskuterades också i statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott.¹⁶⁹

Diskussionen om de asylsökande länkades också samman med diskussionen om Finlands offentliga ekonomi. Finlands bärkraft debatterades i medierna under höstens lopp, och också **president Niinistö** tog ställning till diskussionen genom att konstatera att migrationen inte är under kontroll.¹⁷⁰

Även frågan vilka konsekvenser de asylsökande kommer att medföra för ekonomin och sysselsättningen i Finland har dryftats ur flera olika synvinklar. De som söker och beviljas asyl i Finland befaras bli en börda för vårt system med social trygghet och försäkra arbetslöshetssituationen ytterligare. Många nationalekonomer anser emellertid att situationen på lång sikt kommer att ha en positiv effekt på Finlands ekonomi och sysselsättning och lösa utmaningen med försörjningskvoten.¹⁷¹

4.2. Kvotflyktingar

EU:s inrikesministrar avtalade i juli 2015 om omplaceringen av kvotflyktingar. **Finlands andel är 293 personer under de följande två åren**¹⁷² och de ingår i Finlands årliga flyktingkvot, som enligt allokeringsbeslutet för 2016 är 750 personer.¹⁷³ Under de två tidigare åren har flyktingkvoten höjts till 1 050 personer per år.

I 2015 års kvot för Finland valdes 1 034 kvotflyktingar, som registrerats som flyktingar av UNHCR. De kom från Libanon, Egypten, Malawi, Zambia och Iran. I kvoten ingick också 100 nödfall. De valda kvotflyktingarna var till största delen syrier (638), kongoleser (Demokratiska republiken Kongo; 151) och afghaner (139). Bland nödfallen finns flera olika nationaliteter, även de som nämns ovan.

Bristen på kommunplatser utgör en flaskhals i kvotflyktingsprocessen. **År 2015 anlände totalt 915 kvotflyktingar och 92 flyktingar som valts som nödfall till Finland.** Nästan hälften av alla som anlände hade valts i flyktingkvoten för 2014, men det fanns också sådana som hade valts i kvoten för 2012 och som hade väntat flera år på att få komma till Finland. Av de flyktingar som valts i kvoten för 2015 hann sammanlagt 319 anlända till Finland och av nödfallen hann 34 anlända.

De kvotflyktingar som valts till Finland med stöd av Europeiska flyktingfonden under 2013–2015 har fått delta i kulturorienteringsutbildning före sin ankomst till Finland.¹⁷⁴ År 2015 har denna utbildning ordnats som närundervisning i drygt tre dygn i Iran, Egypten och Libanon. Migrationsverket har beviljats ny projektfinansiering för sin kulturorienteringsutbildning ur asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF) för perioden 1.1.2016–30.8.2017.

OFFENTLIG DISKUSSION OM KVOTFLYKTINGARNA

Flyktingkvotens storlek väckte diskussion under hela året. Ursprungligen var det meningen att Finland

¹⁶⁹ Inrikesministeriets meddelande 18.9.2015: Migrationssituationen under regeringens och myndigheternas noggranna uppsikt.

¹⁷⁰ Verkkouutiset 11.12.2015: Sauli Niinistö: Maahanmuutto on ollut hallitsematonta. (Invandringen har varit bortom kontroll.) (Endast på finska.)

¹⁷¹ Taloussanommat 21.12.2015: Ekonomistit: Pakolaiset tuskin heilauttavat Suomen työmarkkinoita. (Nationalekonomerna: Flyktingarna får knappast Finlands arbetsmarknad i gungning.) (Endast på finska.)

¹⁷² Inrikesministeriets webbnöhet 21.7.2015: Interna förflyttningar mellan EU-länderna underlättar invandringstrycket på Sydeuropa.

¹⁷³ Inrikesministeriets pressmeddelande 18.12.2015: Finland fortsätter att ta emot syriska flyktingar i nästa års flyktingkvot.

¹⁷⁴ Under åren 2001–2010 ordnades kulturorienteringsutbildning via IOM. Åren 2011–2012 ordnades ingen utbildning.

skulle ta emot 750 kvotflyktingar år 2015, men antalet höjdes till 1 050 i tilläggsbudgeten i februari.¹⁷⁵ Flyktingkvoten för 2016 minskades igen till 750 personer, vilket ledde till diskussioner i flera tidningars ledarspalter om att vi glömmet dem som lider den allra största nöden då antalet asylsökande ökar.¹⁷⁶

4.3. Mottagande

Migrationsverket styr förläggningarnas verksamhet. Förläggningarna i Uleåborg och Joutseno ägs av staten medan de övriga förläggningarna drivs av kommuner, Röda Korset samt privata företag och allmännyttiga aktörer.

När det gäller mottagningskapaciteten strävar man i regel efter att hålla belägningsgraden så hög som möjligt på förläggningarna, eftersom tomma mottagningsplatser medför onödiga kostnader för staten. **De mest akuta åtgärderna i slutet av sommaren 2015, då antalet asylsökande började stiga brant, gällde uttryckligen att snabbt hitta olika sätt att öka mottagningskapaciteten.** I vissa fall var man tvungen att ordna med olika nödkvarteringslösningar.

Under hösten 2015 utökades förläggningskapaciteten avsevärt. I slutet av 2015 fanns det sammanlagt 212 förläggningar och särskilda enheter för ensamkommande minderåriga asylsökande runt om i landet. Antalet boende vid förläggningar avsedda för vuxna och familjer har ökat åttafaldigt under år 2015 från 3 300 boende. På motsvarande sätt har antalet förläggningar avsedda för dessa personer ökat sjufaldigt från 20 enheter till 144 enheter. För minderåriga ensamkommande asylsökande har 60 nya enheter grundats. I dessa kan barnen erbjudas omsorg och fostran enligt sin utvecklingsnivå samt inkvartering separat från de vuxna asylsökandena. Vid enheterna för minderåriga har antalet boende ökat 16-faldigt från 150 boende i slutet av 2014 till 2 500 boende i slutet av 2015. Antalet enheter för minderåriga har i sin tur ökat åttafaldigt från 8 till 68 enheter.

De totala mottagningskostnaderna år 2015 uppgick till 168,2 miljoner euro, medan de var 61,9 miljoner euro år 2014¹⁷⁷. Den största orsaken till kostnadsökningen var den ovan beskrivna mångfaldiga ökningen i antalet klienter. Grundandet av de nya förläggningarna medförde också extra kostnader av engångskaraktär. Deras andel accentueras i denna situation där enheterna är nya och hann verka i endast några månader under 2015. Vid många förläggningar tillämpas dessutom på grund av tvingande omständigheter centraliserad bespisning, vilket är ett dyrare alternativ än att de asylsökande lagar sin mat själva. Mer pengar satsades på säkerheten vid förlägg-

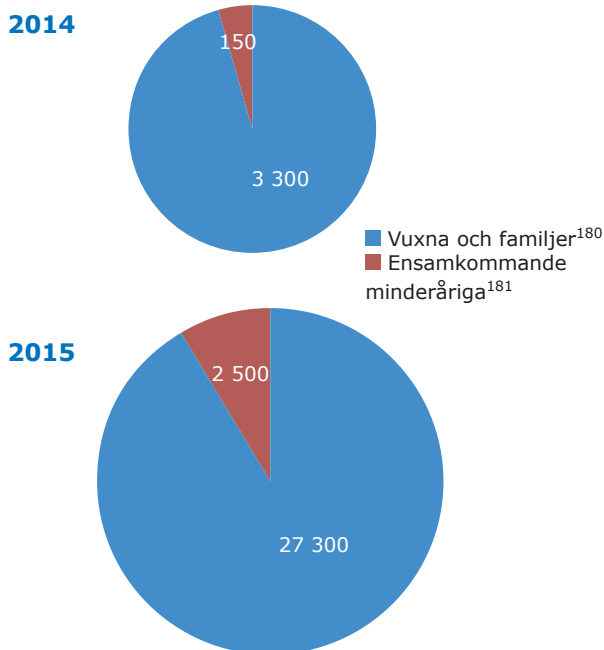
¹⁷⁵ Vihreä lanka 20.2.2015: Pakolaiskiintiö ei pienene. (Flyktingkvoten minskar inte.) (Endast på finska.)

¹⁷⁶ Savon Sanomat 14.6.2015: Turvapaikanhakijoiden ei pidä syrjäyttää pakolaisia. (De asylsökande får inte tränga undan flyktingarna.) (Endast på finska.) Etelä-Suomen Sanomat 15.6.2015: Hädässä olevia autettava. (Människor i nöd måste hjälpas.) (Endast på finska.)

¹⁷⁷ Migrationsverket - Bokföringsenhetens bokslut 2014.

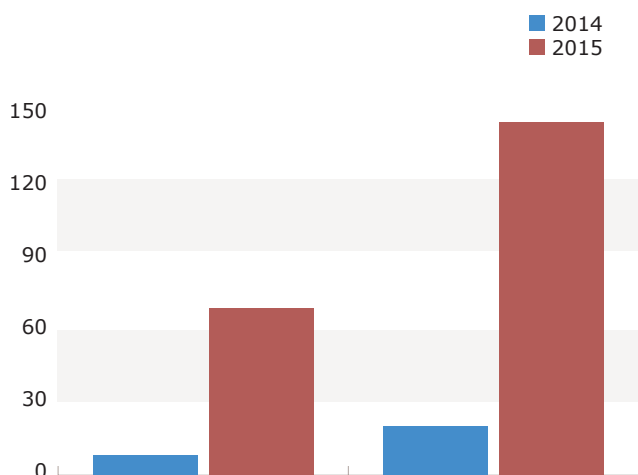
ningarna än under tidigare år. Olika tekniska säkerhetslösningar och anställningen av väktare gjorde att kostnaderna ökade.¹⁷⁸

Klienter vid en förläggning¹⁷⁹

Källa: Migrationsverket

Förläggningar och enheter för minderåriga 2014–2015

Källa: Migrationsverket

ADMINISTRATIVA ÅTGÄRDER GÄLLANDE MOTTAGANDET AV ASYLSÖKANDE

I det akuta läget då ett allt större antal asylsökande måste hänvisas till förläggningar dagligen var det kritiskt att Migrationsverket hölls à jour och samordnade situationen. För denna samordningsuppgift inrättade Migrationsverket **en situationscentral vid verket som styrde den praktiska inkvarteringsverksamheten** i den akuta situationen. Sju dagar i veckan, inklusive helger, kl. 8–20 hade situationscentralen jour och samordnade placeringen av asylsökande i olika förläggningar.¹⁸²

På grund av situationens akuta karaktär gavs Migrationsverket tillfälligt **befogenhet att inrätta nödvändiga förläggningar och flyktingslussar**. Normalt är det inrikesministeriet som beslutar om inrättandet av förläggningar.

Statsrådet beslutade 17.9.2015 att en flyktingsluss, dvs. en första mottagningsenhet, ska inrättas som svar på det snabbt ökande antalet asylsökande. Till den nyinrättade flyktingslussen i Torneå hänvisades alla invandrare vilkas identitet eller förutsättningar för inresa var oklara. Målet att registrera alla invandrare kontrollerat uppnåddes, eftersom de asylsökande inte längre kunde förflytta sig okontrollerat till andra orter i Finland. Vid flyktingslussen fanns huvudsakligen personal från polisen, Gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket. Även andra myndigheter än polisen och gränsbevakarna kunde ges befogenhet av inrikesministeriet för att registrera asylsökande vid flyktingslussen. Flyktingslussen inrättades ursprungligen för tre månader, och 26.11.2015 beslutades att verksamheten vid flyktingslussen förlängs med tre månader då det föregående tidsbestämda beslutet slutat gälla 18.12.2015.¹⁸³

Finland ansökte i oktober om nödfinansiering ur EU:s asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF). Med nödfinansieringen kan man täcka sådana behov av nödvändig tilläggsfinansiering som föranleds av mottagandet och som inte har kunnat inkluderas i den nationella finansieringen. EU-kommissionen beviljade Finland åtta miljoner euro i nödfinansiering för de kostnader som föranletts av mottagandet av asylsökande under perioden 1.9.2015–31.1.2016.¹⁸⁴

¹⁷⁸ Migrationsverkets meddelande 29.2.2016: Året 2015 var ett exceptionellt år för Migrationsverket.

¹⁷⁹ En del av klienterna vid förläggningarna kan inkvarteras privat utanför förläggningarna. De omfattas ändå av de tjänster som erbjuds vid förläggningen.

¹⁸⁰ Klienterna vid särskilda enheter avsedda för ensamkommande minderåriga.

¹⁸¹ Klienterna vid förläggningar avsedda för vuxna och familjer.

¹⁸² Migrationsverket.

¹⁸³ Inrikesministeriets meddelande 17.9.2015: Statsrådet fattade beslut om inrättande av en flyktingsluss.

¹⁸⁴ Inrikesministeriets meddelande 27.1.2016: Nödfinansieringen till Finland för mottagande av asylsökande bekräftades

UTMANINGAR VID MOTTAGANDET AV ASYLSÖKANDE

Under 2015 i samband med den ökande strömmen av asylsökande har både myndigheterna och medborgarna fokuserat huvudsakligen på mottagnings-systemet. **Behovet att utöka mottagningskapaciteten avsevärt och synnerligen snabbt har visat sig vara utmanande i och med den stora ökningen i antalet sökande**, vilket delvis har återspeglats i mottagningsförhållandena. I början av hösten var man tvungen att inkvartera asylsökande i olika nödinkvarteringslokaler såsom i kyrkornas kryptor, idrottshallar, tält och containrar.¹⁸⁵ Inrättandet av nya förläggningar bromsades upp av kommunernas utdragna godkännandeprocess, som kunde resultera i att kommunen förbjöd att en förläggning eller nödinkvarteringsenhet grundas inom dess område. Sedan behovet av nya förläggningar blev synnerligen akut i september har Migrationsverket slutat begära de kommunala beslutsfattarnas ståndpunkt i sådana fall där en förläggning eller nödinkvarteringsenhet planeras i lokaler som hyrs av en privat aktör och drivs av Röda Korset (FRK) eller någon annan utomstående aktör.¹⁸⁶

De nya förläggningarna **drivs av helt nya aktörer** och personalen består av yrkesutbildade personer som dock inte nödvändigtvis har tidigare erfarenhet av arbete med asylsökande. Migrationsverkets mottagningsenhet har engagerat sig i förläggningarna, sammanställt många specifika instruktioner och skriftligt material samt erbjudit handledning och rådgivning och besvarat frågor som uppstått vid förläggningarna. I samband med att en ny förläggning grundats har både allmänna inskolningar och fördjupad utbildning för specifika yrkesgrupper ordnats.

Också antalet ensamkommande minderåriga asylsökande ökade avsevärt. Organisationerna rapporterade i slutet av sommaren och början av hösten att de hjälpt barn och ungdomar som de träffat på järnvägsstationerna att registrera sig och komma in i mottagningssystemet för asylsökande.¹⁸⁷

Nya förläggningar och tillfälliga nödinkvarteringsenheter har grundats skyndsamt även på orter där det inte funnits någon förläggning tidigare, vilket i vissa fall har väckt oro i grannskapet. Förläggningar och

lokaler som man planerat att använda som förläggningar har också blivit föremål för brott såsom skadegörelse och till och med försök till anlagda bränder.¹⁸⁸ Samtidigt har det också diskuterats att det är viktigt att säkerställa att inte Finlands mottagnings-system ter sig för attraktivt.

Vid vissa förläggningar har polisen varit tvungen att ingripa i meningsskiljaktigheter som uppstått mellan olika etniska grupper. Vidare har brottsmisstankar kopplats ihop med asylsökande i nyhetsrubriker, vilket har lett till att inofficiella gatupatruller grundats på olika orter i Finland. Myndigheternas och politikernas åsikter om gatupatrullerna varierar: å ena sidan har man velat begränsa tryggheten av medborgarnas säkerhet till myndigheterna, å andra sidan har gatupatrullernas verksamhet konstaterats vara lagenlig förutsatt att den inte leder till att någon gör sig skyldig till ett brott. Till exempel inrikesminister Petteri Orpo och den nya skyddspolischefen Antti Pelttari har konstaterat att de ovan beskrivna gatupatrullerna inte alls nödvändigtvis förbättrar säkerheten utan tvärtom kan försvaga den.¹⁸⁹

För att lösa dessa utmaningar har man i samband med att förläggningar grundats bland annat ordnat **infomöten för kommuninvånarna**, där personalen vid förläggningarna och representanter för dem som driver förläggningarna samt även anställda från Migrationsverket har svarat på invånarnas frågor. Det har också satsats allt mer på att erbjuda de asylsökande **rådgivning om det finländska samhället**. Migrationsverket har också publicerat en mobilapp med en kurs om jämställdhet, sexualhälsa och sexuella rättigheter, som de asylsökande kan studera i sina egna mobiltelefoner.¹⁹⁰ I slutet av året inledde Migrationsverket i samarbete med olika aktörer planeringen av ett studiepaket avsett för klienterna vid förläggningarna. Avsikten är att de asylsökande efter att ha avlagt studiepaketet förbinder sig att följa spelreglerna för det finländska samhället.¹⁹¹

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER MOTTAGANDET AV ASYLSÖKANDE

Lagändringarna om mottagande av personer som söker internationellt skydd trädde i kraft 1.7.2015. Genom lagändringarna preciserades de

¹⁸⁵ Migrationsverkets meddelande 4.9.2015: Tältinkvartering tas i bruk också vid förläggningen i Joutseno.

Migrationsverkets meddelande 13.11.2015: Förläggning i form av containrar öppnas i Euraåminne.

¹⁸⁶ Migrationsverkets meddelande 7.9.2015: I fortsättningen utreds kommunernas ståndpunkt endast om en planerad förläggning ska inrättas i kommunens lokaler eller drivs av kommunen.

¹⁸⁷ Lapsiasiavaltuutetun lausunto 1.10.2015. (Barnombudsmannens utlåtande 1.10.2015.) (Endast på finska.)

¹⁸⁸ YLE-utiset 15.9.2015: Maahanmuuttajien opiskelupaikka ilkivallan kohteena - seinät töhrittiin Kiteellä. (Studieplats för invandrare blev föremål för skadegörelse - väggar vandaliserades i Kides.) (Endast på finska.)

¹⁸⁹ Yle-utiset 7.1.2016: Sisäministeri Orpo: Katupartioissa ääriajattelun piirteitä, eivät lisää turvallisuutta. (Inrikesminister Orpo: Gatupatruller visar tecken på extremistiskt tänkande, förbättrar inte säkerheten.) (Endast på finska.); Helsingin Sanomat Supon päällikkö: Katupartiot ovat turhia. (Skyddspolischefen: Gatupatrullerna är onödiga.) (Endast på finska.)

¹⁹⁰ Helsingin Sanomat 11.1.2016: Turvapaikanhakijoille jaetaan mobiilikurssilla tietoa seksuaalioikeuksista ja tasa-arvosta. (Asylsökande informeras om sexualrättigheter och jämställdhet i form av en mobilkurs.) (Endast på finska.)

¹⁹¹ Migrationsverket.

bestämmelser i mottagandelagen som gäller bedömningen av särskilda behov bland personer i utsatt ställning, inkvarteringen av personer som söker internationellt skydd och företrädaren för barn utan vårdnadshavare. I och med ändringarna **motsvarar Finlands lagstiftning EU:s mottagningsdirektiv**, som hör till författningspaketet om det gemensamma europeiska asylsystemet.¹⁹²

Inrikesministeriet har 21.12.2015 tillsatt ett lagstiftningsprojekt i syfte att bereda de lagförslag som krävs för att **ordningsvakter ska kunna anställas vid förläggningar**. Ordningsvakter bör kunna anställas för att säkerställa ordningen. Projektets mandattid är 21.12.2015–30.6.2016. I lagstiftningsprojektet bedömer man också vilka befogenheter de ordningsvakter som tillsätts i förläggningarna behöver. För närvarande är det möjligt att anställa väktare, men inte ordningsvakter, till förläggningar och flyktingslussar. En väktare bevakar egendom, skyddar personers integritet och/eller avslöjar brott som riktats mot bevakningsobjektet eller uppdragsgivaren. En ordningsvakt har däremot till uppgift att upprätthålla ordning och säkerhet samt förhindra brott och olyckor. Det har förekommit **ordningsproblem vid förläggningarna**. De anställdas egna **åtgärder och befogenheter vid förläggningarna räcker inte alltid till för att upprätthålla ordningen**. Polisen har begränsade resurser och kan således inte vara konstant närvarande vid förläggningarna.¹⁹³

Inrikesministeriet tillsatte för perioden 22.8.2014–30.4.2015 ett projekt för att **utreda eventuella behov av ändringar i administreringen av mottagandet av personer som söker internationellt skydd**. För projektet tillsattes en beredningsgrupp som hade till uppgift att bereda olika alternativ för att administrera mottagandet av personer som söker internationellt skydd samt att dryfta inrikesministeriets och Migrationsverkets roller i verksamheten vid förläggningarna. Avsikten var dessutom att utreda olika alternativa sätt att ordna och styra mottagningsverksamheten. På basis av utredningen rekommenderade beredningsgruppen att

de statliga förläggningarna slås samman med Migrationsverket. Sammanslagningen genomförs genom ett projekt som tillsatts för mandatperioden 3.6.2015–31.12.2016. Syftet är att regeringens proposition överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2016. Ändringarna i mottagningslagen och lagen om Migrationsverket bereds så att de träder i kraft 1.1.2017.¹⁹⁴

Utredningar om mottagningspenningens nivå och den sociala tryggheten har inletts under hösten 2015, och beslut om eventuella åtgärder fattas på basis av dessa utredningar.¹⁹⁵

OFFENTLIG DISKUSSION OM MOTTAGANDET AV ASYLSÖKANDE

I början av hösten, då nya förläggningar grundades i snabb takt, skrevs det hela tiden om de nya förläggningarna i tidningarna, på vilka orter de skulle grundas och vilka beslut kommunerna hade fattat om grundandet av förläggningar.¹⁹⁶ I tidningarnas ledarspalter värdjade man till kommunerna om att de skulle grunda förläggningar.¹⁹⁷ Inrikesministeriets kanslichef **Päivi Nerg** skickade å sin sida en allvarlig vädjan till kommundirektörerna och bad dem hitta nya lokaler som kunde tjäna som förläggningar.¹⁹⁸ Även flera politiska beslutsfattare, såsom inrikesminister **Petteri Orpo**, statsminister **Alexander Stubb**, europarlamentariker **Henna Virkkunen** och samlingspartiets vice ordförande **Sanni Grahn-Laasonen** värdjade till kommunerna och betonade hur viktigt det var att hitta lokaler för nya förläggningar samt uttryckte sin besvikelse över de kommuner som inte gått med på att grunda en förläggning.¹⁹⁹

Under hösten hölls demonstrationer både för och mot nya förläggningar på många orter. På plats fanns i allmänhet några hundra ortsbor, vilket i finländska förhållanden är anmärkningsvärt eftersom dessa demonstrationer blev nyhetsstoff i riksmidierna.²⁰⁰ Som svar på kommuninvånarnas räds-
lor på förläggningssorterna började man ordna dis-

¹⁹² Inrikesministeriets meddelande 5.2.2015: Lagändringar om mottagande av personer som söker internationellt skydd träder i kraft.

¹⁹³ Inrikesministeriets pressmeddelande 21.12.2015: Lagändring möjliggör att ordningsvakter kan anlitas för att säkerställa ordningen i förläggningarna.

¹⁹⁴ Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanotto toiminnan hallinnoiminen. Hankkeen loppuraportti. (Administrering av mottagandet av personer som söker internationellt skydd. Slutrapport om projektet.) (Endast på finska.)

¹⁹⁵ Helsingin Sanomat 11.9.2015: Turvapaikanhakijoiden vastaanottoraha saattaa laskea, myös sosiaaliturvaan harkitaan muutoksia "kannustavammaksi". (Mottagningspenningen för asylsökande kan sänkas, även ändringar med mer sporrande effekt planeras inom den sociala tryggheten.) (Endast på finska.)

¹⁹⁶ T.ex. Helsingin Sanomat 1.9.2015: Keuruu ja Vihti sanoivat ei vastaanottokeskuksille (Keuru och Vichtis sade nej till förläggningar) (Endast på finska.); Helsingin Sanomat 31.8.2015: Kunnat puivat lähipäivinä vastaanottokeskuksia. (Kommunerna dryftar förläggningsfrågan under de närmaste dagarna.) (Endast på finska.)

¹⁹⁷ Helsingin Sanomat 1.9.2015: Kuntien apua tarvitaan pakolaiskriisin hoitamisessa. (Kommunernas hjälp behövs i hanteringen av flyktingkrisen.) (Endast på finska.)

¹⁹⁸ Inrikesministeriets meddelande 24.9.2015: Lokaler för att inkvartera asylsökande i kommunerna.

¹⁹⁹ Helsingin Sanomat 2.9.2015: Orpo: Johonkin ihmiset on pakko majoittaa. (Orpo: Någonstans är vi tvungna att inkvartera människor.) (Endast på finska.)

²⁰⁰ T.ex. YLE Uutiset 30.8.2015: Vastaanottokeskusta vastustavat ja puolustavat mielenosoitukset sujuivat rauhallisesti Salossa. (Demonstrationer för och mot förläggningarna förlöpte lugnt i Salo.) (Endast på finska.)

kussionskvällar, där invånarna kunde förklara vad de var oroliga för och få svar av myndigheterna på frågor som bekymrade dem. Det som har oroat kommuninvånarna mest är säkerhetsaspekterna och hur de kostnader som de asylsökande eventuellt orsakar kommunen kommer att ersättas.²⁰¹ I vissa fall eskalerade motståndet också till att enskilda gärningsmän attackerade förläggningar eller lokaler som planerats att användas som sådana.²⁰²

Bristen på inkvarteringskapacitet gjorde att också enskilda personer ville hjälpa till, och privat inkvartering erbjöds också i viss mån under hösten,²⁰³ men enligt nätverket Refugees Welcome Finland har privat inkvartering av flyktingar förblivit ett ganska sällsynt fenomen.²⁰⁴ Migrationsverket publicerade också anvisningar för dem som inkvarterar asylsökande i sitt hem.²⁰⁵ Även Finlands statsminister Juha Sipilä erbjöd sitt eget hem, som vid den

tidpunkten inte användes av hans familj, som bostad för asylsökande.²⁰⁶ Hans gest nådde över nyhetströskeln även internationellt.

Som en motreaktion till hatretoriken spreds under hösten också en hjälpvilja bland finländarna. Många ställde bland annat upp som volontärer på förläggningarna.²⁰⁷ Också i sociala medier skapades tiotals grupper som organiserade hjälp för asylsökande. Dessutom donerade finländarna mängder av kläder och föremål, t.o.m. mer än vad som behövdes.²⁰⁹ Bland donationerna till Migrationsverket kan nämnas webbtjänsten Lahjoitukset.fi, som hjälper förläggningarna att samordna donationerna. På adressen Lahjoitukset.fi kan varje förläggning sammanställa en lista över vilka produkter som behövs och i vilka mängder. Den som vill ge en donation väljer först en förläggning och antecknar sedan på listan till exempel hur många jackor han eller hon donerar. Därefter meddelar personen vilken dag han eller hon levererar kläderna eller sakerna till förläggningen. Listan uppdateras då förläggningen kvitterar att donationen har anlänt. Webbplatsen styr all meddelandef trafik som gäller donationer bort från förläggningarnas e-post och telefoner och säkerställer att förläggningarna får precis det som de behöver.²¹⁰

²⁰¹ Ilkka och Pohjalainen 8.9.2015: Tunteaton herättää pelkoa - Kauhavalaiset ovat huolissaan etenkin turvapaikkaa hakevista nuorista miehistä. (Det okända väcker rädslor - Invånarna i Kauhava är främst oroliga över de unga män som söker asyl.) (Endast på finska.)

²⁰² Helsingin Sanomat 7.10.2015: Vastaanottokeskus yritettiin polttaa Lammilla - Hämeenlinnan kaupungin johto: "Yksittäinen tapaus" (Försök till anlagd brand vid förläggning i Lammi; Tavastehus stads ledning: "Enskilt fall") (Endast på finska); Helsingin Sanomat 19.10.2015: Vastaanottokeskuksen oveen heitettiin savukranaatteja sunnuntaina Siilinjärvellä (Rökgranater kastades på dörren till en förläggning i Siilinjärvi i söndags) (Endast på finska); Helsingin Sanomat 1.11.2015: Alaikäisten turvapaikanhakijoiden asuinrakennukseen hyökättiin polttopulloin Ylivieskassa (Bostadsbyggnad med minderåriga asylsökande attackerades med bensinbomber i Ylivieska) (Endast på finska.); Iltasanomat 23.11.2015: Vastaanottokeskukseen yritettiin heittää polttopullo Oulussa - luokitellaan rasistiseksi rikokseksi (Någon försökte kasta en bensinbomb mot en förläggning i Uleåborg - betraktas som rasistiskt brott) (Endast på finska.); Helsingin Sanomat 4.12.2015: Poliisi vahvisti Rauman palon tuhopoltoksi - vastaanottokeskuksiin tehty yli kymmenen iskua pitkin syksyä (Polisen bekräftade att branden i Raumo var anlagd - över tio attacker mot förläggningar har gjorts under höstens lopp) (Endast på finska.); Iltalehti 6.12.2015: Vastaanottokeskukseen iskuja Porissa: ilotulitteita ja ikkuna rikki (Attacker mot förläggning i Björneborg: fyrverkeripjäser och trasigt fönster) (Endast på finska); Turun Sanomat 12.12.2015: Taas epäilty polttoisku tulevaan vastaanottokeskukseen (Ännu en misstänkt anlagd brand i planerad förläggning) (Endast på finska); YLE Uutiset 28.12.2015: Polttopulloja ja katon poraamista - Poliisi: Vastaanottokeskuksiin iskevät Suomessa humalaiset rasistit. (Molotovcocktailar och borrhål i tak - Polisen: Berusade rasister bakom attacker mot förläggningar i Finland.) (Endast på finska.)

²⁰³ Helsingin Sanomat 5.9.2015: Perhe Pispalasta otti kotiinsa irakilaisperheen. (Familj i Pispala välkomna irakisk familj till sitt hem.) (Endast på finska.)

²⁰⁴ MTV.fi - Uutiset 11.12.2015: Pakolaisten kotimajoitus jäänyt harvinaiseksi - "Toivoisimme lisää". (Heminkvartering av flyktingar ett sällsynt fenomen - "Vi önskar det vore vanligare".) (Endast på finska.)

²⁰⁵ Migrationsverkets kundmeddelande 4.9.2015: Anvisningar om inkvartering av asylsökande hemma.

²⁰⁶ YLE Uutiset 5.9.2015: Sipilä: Annan kotini turvapaikanhakijalle (Sipilä: Jag överlåter mitt hem till asylsökande) (Endast på finska.); Helsingin Sanomat 5.9.2015: Pääministeri Juha Sipilä antaa kotinsa 20 turvapaikanhakijan käyttöön. (Statsminister Juha Sipilä överlåter sitt hem till 20 asylsökande.) (Endast på finska.)

²⁰⁷ YLE Uutiset: 29.12.2015: Vihapuhe poiki vastareaktion Asikkalassa: Auttajia viisi kertaa enemmän kuin turvapaikanhakijoita. (Hatretorik väckte motreaktion i Asikkala: fem gånger fler hjälpare än asylsökande) (Endast på finska.); Verkko Suomenmaa 6.10.2015 Vapaaehtoistyö ei ole lamassa - Lahden Hennalassa ollut yli 300 auttajaa. (Ingen recession inom frivilligarbetet - Över 300 hjälpare i Hennala i Lahtis.) (Endast på finska.)

²⁰⁸ Helsingin Sanomat 4.9.2015: Auttajien vyöry yllätti järjestöt. (Vågen av hjälpare slog organisationerna med häpnad.) (Endast på finska.)

²⁰⁹ YLE Uutiset 30.9.2015: Pelastusarmeija: Turvapaikanhakijoille valtava määrä tavaraa - "Ihmiset todella antelijaita". (Frälsningsarmén: Enorma mängder doneras till de asylsökande - "Människorna är otroligt givmilda) (Endast på finska); Ilkka 18.10.2015: Kauhavalla vaikeuksia ottaa kaikkia lahjoituksia vastaan. Vastaanottokeskusten väki on yllättynyt lahjoitusten määrästä. (Förläggningarna i Kauhava förmår inte ta emot alla gåvor. Personalen överrumplad av den stora mängden donationer.) (Endast på finska.)

²¹⁰ Migrationsverkets meddelande 22.10.2015: Lahjoitukset.fi hjälper förläggningarna att hantera strömmen av donationer.

5. Ensamkommande minderåriga asylsökande och andra personer i utsatt ställning

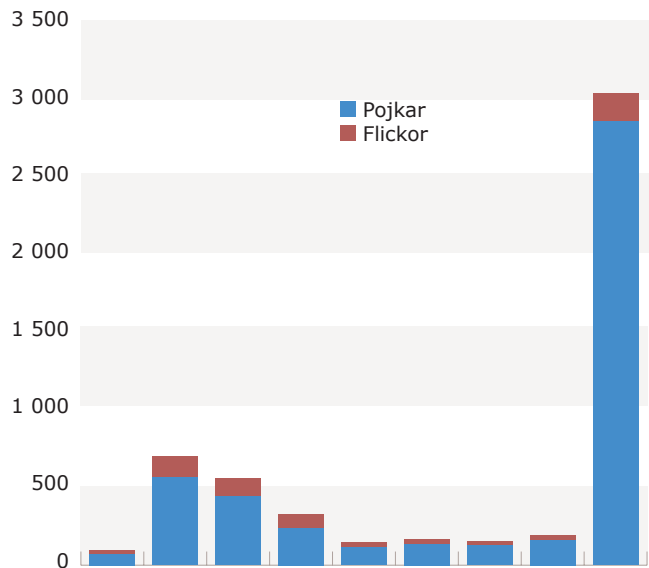
5.1. Ensamkommande minderåriga

År 2015 anlände sammanlagt 3 024 minderåriga asylsökande ensamma till Finland, dvs. 15 gånger fler än året innan. Av dessa var 94 procent pojkar och 6 procent flickor. I verkligheten (då de sökande som visat sig vara myndiga i ålderstestet har strukits ur statistiken) var 14 procent av de minderåriga sökandena 0–14 år och 86 procent 15–17 år. De yngsta ensamkommande minderåriga anländer ofta i sällskap av ett äldre syskon eller någon annan släkting eller bekant. Sammanlagt 63 procent (1 916) av alla asylsökande som anlände ensamma hade kommit från Afghanistan. Den näst största nationaliteten var irakierna, 21 procent (635), och den tredje största somalierna, 8 procent (253).

År 2015 fattades 168 beslut om ensamkommande minderåriga asylsökande. Sammanlagt 80 sökande beviljades internationellt skydd och 32 sökande uppehållstillstånd på annan grund. År 2014 var motsvarande siffror 47 och 17, vilket innebär att antalet uppehållstillstånd som beviljats till ensamkommande minderåriga asylsökande ökade med 75 procent. Minderåriga asylsökande som anländer ensamma beviljas i regel uppehållstillstånd i asylprocessen. I vissa fall har Internationella organisationen för migration, IOM, (International Organization for Migration) lyckats få tag på den minderårigas familj och då har han eller hon kunnat återvända till sin familj.

Största delen av de ansökningar som inkom under hösten 2015 hann inte avgöras före årets slut, vilket innebär att de beslut som fattades huvudsakligen gällde ansökningar som inkommit tidigare. Däremot återspeglas höstens läge i antalet förfallna ansökningar om asyl (44 st.) som var 5,5 gånger större än året innan. En asylansökan förfaller oftast på grund av att den sökande försvinner eller återkallar sin ansökan för att återvända till sitt hemland. **Ett oroväckande fenomen under år 2015 som kan lyftas fram är det ökande antalet ensamkommande minderåriga asylsökande som försvunnit under asylprocessen.**

Ensamkommande minderåriga asylsökande 2007–2015

Källa: Migrationsverket

De ensamkommande minderåriga asylsökandenas ålder baserar sig så gott som undantagslöst på den sökandes egen anmälan. **Migrationsverket har genom anvisningar strävat efter att förhindra att klart myndiga sökande kommer till enheter som är avsedda för minderåriga.** Den första sällningen görs av polisen eller en tjänsteman vid Migrationsverket redan då ansökan registreras eller i samband med det första hörandet. Om en sökande som uppger sig vara minderårig inte kan bevisa sin ålder med hjälp av något dokument och det finns uppenbara skäl att misstänka att personen i fråga är myndig, hänvisas han eller hon genast till en rättsmedicinsk åldersundersökning.²¹¹

En rättsmedicinsk åldersundersökning kan utföras med den asylsökandes samtycke, om det uppstår en misstanke om att den ålder som personen uppgett inte motsvarar hans eller hennes biologiska ålder.

År 2015 utfördes sammanlagt 149 rättsmedicinska åldersundersökningar. Av dem som sökte asyl som minderårig och som hänvisats till åldersundersökning konstaterades 90 sökande vara äldre än 18 år och 41 sökande yngre än 18 år. I 16 fall förblev resultatet osäkert, antingen för att möjligheten att personen var under eller över 18 år var cirka 50 procent eller för att tanduppsättningen var ofullständig. I två fall där personen uppgett sig vara myndig visade en åldersundersökning att han eller hon de facto var myndig.

²¹¹ Migrationsverket/ålderstest: http://www.migri.fi/hem_till_en_familjemedlem_i_finland/behandling_av_ansokan_och_beslut/alderstest

Den största ökningen i antalet ensamkommande minderåriga asylsökande inföll i slutet av sommaren och under hösten. Organisationerna rapporterade i slutet av sommaren och början av hösten bland annat om barn och ungdomar på järnvägsstationer som de hade hjälpt att registrera sig och komma in i mottagningsystemet för asylsökande, vilket beskriver situationens exceptionella karaktär.

Inkvarteringskapaciteten i fråga om minderåriga har i regel varit tillräcklig, men under hösten 2015 var situationen mycket utmanande. En del sökande måste till exempel tillfälligt inkvarteras på extra platser i befintliga enheter medan man väntade på att de nya enheterna skulle kunna inleda sin verksamhet. Barnens och ungdomarnas grundbehov kunde dock tillgodoses hela tiden. I Finland har man sannolikt aldrig tidigare grundat lika många enheter av motsvarande typ på lika kort tid. Som reaktion på det ökande antalet sökande och enheter har Migrationsverket organiserat sin verksamhet och rekryterat personal för styrningen, planeringen och övervakningen gruppheimens, stödheimens och folkhögskolornas praktiska verksamhet. Också de som driver enheterna i fråga insåg situationens utmanande karaktär och reagerade väl på utmaningen. **Under 2015 grundades 60 nya gruppheim och stödheim för ensamkommande minderåriga asylsökande.** Dessutom ordnar Migrationsverket via projektet Nutukka **stödboende och stödundervisning**²¹² för ensamkommande minderåriga asylsökande vid **20 folkhögskolor.**

I fråga om ensamkommande minderåriga **som fått uppehållstillstånd söker man nya typer av bestående lösningar eftersom de nuvarande gruppheimsplatserna är fullsatta** och antalet ensamkommande minderåriga som fått uppehållstillstånd sannolikt kommer att fortsätta att öka.

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER ENSAMKOMMANDE MINDERÅRIGA ASYLSÖKANDE

Lagändringarna om tagande i förvar av utlänningar trädde i kraft 1.7.2015. Utlänningslagen ändras så att **tagande i förvar av asylsökande barn som anlänt utan vårdnadshavare ska förbjudas och att bestämmelserna om tagande i förvar av barn ska preciseras.** Ett barn under 15 år som saknar vårdnadshavare får inte tas i förvar ens efter ett beslut om att avlägsna barnet ur landet har blivit verkställbart. Dessutom ska tagande i förvar av minderåriga som är över 15 år och utan vårdnadshavare i syfte att säkerställa avlägsnande från landet begränsas. Det är förbjudet att ta i förvar minderåriga i polisens lokaler.²¹³

UNDERSÖKNINGAR OM ENSAMKOMMANDE MINDERÅRIGA ASYLSÖKANDE

År 2015 utkom i Finland en undersökning av Krister Björklund gällande minderåriga asylsökande: Unaccompanied refugee minors in Finland - Challenges and good practices in a Nordic context.²¹⁴ I undersökningen har man för det första fäst vikt vid barnens integration efter att de fått uppehållstillstånd och konstaterat att integrationen lyckas bättre om familjegrupphemmet och det grupphem som barnen bott i under tillståndsprocessen är nära belägna, så att de band som barnen redan bildat i landet inte bryts igen. Ett annat centralt undersökningsresultat är behovet och betydelsen av att samordna hela processen, som omfattar flera myndigheter, i synnerhet när det gäller att inrikta tjänsterna för psykisk hälsa.

²¹² Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistossa (Unga asylsökande vid folkhögskolorna) - Nutukka 2.

²¹³ Inrikesministeriets meddelande 25.6.2015: Lagändringar som gäller tagande i förvar av utlänningar träder i kraft.

²¹⁴ Björklund.

5.2. Andra personer i utsatt ställning

Lagändringarna om mottagande av personer som söker internationellt skydd trädde i kraft 1.7.2015. Genom lagändringarna preciserades de bestämmelser i mottagandelagen som gäller **bedömningen av särskilda behov bland personer i utsatt ställning**, inkvarteringen av personer som söker internationellt skydd och företrädaren för barn utan vårdnadshavare. I och med ändringarna motsvarar Finlands lagstiftning EU:s mottagningsdirektiv, som hör till författningspaketet om det gemensamma europeiska asylsystemet.²¹⁵

Inrikesministeriet har tillsatt ett projekt för mandatperioden 23.2.2015–31.12.2015 där man utreder införandet av skyldigheter i fråga om bostadsort och elektronisk övervakning som alternativ till tagande i förvar av utlänningar. **Målet är att minska tagandet i förvar av i synnerhet minderåriga, personer med familj och andra utsatta utlänningar.** Projektet baserar sig på en utredning av olika alternativ till tagande i förvar som blev klar i december 2014.²¹⁶

I och med de **lagändringar som gäller hjälpsystemet för offer för människohandel** gavs hjälpsystemet för offer för människohandel, i syfte att skydda sådana offer för människohandel som är i synnerligen utsatt ställning, befogenhet att bevilja en klient **återhämtningstid eller betänketid, under vilken** offret kan återhämta sig efter sina upplevelser och besluta om han eller hon vill samarbeta.²¹⁷

I ett utvecklingsprojekt för övervakning av återvändandena, som genomförs av diskrimineringsombudsmannen under åren 2015–2018 och som finansieras av asyl-, migrations- och integrationsfonden, fästs särskild vikt **vid personer i utsatt ställning som har fått ett beslut om avlägsnande ur landet och deras ställning i samband med återvändande.**

Den europeiska kommittén för förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CPT) har år 2015 gett en rapport²¹⁸ om sitt inspektionsbesök i Finland i september och oktober 2014. Kommittén besökte bland annat förvarsenheterna i Finland. I sin rapport uppmanar kommittén de finska myndigheterna att omedelbart införa direkta och systematiska hälsoundersökningar som alla nya klienter vid förvarsenheterna ska genomgå. Rapporten innehåller också flera rekommendationer om att bland annat förbättra tillgången till sjukskötare och garantera tillräckliga mentalvårdstjänster för alla som tagits i förvar samt att utveckla de funktioner som erbjuds vid förvarsenheter för utlänningar. Därtill rekommenderar kommittén att det säkerställs att ensamkommande barn alltid får särskild vård och att de placeras i en öppen (eller halvöppen) anstalt. Kommittén rekommenderar också att bestämda åtgärder vidtas för att garantera att de personer som tagits i förvar har tillgång till rättsmedel.

Statsrådet beställde under år 2015 utredningen *Maa-hanmuutto & turvallisuus - arvioita nykytilasta ja enusteita tulevaisuudelle²¹⁹*, som genomfördes under ledning av Polisyrkeshögskolan i samarbete med Statistikcentralen och Institutet för hälsa och välfärd. Utifrån en materialanalys identifierades fem grupper av människor med utländsk bakgrund som är **i utsatt ställning med tanke på sin säkerhet:** invandrare med **flyktingbakgrund, invandrare i andra generationen** dvs. barn till invandrare, **minderåriga asylsökande som anlät ensam, utlänningar som bor olagligt i landet utan uppehållstillstånd** (s.k. papperslösa) samt **muslimer som konverterat till kristendomen.**

²¹⁵ Inrikesministeriets meddelande 5.2.2015: Lagändringar om mottagande av personer som söker internationellt skydd träder i kraft.

²¹⁶ Sisäministeriön asettamispäätös 23.2.2015: Säilöönoton vaihtoehtot -hankkeen asettaminen. (Inrikesministeriets beslut om tillsättande: Tillsättande av projektet för alternativ till tagande i förvar.) (Endast på finska.)

²¹⁷ Ihmiskaupan uhrien auttaminen ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toiminta 1.7.2015 alkaen. Tietopaketti. (Endast på finska.)

²¹⁸ Report to the Finnish Government on the Visit to Finland Carried Out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), 17.3.2015.

²¹⁹ Laitinen - Pukarainen - Boberg, s.2.

6. Bekämpning av människohandel

År 2015 beviljades 11 personer uppehållstillstånd för offer för människohandel. Av dessa var 82 procent kvinnor och 8 procent män. År 2014 beviljades 23 uppehållstillstånd för offer för människohandel, medan motsvarande siffra år 2013 var 13. Även fall där uppehållstillstånd har beviljats på någon annan grund har kunnat vara förknippade med människohandel. Bland de fall som behandlas av Migrationsverket rapporteras det om element som tyder på människohandel i cirka 50 fall per år.

Det ökande antalet asylsökande syntes åtminstone inte under år 2015 som någon ökning i antalet uppehållstillstånd som beviljats på basis av människohandel eller antalet offer som sökt sig till **hjälpssystemet för offer för människohandel**.

Inom bekämpningen av människohandel **strävar man efter att fästa särskild vikt vid ensamkommande minderåriga**, som år 2015 har ökat 15-faldigt i antal jämfört med föregående år. **Antalet minderåriga som försvunnit under asylprocessen** har ökat mångfaldigt jämfört med tidigare år. En annan grupp som kräver särskild uppmärksamhet är minderåriga som är gifta. I asylprocessen har det också framkommit tecken på olika människohandelsfenomen, såsom sexuellt utnyttjande eller exploatering som arbetskraft i transitländer, samt enskilda fall av människohandel som framkommit i samband med intervjuer. Nya överinspektörer vid asylenheten får genomgå en kort utbildning om människohandelsfrågor, såsom hur man kan identifiera människohandel och hänvisa offer till hjälpssystemet.

Finlands inrikesministerium och Nigerias ämbetsverk för bekämpning av människohandel (NAPTIP) intensifierar sitt samarbete inom förebyggande och bekämpning av människohandel. Ett samarbetsprotokoll om detta undertecknades 12.1.2015 i Nigeria (Memorandum of Understanding). Samarbetet intensifieras framför allt genom ett effektivare informationsutbyte. Behöriga myndigheter för Finlands del är Polisstyrelsen, centralkriminalpolisen och Gränsbevakningsväsendet.²²⁰

HJÄLPSYSTEM FÖR OFFER FÖR MÄNNISKOHANDEL

I slutet av 2015 ingick 89 klienter i hjälpssystemet för offer för människohandel. Två av dessa klienter var minderåriga. Klienterna representerar 26 olika nationaliteter, av vilka nigerianerna utgör den största nationalitetsgruppen. Ett typiskt nigerianskt offer för människohandel har blivit utsatt för sexuellt utnyttjande i en annan EU-stat.²²¹

År 2015 upptogs 52 nya klienter i hjälpssystemet. Av de nya klienterna var 69 procent kvinnor, medan den totala andelen kvinnor i hjälpssystemet i slutet av 2015 var 79 procent. Största delen av de nya klienterna (52 procent) har blivit offer för exploatering av arbetskraft. I de flesta fallen hade exploateringen skett i Finland inom restaurangbranschen eller i jordbruksrelaterade uppgifter. Antalet klienter som blivit offer för exploatering av arbetskraft var 27, medan motsvarande antal år 2014 var 11. Däremot minskade antalet klienter som blivit offer för sexuellt utnyttjande med 56 procent från året innan (2015:18 personer, 2014:32 personer). Kategorin "övrigt" hänvisar till sådana former av människohandel som inte direkt anknyter till sexuellt utnyttjande eller exploatering av arbetskraft. År 2015 har bland annat offer för sådan människohandel som relaterar till äktenskapstvång och tvång att begå brott hänvisats till hjälpssystemet. Inga minderåriga offer har hänvisats till eller upptagits i hjälpssystemet för offer för människohandel år 2015.²²²

Majoriteten (62 procent) av de nya klienterna har blivit offer för människohandel i Finland eller också har den exploatering som de blivit utsatta för antingen börjat eller fortsatt i Finland. I denna kategori ingår också sådana personer som har lockats från Finland till andra länder, där de har hamnat i förhållanden som tyder på människohandel. År 2014 hade 42 procent av alla nya klienter som hänvisades till hjälpssystemet blivit offer i Finland.

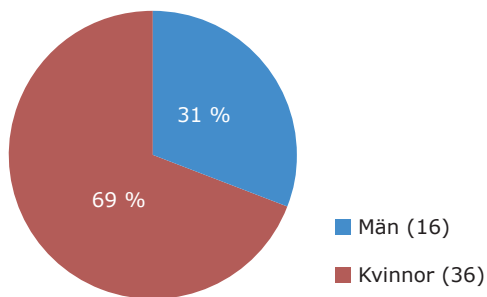
²²⁰ Inrikesministeriets webbnyhet 12.1.2015: Suomi ja Nigeria tehostavat yhteistyötä ihmiskaupan torjunnassa. (Finland och Nigeria intensifierar sitt samarbete för att bekämpa människohandel.) (Endast på finska.)

²²¹ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilannekatsaus 1.1.–31.12.2015. (Endast på finska.) (Hjälpssystemet för offer för människohandel - situationsöversikt 1.1.-31.12.2015.)

²²² Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilannekatsaus 1.1.–31.12.2014; Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilannekatsaus 1.1.–31.12.2015. (Endast på finska.)

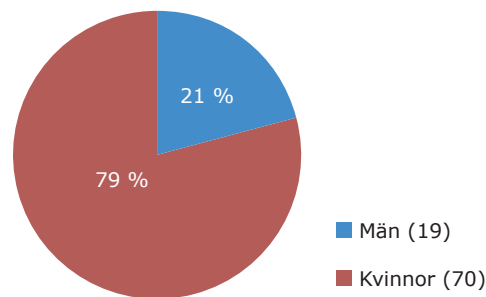
Nya klienter i hjälpsystemet år 2015 (52)

Könsfördelning

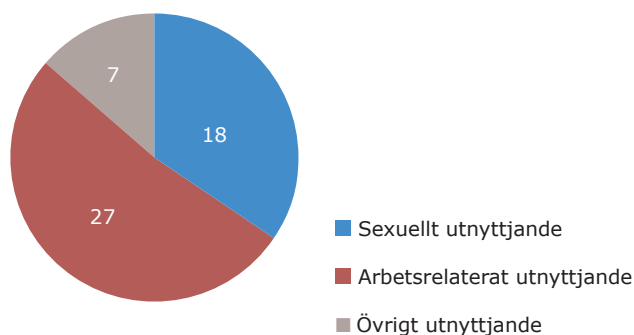
Samtliga klienter i hjälpsystemet i slutet av 2015 (89)

Könsfördelning

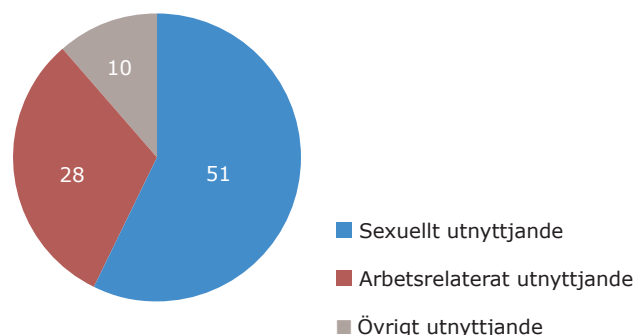

Källa: Hjälpsystemet för offer för människohandel

Offertyp

Offertyp

Källa: Hjälpsystemet för offer för människohandel

Under årets första hälft tog hjälpsystemet för offer för människohandel emot något fler förslag än vanligt på personer som ska upptas som klienter i hjälpsystemet. Under den senare hälften av året inkom däremot betydligt färre förslag än under motsvarande period tidigare år. **Det är värt att notera att antalet förslag som lämnades in av förläggningarna och polisen minskade framför allt mot slutet av sommaren och i början av hösten.** Under årets första hälft lämnade förläggningarna in sammanlagt 16 och polisen sammanlagt 7 förslag på personer som ska upptas i hjälpsystemet, medan motsvarande siffror under andra halvan av året var 6 och 3.

Migrationsverkets mottagningsenhet inkluderade ett avsnitt om bekämpning av människohandel i förläggningarnas arbetsmöten år 2015 och i de inskolningar som ordnades för förläggningarnas nyrekryterade hösten 2015. Sommaren 2015 har den storskaliga migrationen gjort att framför allt personalen vid förläggningarna, Migrationsverket, polisen och

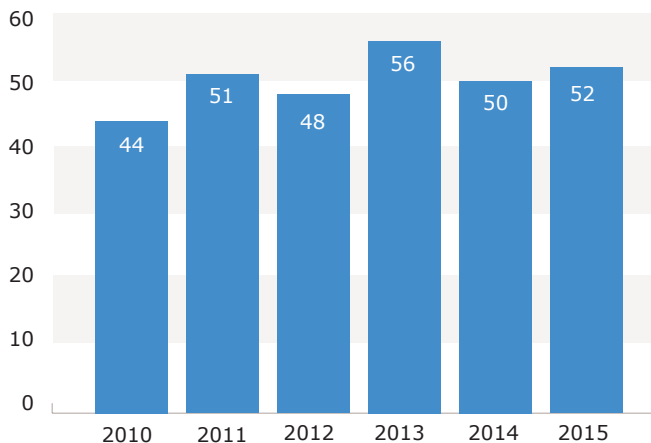
Gränsbevakningsväsendet har varit fullt sysselsatta, vilket i sin tur har bidragit till att antalet förslag som gjorts till hjälpsystemet har minskat eftersom personalen inte har haft tid att träffa klienter på ett sätt som skulle skapa det förtroende som krävs för identifiering. Mot slutet av 2015 ökade emellertid antalet förslag något. Hjälpsystemet utför inte uppsökande arbete. Eventuella offer för människohandel ska hänvisas till hjälpsystemet.²²³

I juli 2015 publicerade hjälpsystemet en guide för den offentliga och privata sektorn om hjälpsystemet och om hur man hjälper offer²²⁴. Där förklaras det i detalj till exempel hur en person kan hänvisas till hjälpsystemet och vilken information som bör ges eventuella offer för människohandel under processen.

²²³ Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilannekatsaus 1.1.–31.12.2015. (Endast på finska.)

²²⁴ Ihmiskaupan uhrien auttaminen ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toiminta 1.7.2015 alkaen. Tietopaketti. (Endast på finska.)

Nya klienter i hjälpsystemet

Källa: Hjälpsystemet för offer för människohandel

ÄNDRINGAR I LAGSTIFTNINGEN OM OFFER FÖR MÄNNISKOHANDEL

Lagändringarna om hjälpsystemet för offer för människohandel trädde i kraft 1.7.2015. Genom lagändringarna förbättras hjälpsystemet för offer för människohandel så att det blir en mer transparent och tydligare helhet. Av den föreslagna lagen framgår det tydligare än tidigare bland annat vad man i praktiken avser med hjälpaktionerna och enligt vilka förutsättningar man kan börja och sluta hjälpa offren för människohandel. Syftet med ändringarna är också att trygga ett likvärdigt bemötande av offren och klarlägga arbetsfördelningen mellan myndigheterna. I och med lagändringarna kan också hjälpsys-

temet för offer för människohandel identifiera sina klienter officiellt som offer för människohandel. Andra identifierare är brottsutredningsmyndigheterna (polisen, Gränsbevakningsväsendet, åklagaren) och Migrationsverket. Ändringarna anger klart och tydligt på lagnivå att också de människohandelsoffer som har sin hemkommun i Finland har rätt att få hjälp. Dessutom fick hjälpsystemet befogenheter att bevilja sina klienter **återhämtningstid eller betänketid**. Återhämtningstiden kan beviljas för 1–3 månader, och den är avsedd för finska medborgare och personer som vistas lagligt i landet. Betänketiden är avsedd för offer för människohandel som vistas olagligt i Finland, och den legaliserar en vistelse på 1–6 månader. Under återhämtnings- och betänketiden tar förundersökningsmyndigheten eller åklagaren ännu inte kontakt med offret för att reda ut människohandelsbrottet. Offret får emellertid hjälp omedelbart, även om han eller hon inte är redo att delta i utredningen av brottet. Återhämtnings- och betänketiden ger offret en chans att återhämta sig efter sina upplevelser och bestämma om han eller hon vill samarbeta med myndigheterna för att utreda brottet. I och med lagändringen är det Migrationsverket som styr, planerar och övervakar den praktiska verksamheten inom hjälpsystemet.²²⁵

Lagändringarna om mottagande av personer som söker internationellt skydd trädde i kraft 1.7.2015. Genom lagändringarna preciserades de bestämmelser i mottagandelagen som gäller **bedömningen av särskilda behov bland människohandelsoffer som en grupp av personer i utsatt ställning**.²²⁶

²²⁵ Inrikesministeriets meddelande 9.4.2015: Lagändringar som gäller hjälpsystemet för offer för människohandel träder i kraft 1.7; Ihmiskaupan uhrien auttaminen ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toiminta 1.7.2015 alkaen. Tietopaketti. (Endast på finska.)

²²⁶ Inrikesministeriets meddelande 5.2.2015: Lagändringar om mottagande av personer som söker internationellt skydd träder i kraft.

7. Invandrings- och utvecklingspolitik

Relationen mellan invandringspolitiken och utvecklingspolitiken får allt större betydelse i nuläget, då den påtvingade migrationen har ökat mångfaldigt. Nästan nio av tio av världens flyktingar finns i utvecklingsländerna. Då förhållandena där försämrats kan de börja ge sig iväg mot Europa.

Regeringens beslut att skära ned anslagen för utvecklingssamarbete med 300 miljoner euro, dvs. 38 procent, från och med år 2016 har fått de organisationer som utför utvecklingssamarbete att avstå från planerade och önskade utvidgningar av projekt och lett till att den befintliga verksamheten bantats ned.

Till exempel **Finlands Flyktinghjälp** arbetar i de bräckliga staterna i Västafrika. Målet med arbetet är att stärka det civila samhället och därmed förhindra nya konflikter. Flyktinghjälpen har arbetat länge i **Sierra Leone** och anpassat sitt arbete i takt med att samhället förändrats. År 2015 började man utbildna sjukskötare efter att hälso- och sjukvårdssektorn kollapsat i och med ebola-epidemin. På grund av att Finland skurit ned utvecklingssamarbetsanslagen upphör arbetet dock under år 2016. I synnerhet för unga västafrikaner i Elfenbenskusten, Liberia och Sierra Leone är tröskeln låg att ge sig iväg genom Nigeria mot Europa om det inte finns möjligheter att försörja sig i hemlandet.

I Uganda arbetar finländska organisationer, till exempel Finlands Flyktinghjälp och **Kyrkans Utlandshjälp**, med flyktingar som flytt från **demokratiska republiken Kongo och Sydsudan**. Uganda tog under år 2015 emot 112 000 nya flyktingar. Finlands Flyktinghjälp arbetade år 2015 på fem stora **flyktingläger i Uganda**. Flyktinghjälpen är den enda aktören som erbjuder vuxenutbildning i dessa flyktingläger. I stället för en planerad utvidgning blev Flyktinghjälpen tvungen att på grund av Finlands nedskärningar i utvecklingsbiståndet inte bara slopa de planerna men också lägga ned en del av verksamheten, trots att det finns ett stort behov av grundläggande utbildning för vuxna. Bland annat arbetet i flyktinglägret i Kyangwali, där det fanns över 2 000 studerande under 2015, måste läggas ned helt och hållet. Ett motsvarande antal människor blir i framtiden

den helt utan utbildning, eftersom det inte finns någon annan aktör inom vuxenutbildningssektorn. Det finns över 40 000 flyktingar i området.²²⁷

Finland deltar också via EU:s nödfond för migration i finansieringen av RDPP-programmet (Regional Development and Protection Programme), som man har varit med om att inleda år 2015 på Afrikas horn och i Nordafrika. Målet är att hjälpa flyktingar att hitta hållbara lösningar till exempel för frivilligt återvändande, lokal integration eller omplacering.²²⁸

De finländska medborgarorganisationerna med invandrarbakgrund är också aktiva i utvecklingssamarbetet, i synnerhet **somalidiasporans organisationer i Finland**. Ur biståndsmedlen för medborgarorganisationer finansierade utrikesministeriet totalt 15 medborgarorganisationer och deras 26 projekt i Somalia 2015. Stödet uppgår till sammanlagt cirka 3 miljoner euro. Cirka hälften av pengarna kanaliseras via invandrarorganisationerna.

Projektet för utveckling av hälso- och sjukvården i Norra Somalia under 2014–2016 fortsatte år 2015. Projektet finansieras av IOM och genomförs i samarbete med yrkesutbildade inom hälso- och sjukvården i somalidiasporan i Finland. År 2015 inleddes ett liknande MIDA FINN-SOM-hälso- och sjukvårdsprojekt i **de södra och mellersta delarna av Somalia** som genomfördes av IOM och somalidiasporan i Finland. **Förutom utveckling av hälso- och sjukvården innefattar det nya programmet också utbildning.** Omkring 50–60 yrkesutbildade inom somalidiasporan erbjuder tillfälliga mentorstjänster vid hälso- och undervisningsministerierna och andra institutioner såsom lokala hälso- och sjukvårdsenheter och universitet. På så sätt för de vidare de kunskaper och erfarenheter som de fått genom att arbeta och studera i Finland.

I Kosovo pågår projektet Diaspora Engagement for Economic Development (DEED), som finansieras av Finland och som genomförs 1.4.2012–30.6.2016 med en budget på cirka 2 miljoner euro. Det är fråga om ett innovativt projekt där man **hjälpes den kosovanska diasporan att anamma en aktiv och verkningsfull roll i utvecklingen av sina ursprungssamhällen.** Målgrupperna för projektet är hushåll som får penningförsändelser från utlandet, medlemmarna av den kosovanska diasporan och de relevanta kosovanska myndigheterna. Målet är att

²²⁷ Kaisa Väkiparta / Finlands Flyktinghjälp rf.

²²⁸ Utrikesministeriet.

erbjuda en möjlighet till en bättre framtid för kosovaner som bor både i Kosovo och utomlands. För att nå detta huvudsakliga mål strävar man i projektet efter att stärka de kosovanska myndigheternas förutsättningar att genomföra en nationell diasporastrategi, utvidga och befästa testade modeller och mekanismer som gör det lättare för emigranter att investera i Kosovo samt förbättra affärsverksamhetsmiljön i Kosovo för att öka migrationens och penningförsändelsernas utvecklingsfrämjande effekter. Projektet finansieras av det finländska utrikesministeriet och genomförs av FN:s utvecklingsprogram i Kosovo och

IOM:s (Internationella organisationen för migration) Kosovo-operation.

De viktigaste resultaten som uppnåddes inom DEED-projektet år 2015 var följande: man skapade en grund för och förbättrade kommunikationen och samarbetet mellan diasporan och institutionerna i Kosovo; företagen inom diasporan är bättre förtrogna med investeringsmöjligheterna och affärsverksamhetsklimatet i Kosovo; företag inom diasporan inledde affärssamarbete genom nätverkande; nya arbetsplatser och företag har skapats.²²⁹

²²⁹ Utrikesministeriet.

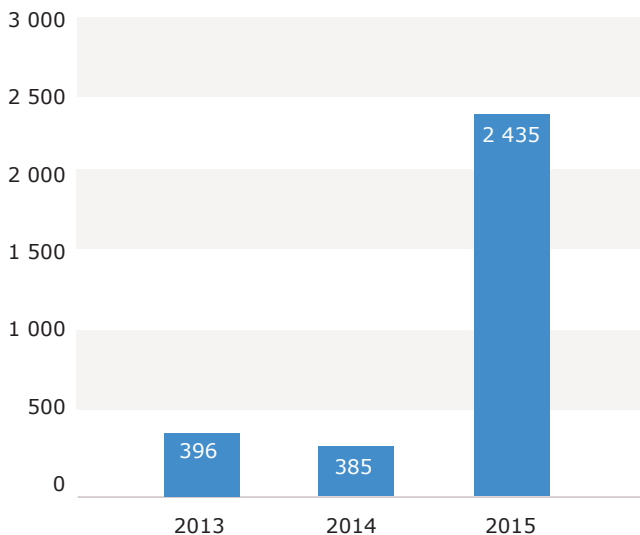
8. Irreguljär migration

År 2015 påträffades 14 286 personer som visades olagligt i Finland, dvs. nästan fem gånger fler än år 2014. Antalet personer som påträffas olagligt i landet står i direkt samband med det ökande antalet asylsökande. Även antalet personer som förts in i landet olagligt har ökat. Enligt polisens statistik fördes 2 435 personer in i landet olagligt år 2015²³⁰, vilket innebär en mer än sexfaldig ökning från år 2014.

Migrationsverket satsar allt mer på att motarbeta irreguljär migration och inrättade i slutet av 2015 en särskild överinspektörstjänst för bekämpning av irreguljär migration.²³¹

Centralkriminalpolisen har i sin verksamhet satsat hårt på att utreda och förebygga ordnande av olaglig inresa och människosmuggling. Centralkriminalpolisen har effektiviserat utredningen och informationsutbytet för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet i anslutning till ordnande av olaglig inresa som bedrivs av aktörer inom den organiserade brottsligheten.

Anordnande av olaglig inresa

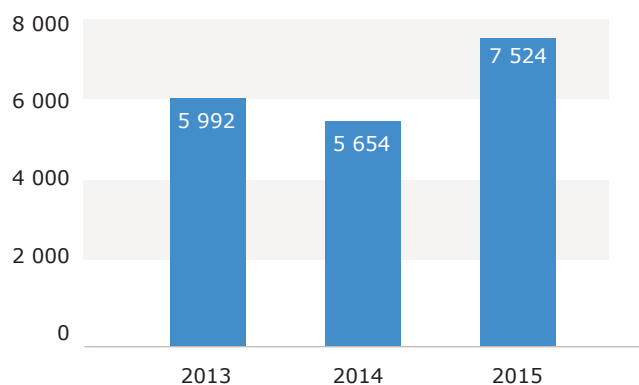
BESLUT OM AVLÄGSNANDE UR LANDET OCH INRESEFÖRBUD

År 2015 fattades sammanlagt 7 524 beslut om avvisning och nekad inresa,²³² dvs. en dryg fjärdedel fler än under de två föregående åren. Ökningen syns framför allt i antalet avvisningsbeslut som Migrationsverket har fattat i anslutning till ett negativt asylbeslut. Däremot har antalet avvisningsbeslut som grundar sig på brott rentav minskat med 24 procent år 2015 jämfört med året innan (från 742 till 565).

Migrationsverket fattar beslut om avvisning dels på förslag av polisen och gränsbevakningsväsendet i fråga om personer som vistats över tre månader i landet, dels i samband med ett negativt beslut om uppehållstillstånd, då den sökande vistas i landet.

Beslut om utvisning fattades i 279 fall, dvs. ungefär lika ofta som under tidigare år. Utvisningsbeslut fattas, i motsats till avvisningsbeslut, i fråga om personer som har eller har haft uppehållstillstånd i Finland. I samband med beslut om avlägsnande ur landet kan också ett inreseförbud utfärdas. År 2015 utfärdades sammanlagt 2 879 inreseförbud, dvs. något fler än året innan.

Utfärdade avvisningsbeslut²³²

Källa: Migrationsverket.

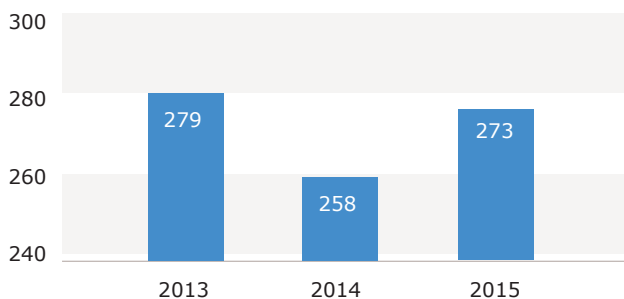
²³⁰ Fall som statistikförts av polisen där det i samband med utredningen om asyl eller utlänningsförseelse har kommit fram att personen förts in i landet olagligt.

²³¹ Migrationsverket.

²³² Avvisningsbeslut som fattats av Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet sammanlagt.

²³³ Avvisningsbeslut och beslut om nekad inresa.

Personer som fått beslut om utvisning

Källa: Migrationsverket.

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER BEKÄMPNING AV IRREGULJÄR MIGRATION

Genom ändringen av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, som trädde i kraft 27.1.2015, utvidgades polisens rättigheter att använda passagerarregisteruppgifter i syfte att förhindra och utreda brott. **Syftet med ändringen är bland annat att förbättra möjligheterna att identifiera personer som i stridssyfte reser till stridsområden eller återvänder därifrån.**²³⁴

Befogenheterna för myndigheter som utför övervakning av utlänningar preciserades genom de lagändringar som trädde i kraft 1.5.2015. I lagen definieras också mer detaljerat än tidigare vad övervakning av utlänningar innebär.

En tydlig reglering gör det lättare att uppfatta övervakningen av utlänningar som normal myndighetsverksamhet, där man respekterar principen om jämlikhet och de mänskliga rättigheterna. I lagen infördes dessutom en rätt för polisen och Gränsbevakningsväsendet att verkställa övervakningen av utlänningar även på områden som omfattas av den offentliga friden, till exempel restauranger, affärslokaler och byggarbetsplatser. Ändringarna förbättrar myndigheternas möjlighet att samarbeta bland annat inom bekämpningen av grå ekonomi. Vid verkställigheten av utlänningsövervakningen är det också möjligt att observera tecken på människohandel och andra motsvarande brott. Lagändringen grundar sig på handlingsprogrammet mot olaglig inresa 2012–2015 (IM:s publikation 37/2012).²³⁵

Riksdagen godkände inte regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunernas skyldighet att ordna vissa hälso- och sjukvårdstjänster för vissa utlänningar och till lag om ändring av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. Den föreslagna lagändringen gällde ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänster för tredje länders medborgare som vistas i Finland och som inte har uppehållstillstånd i enlighet med utlänningslagen eller som på grund av vissa i utlänningslagen separat definierade skäl har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd, men som inte har rätt till andra offentliga hälso- och sjukvårdstjänster än brådskande vård.²³⁶ I och med behandlingen av lagförslaget blev de så kallade papperslösa sak tillfälligt rubrikstoff i medierna.²³⁷

²³⁴ Regeringens proposition 168/2014.

²³⁵ Inrikesministeriets meddelande 25.9.2014: Myndigheternas befogenheter vid övervakning av utlänningar preciseraras.

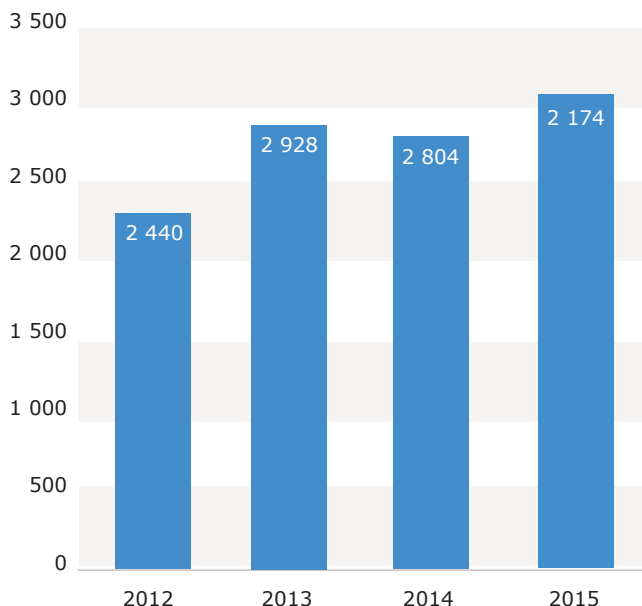
²³⁶ Regeringens proposition 343/2014.

²³⁷ Jukka Könönen / Poliitikasta.fi 23.4.2015: Terveenä käännyttäväksi? Huomioita paperittomuuden politiikasta. (Frisk och redo för avvisning? Observationer om politiken kring papperslöshet.) (Endast på finska.)

9. Återvändande

En person som har fått ett beslut om avlägsnande ur landet, dvs. ett avvisnings- eller utvisningsbeslut, kan avlägsna sig ur landet frivilligt eller med hjälp av systemet för frivilligt återvändande eller så att polisen verkställer avlägsnandet ur landet. Polisens verkställande kan genomföras så att polisen ledsagar personen antingen till flygplanet eller båten eller i vissa fall ända till personens hemland. År 2015 ökade antalet avlägsnanden ur landet som verkställs av polisen något jämfört med tidigare år. En granskning nationalitetsvis visar att de flesta som avlägsnades av polisen var irakier (537). Antalet irakier mer än fördubblades från året innan. Den näst största nationalitetsgruppen var albanerna (478), som var hela sju gånger fler än år 2014. På tredje plats kom estländarna (428), som var ungefär lika många som under tidigare år. Antalet återsändanden med ledsagning ökade med en femtedel från år 2014 på grund av de charterflyg som organiserades för återsändande av albanska asylsökande.

Avlägsnande ur landet som verkställs av polisen

Källa: Polisen

I utlänningslagen och lagen om minoritetsombudsmannen (numera diskrimineringsombudsmannen) intogs 1.1.2014 en skyldighet att övervaka alla skeden av verkställandet av avlägsnande ur landet i fråga om utlänningslag som ska utvisas och avvisas. För det team som arbetar med att övervaka avlägsnandena ur landet hör det till vardagen att besöka förvarsheter där de berörda personerna hålls i förvar samt att övervaka resan för dem som återvänder till sitt hemland ledsagade av polis. Det hör också till teamets uppgifter att bedöma tillämpningen av lagstiftning och anvisningar samt den praktiska verksamheten. Diskrimineringsombudsmannen väljer på basis av inkomna uppgifter de beslut vilkas verkställande man vill följa noggrannare. **Teamet har år 2015 följt med på sammanlagt 13 flygresor och övervakat resan för personer som återvänder ledsagade av polis.**²³⁸

Asyl-, migrations- och integrationsfonden finansierar ett projekt som genomförs av diskrimineringsombudsmannen i syfte att utveckla övervakningen av återsändanden. Projektet går ut på att utveckla den övervakning av återsändanden som inleddes år 2014. Genom utvecklingsarbetet etableras det externa och oberoende övervakningssystem för avlägsnande ur landet som krävs enligt EU-direktivet och vår nationella lagstiftning och som stärker rättssäkerheten för tredjelandsmedborgare som återsänds till sitt hemland. **I utvecklingsarbetet fästs särskild vikt vid personer i utsatt ställning.** Projektet genomförs under åren 2015–2018.

I huvudstadsregionen planeras två **förläggningar för utlänningslag som ska återvända till sitt hemland.** En förläggning som koncentrerar sig på återsändanden och som följer ett något annorlunda verksamhetskoncept jämfört med andra förläggningar.

En transitavdelning för asylsökande som återvänder frivilligt med polisens charterflyg har inrättats i anslutning till den befintliga förläggningen i Vanda. Tack vare transitavdelningen löper de återresandes researrangemang och väntan på flyget smidigare, och transport till flygplanet ordnas direkt från transitavdelningen. Avdelningen inledde sin verksamhet i februari 2016.²³⁹

²³⁸ Diskrimineringsombudsmannens byrå.

²³⁹ Migrationsverkets meddelande 8.12.2015: Tre enheter stängs, planeringen av tre enheter avbryts; Migrationsverkets meddelande 4.2.2016: Transitavdelning för asylsökande som återvänder frivilligt inrättas i Vanda.

LAGSTIFTNINGSPROJEKT SOM GÄLLER ÅTERSÄNDANDE

Inrikesministeriet har för mandatperioden 24.9.2015–31.12.2016 tillsatt ett projekt i syfte att utreda hur vissa utlänningar som gjort sig skyldiga till brott snabbare kunde avlägsnas ur landet. Avsikten är att utreda vilka problem som är förknippade med avlägsnande ur landet. Inom projektet analyseras lagstiftningen samt myndigheternas relaterade anvisningar och förfaranden. Man bedömer huruvida myndighetsförfarandena och anvisningarna om dem bör ändras och bereder nödvändiga förslag till lagändringar.²⁴⁰

FRIVILLIGT ÅTERVÄNDANDE

År 2015 återvände sammanlagt 634 personer via systemet för frivilligt återvändande, dvs. nästan dubbelt fler än under tidigare år.²⁴¹ Också via systemet för frivilligt återvändande var de flesta som återvände irakier, närmare bestämt 250 personer. Det är ett trefaldigt antal jämfört med året innan. Albanerna var över sju gånger fler jämfört med 2014, totalt 147 personer, och den näst största nationaliteten bland de återvändande.

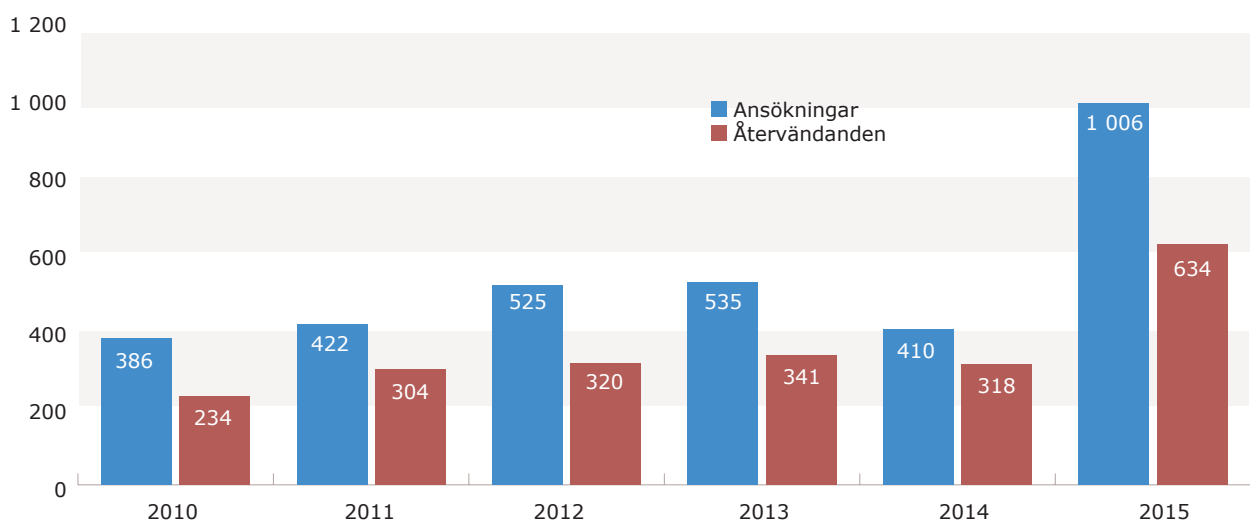
Under hösten överraskades många aktörer av att så många ville återvända till sitt hemland och att de dessutom hade så bråttom. Systemet för frivilligt

återvändande överbelastades under hösten, och vid Iraks beskickning tog intygen över återresa slut på grund av den stora efterfrågan. Det bör noteras att många som hade ansökt om stöd för frivilligt återvändande sist och slutligen reste tillbaka till sitt hemland på egen hand och egen bekostnad, eftersom de på grund av rusningen annars skulle ha blivit tvungna att vänta till och med månader på att få stödet. Detta syns i statistiken som en skillnad mellan ansökningarna om frivilligt återvändande och det faktiska antalet personer som återvänt.

ÄNDRINGAR I LAGSTIFTNINGEN OCH PROJEKT SOM GÄLLER FRIVILLIGT ÅTERVÄNDANDE

De lagstiftningsändringar som krävs för att befästa systemet för frivilligt återvändande trädde i kraft 1.7.2015. I bakgrunden finns EU:s återvändandedirektiv som sattes i kraft nationellt i Finland år 2011. Direktivet prioriterar frivilligt återvändande framför andra former av återvändande. Befästandet av systemet för frivilligt återvändande har anknytning till regeringsprogrammets mål att påskynda avvisningar som beror på negativa asylbeslut. Syftet med systemet är att erbjuda personer som fått avslag på eller återtagit sin asylansökan i Finland en möjlighet att återvända frivilligt till sitt hemland eller permanenta bosättningsland. Dessutom försöker Finland sätta i kraft bilaterala avtal om

Statistik över frivilligt återvändande 2010–2014

Källa: Migrationsverket.

²⁴⁰ Sisäministeriön asettamis päätös 24.9.2015: Miten eräiden rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten maasta poistamista voitaisiin nopeuttaa -selvityshankkeen asettaminen. (Inrikesministeriets beslut om tillsättande 24.9.2015: Tillsättande av utredningsprojekt för att snabbare avlägsna vissa utlänningar som gjort sig skyldiga till brott ur landet.) (Endast på finska.)

²⁴¹ Internationella organisationen för migration IOM (kontoret i Helsingfors): www.vapaaehtoinenpaluu.fi.

återsändande med sådana länder där förhållandena har förbättrats så att asylsökande kan återvända till ursprungslandet. Målet med lagstiftningsändringarna är att göra frivilligt återvändande till ett mer attraktivt alternativ, då en person som fått ett negativt beslut om asyl och som skulle kunna återvända till sitt hemland inte längre beviljas vare sig tillfälligt uppehållstillstånd eller mottagningstjänster.²⁴²

Till exempel Finlands Flyktinghjälp har uttryckt sin oro över att reformen kan medföra ett ökat antal papperslösa i Finland, dvs. personer som vistas olagligt i landet.²⁴³

Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AM-IF) finansierar ett projekt för **befästande av systemet med frivilligt återvändande**, som genomförs av Migrationsverket. Inom projektet produceras information om frivillig återresa, ordnas utbildnings- och informationsmöten för förläggningar, myndigheter och intressentgrupper och sammanställs anvisningar för myndigheterna. Vid de förläggningar som samarbetar med projektet utvecklas metoder för klientarbetet i fråga om frivillig återresa, och det kunande som samlas under projektet förmedlas till alla förläggningar. Projektet genomförs under åren 2015–2016.²⁴⁴

UTMANINGAR I FRÅGA OM FRIVILLIGT ÅTERVÄNDANDE

Frivilligt återvändande genomfördes fram till sommaren 2015 på basis av IOM-ledda projekt. **I och med ändringarna i lagstiftningen befestes systemet med frivilligt återvändande som en del av myndighetsverksamheten.** Det nya systemet togs i bruk i juli 2015. Samtidigt började antalet asylsökande öka kraftigt, vilket medförde vissa utmaningar för det nya systemet, inte minst på grund av att det samtidigt också inrättades nya förläggningar för vilka hela mottagningsverksamheten inklusive frågorna kring återvändande var ett helt nytt område. **Systemet för frivilligt återvändande överbelastades kraftigt under hösten.**

Åtgärder har vidtagits i syfte att lösa utmaningarna med frivilligt återvändande. Vid Migrationsverket har extra personalresurser satts in för behandlingen av ansökningar om frivilligt återvändande, och tjänsteverantören IOM har utökat sin kapacitet i fråga om ordnandet av frivilliga återvändanden.

Under sommaren mångdubblades antalet asylsökande från Albanien jämfört med tidigare. Fenomenet tyder på att **vilseledande information har spridits i systemet för frivilligt återvändande, eftersom albanerna angav stöd för frivilligt återvändande som en av orsakerna till att de återvände till sitt land.** I augusti beslutade Migrationsverket att de albanska asylsökandena inte betalas annat stöd för frivilligt återvändande än biljetterna för resan till sin hemort. Endast personer i särdeles utsatt ställning erbjöds understöd för frivilligt återvändande utöver betalda biljetter.

UNDERSÖKNINGAR OM FRIVILLIGT ÅTERVÄNDANDE

Europeiska migrationsnätverket har i sin andra fokuserade undersökning 2015, **Dissemination of information on voluntary return: how to reach irregular migrants not in contact with authorities**²⁴⁵ behandlat *informerandet om frivilligt återvändande*. I Finland informeras det om möjligheten till frivilligt återvändande huvudsakligen under asylprocessen och efter ett eventuellt negativt beslut, eftersom målgruppen för stödet för frivilligt återvändande till största delen är asylsökande i Finland. I undersökningen konstateras också att Finland inte är ett särskilt attraktivt land för olagliga invandrare, eftersom **Finland hör till de effektivaste EU-länderna när det gäller att verkställa avlägsnande ur landet.**

²⁴² Inrikesministeriets meddelande 21.5.2015: Systemet för frivillig återresa ska permanentas.

²⁴³ Kansan Uutiset 23.2.2015: Pakolaisapu: Suomi luo tietoisesti uuden paperittomien siirtolaisten ryhmän. (Flyktinghjälp: Finland skapar medvetet en grupp papperslösa invandrare.) (Endast på finska.)

²⁴⁴ Asyl-, migrations- och integrationsfondens projekt, uppdaterad 12.2.2016.

²⁴⁵ Saastamoinen / EMN focussed study 2/2015.

Källor

KÄLLOR

Undersökningar

Aaltonen, Satu & Heinonen, Jarna & Valtonen, Elina: **Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen.** (Endast på finska) Arbets- och näringsministeriet (ANM), 2015, Helsingfors.

Alho, Rolle: **Inclusion or exclusion : trade union strategies and labor migration?** Migrationsinstitutet, 2015, Åbo.

Björklund, Krister (2015): **Unaccompanied refugee minors in Finland: challenges and good practices in a Nordic context.** Migrationsinstitutet, 2015, Åbo.

Creutz, Karin & Saarinen, Juha & Juntunen, Marko: **Syrjintä, polarisaatio, nuoriso ja väkivaltainen radikalisoituminen** - Syponur-mellansrapport (endast på finska). Helsingfors universitet, 2015, Helsingfors.

Ekholm, Elina: **Työtä yhteisön ja yhteiskunnan hyväksi: Maahanmuuttajajärjestöt palveluiden tuottajina. (Endast på finska.)** Arbets- och näringsministeriet (ANM), 2015, Helsingfors.

Elo, Simon: **Kansankodin kuolinvuoteella - Ruotsalainen hyvinvointivaltio ja maahanmuutto.** (Endast på finska.) Suomen Perusta, 2015, Helsingfors.

Elo, Simon & Luukkanen, Arto & Grönroos, Simo: **Siirtolaiskriisi : Puheenvuoroja muuttoliikkeen syistä ja seurauksista.** (Endast på finska.) Suomen Perusta-tankesmedjan, 2015, Helsingfors.

Hamilo Marko: **Punavihreä kupla - perussuomalaiset ja media.** (Endast på finska.) Suomen Perusta, 2015, Helsingfors.

Heikkilä, Elli & Kostiaainen, Auvo & Leinonen, Johanna & Söderling, Ismo (eds.): **Participation, integration, and recognition : changing pathways to immigrant incorporation.** Migrationsinstitutet, 2015, Åbo.

Heikkilä, Elli & Rauhut, Daniel (eds.)(2015): **Marriage migration and multicultural relationships.** Migrationsinstitutet, 2015, Åbo.

Heikkinen, Sari: **Arki uudessa kotimaassa - Entisestä Neuvostoliitosta Suomeen iäkkäinä muuttaneiden arki, sosiaaliset suhteet ja kotoutuminen.** (Endast på finska.) Tammerfors universitet, 2015, Tammerfors.

Hirvonen, Jukka & Puustinen, Sari: **Maahanmuuttajien asumisen alueellinen eriytyminen kaupungeissa: Maahanmuutto & turvallisuus - arvioita nykytilasta ja ennusteita tulevaisuudelle** (Endast på finska.) (Laitinen & Pukarainen & Boberg red.). Statsrådets publikationsserie för utrednings- och forskningsverksamheten 7/2016. S. 64 - 69.

Hämäläinen, Kari & Pesola Hanna & Sarvimäki Matti: **Kotouttamissuunnitelmien vaikutukset maahanmuuttajien lasten koulutusvalintoihin.** (Endast på finska.) Arbets- och näringsministeriet (ANM), 2015, Helsingfors.

Isotalo, Anu: **Mistä on hyvät tytöt tehty? Somali tytöt ja maineen merkitykset.** (Endast på finska.) Åbo universitet, 2015, Åbo.

Joronen, Tuula & Hassan Mohamed, Abdirizak: **Kauppakansa pakosalla : Somaliyrittäjät meillä ja muualla.** (Endast på finska.) Helsingfors stad, Faktacentralen, 2015 Helsingfors.

Kerkkänen, Heikki & Säävälä, Minna: **Maahanmuuttajien psyykkistä hyvinvointia ja mielenterveyttä edistävät tekijät ja palvelut - Systemaattinen tutkimuskatsaus.** (Endast på finska.) Arbets- och näringsministeriet (ANM), 2015, Helsingfors.

Kiuru, Berit / EMN focused study 1/2015: **Determining labour shortages and need for labour migration from third countries in the EU - Finnish national contribution.** Europeiska migrationsnätverket, 2015, Helsingfors.

Kiuru, Berit / EMN focused study 3/2015: **Integration of beneficiaries of international / humanitarian protection into the labour market: policies and good practices - Finnish national contribution.** Europeiska migrationsnätverket, 2015, Helsingfors.

Kiuru, Berit / EMN focused study 4/2015: **Changes in immigration status and purpose of stay: an overview of EU Member States approaches.** Europeiska migrationsnätverket, 2015, Helsingfors.

Laitinen & Pukarainen & Boberg : **Maahanmuutto & turvallisuus - arvioita nykytilasta ja ennusteita tulevaisuudelle.** (Endast på finska.) Statsrådets publikationsserie för utrednings- och forskningsverksamheten 7/2016. S. 142-159.

Mubarak, Yusuf M. & Saxén, Niklas & Nilsson, Eva: **Suomen somalit.** (Endast på finska): Into, 2015, Helsingfors.

Myrskylä, Pekka & Pyykkönen, Topias: **Tulevaisuuden tekijät - Suomi ei pärjää ilman maahanmuuttoa.** (Endast på finska.) Näringslivets delegations analys nr 42, 29.1.2015

Neuvonen, Riku (red.): **Vihapuhe Suomessa.** (Endast på finska.) Edita, 2015, Helsingfors.

Nieminen, Tarja & Sutela, Hanna & Hannula, Ulla: **Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014.** (Endast på finska.) Arbetshälsoinstitutet; Institutet för hälsa och välfärd; Statistikcentralen, 2015, Helsingfors.

Pirinen, Tuula (red.): **Maahanmuuttajataustaiset oppijat suomalaisessa koulutusjärjestelmässä : koulutuksen saavutettavuuden ja opiskelun aikaisen tuen arviointi.** (Endast på finska.) KARVI, 2015, Helsingfors.

Pyrhönen, Niko: **The True Colors of Finnish Welfare Nationalism - Consolidation of Neo-Populist Advocacy as a Resonant Collective Identity through Mobilization of Exclusionary Narratives of Blue and White Solidarity.** University of Helsinki, 2015, Helsinki.

Ranto, Sanna & Ahlgren-Leinvuo, Hanna & Haapamäki, Elise & Högnabba, Stina: **Ulkomaalaistaustaisten nuorten hyvinvointi Helsingissä.** (Endast på finska.) Helsingfors stad, Faktacentralen, 2015 Helsingfors.

Raunio, Mika: **Innovaatiotalouden maahanmuuttopolitiikka : Kansainvälinen muuttoliike, maahanmuuttajat ja innovaatiopolitiikka.** (Endast på finska.) Arbets- och näringsministeriet (ANM), 2015, Helsingfors.

Räsänen, Joona: **Liberaalin Dilemma - monikulttuurisuus ja vapaa yhteiskunta.** (Endast på finska.) Suomen Perusta, 2015, Helsingfors.

Saastamoinen, Jutta / EMN focused study 2/2015: **Dissemination of information on voluntary return: how to reach irregular migrants not in contact with authorities.** Europeiska migrationsnätverket, 2015, Helsingfors.

Sakko, Susanna: **Ulkomaalaisen työvoiman rekrytointi - Aineistolähtöinen sisällönanalyysi kunta-sektorin toimintatavoista ja prosesseista.** Uleåborgs universitet, 2015, Uleåborg.

Salminen Samuli: **Maahanmuutot ja suomen julkinen talous - Osa 1: Toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot. (Endast på finska.) Suomen Perusta,** 2015, Helsingfors - 3:e uppdaterade upplagan.

Sjöblom-Immala, Heli: **Puolisona maahanmuuttaja : Monikulttuuristen perheiden viihtyminen Suomessa ja muuttosuunnitelmat.** (Endast på finska.) Stiftelsen för kommunal utveckling (KAKS), 2015, Helsingfors.

Suhonen, Tuomo: **Ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden opiskeluajan kustannukset ja taloudellinen toiminta Suomessa.** (Endast på finska.) Statens ekonomiska forskningscentral, 2015.

Turtiainen, Kati & Hiitola, Johanna: **Varhaisen tuen palvelut maahanmuuttajataustaisille perheille : Ammattilaisten ja vanhempien kokemuksia.** (Endast på finska.) Arbets- och näringsministeriet (ANM), 2015, Helsingfors.

Vanhanen, Riikka & Kitinoja, Helli & Pääskylä, Marjo (eds.) (2015): **Exploring the impact and full potential of international education : Questions of competitiveness, employment and integration.** JAMK university of applied sciences 2015, Jyväskylä.

Vihavainen, Timo & Hamilo, Marko & Konstig, Joonas (red.): **Mitä mieltä Suomessa saa olla - Suvaitsevaaisto vs. arvokonservatiivit.** (Endast på finska.) Minerva Kustannus Oy, 2015, Helsingfors

Myndighetspublikationer

Aiesopimus viisumivelvollisten maiden kansalaisten metsämarjan-poimintaan liittyvistä toimintatavoista. 18.12.2014. (Endast på finska.)

http://www.tem.fi/files/41732/Marja-alan_aiesopimus.pdf (Hämtat 11.4.2016)

Hallituksen maahanmuuttopoliittiset toimenpiteet 11.9.2015. (Endast på finska.)

<http://valtioneuvosto.fi/documents/10616/334517/Hallituksen+maahanmuuttopoliittiset+toimenpite-et/186046e8-46c7-450c-98cf-45b2e2d19c2c> (Hämtat 11.4.2016)

Ihmiskaupan uhrien auttaminen ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toiminta 1.7.2015 alkaen. (Endast på finska.)

http://www.migri.fi/download/61425_TIETOPAKETTI_Ihmiskaupan_uhrin_auttaminen_ja_auttamisjarjestel-ma_1.7.2015.pdf?8a2baa1bb998d288 (Hämtat 11.4.2016)

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilannekatsaus 1.1.-31.12.2014. (Endast på finska.) http://www.migri.fi/download/58644_Auttamisjarjestelman_tilannekatsaus_2014_julkinen.pdf?b62f1a733676d288lo-ad/58644_Auttamisjarjestelman_tilannekatsaus_2014_julkinen.pdf?b62f1a733676d288 (Hämtat 11.4.2016)

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän tilannekatsaus 1.1.-31.12.2015. (Endast på finska.)

http://www.migri.fi/download/66347_Ihmiskaupan_uhrien_auttamisjarjestelman_tilannekatsaus_2015.pdf?d18dc8878949d388 (Hämtat 11.4.2016)

Kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottotoiminnan hallinnoiminen. Hankkeen loppuraportti. (Endast på finska.) Inrikesministeriets publikation 15/2015. <http://www.intermin.fi/julkaisu/152015?docID=60836> (Hämtat 11.4.2016)

Kotouttamisen toimintasuunnitelma: turvapaikkahakemusten kasvun vaikutukset kotouttamista tukeviin palveluihin. (Endast på finska.) https://www.tem.fi/files/44432/Toimintasuunnitelma_turvapaikkahakemusten_kasvun_vaikutukset_kotouttamista_tukeviin_palveluihin.pdf (Hämtat 11.4.2016)

Kumppanuusohjelma: aloitteita ja lupauksia, kotoutuminen on kumppanuutta - tule mukaan. Kumppanuusohjelman luonnos 8.12.2015. (Endast på finska.) Arbets- och näringsministeriet.

http://www.kotouttaminen.fi/files/44482/Kumppanuusohjelma_draft_8_12_15.pdf (Hämtat 11.4.2016)

Lösningar för Finland - strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering 29.5.2015. Regeringens publikationsserie 10 /2015 http://vnk.fi/documents/10616/1095776/Ratkaisujen+Suomi_RUOTSI.pdf/5102aaa8-29d6-48d9-aba5-0002ed9d518c?version=1.0 (Hämtat 20.6.2016)

Maahanmuuton ja kotouttamisen suunta 2011–2014. (Endast på finska.) Inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet Inrikesministeriets publikation 2/2015

<http://www.intermin.fi/julkaisu/022015?docID=58218> (Hämtat 11.4.2016)

Migrationsverket - Bokföringsenhetens bokslut 2014. (Endast på finska.) http://www.migri.fi/download/59065_Maahanmuuttovirasto-kirjanpitoyksikon_Tilinpaaatos_2014_2_.pdf?6ddd791b1148d388 (Hämtat 11.4.2016)

Rapporten Maahanmuuttohallinnon tuloksellisuuden parantaminen vuosina 2011–2014. (Endast på finska.) - Inrikesministeriets publikation 9/2015.

<https://www.intermin.fi/julkaisu/092015?docID=59200> (Hämtat 11.4.2016)

Regeringens asylpolitiska åtgärdsprogram 8.12.2015.

http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1058456/Hallituksen_turvapaikkapoliittinen_toimenpideohjelma_08122015+SV.pdf/f86dc076-9899-48cc-bbbc-780815ee99a7 (Hämtat 20.6.2016)

Regeringsförhandlingarna 2015, arbetsgruppens riktlinje 13.5.2015.

<http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1412925/Utrikes-+och+s%C3%A4kerhetspolitiska+riktlinjer.pdf/112ba041-0f15-4e3e-8f6a-4a1690c3e5f5> (Hämtat 20.6.2016)

Report to the Finnish Government on the Visit to Finland Carried Out by the European Committee for the Pre-vention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT), 17.3.2015 Strasbourg.

http://www.oikeusministerio.fi/material/attachments/om/ajankohtaista/uutiset/wNonV3Tp3/CPT_2015_08_PROV_-_EN_-_Draft_report_Finland_2014_visit.pdf (Hämtat 11.4.2016)

Sisäministeriö, Maahanmuuton tulevaisuus 2020 -strategia, Toimenpideohjelma. (Endast på finska.)

https://www.intermin.fi/download/51993_maahanmuuton_tulevaisuus_2020_toimenpideohjelma.pdf?d-627197be79ad188 (Hämtat 11.4.2016)

Statsrådets principbeslut om strategin Migrationens framtid 2020, 13.6.2013. https://issuu.com/sisaministerio/docs/482215_maahanmuuton_tulevaisuus_202 (Hämtat 20.6.2016)

Suuntaus-hanke: Kristityt käännynäiset Iranissa. (Endast på finska.)

Migrationsverket, 2015.

http://www.migri.fi/download/61882_Suuntaus-raportti_Kristityt_kaannynnaiset_Iranissa.pdf?5bae-7b3701a-ed288 (Hämtat 14.4.2016)

Suuntaus-hanke: Libya-tilannekatsaus. (Endast på finska.)

Migrationsverket, 2015.

http://www.migri.fi/download/61864_Libya_tilannekatsaus_elokuu_2015.pdf?a3ac323801aed288 (Hämtat 14.4.2016)

Suuntaus-hanke: Nigerialaisten naisten Ihmiskauppa Eurooppaan. (Endast på finska.)

Migrationsverket, 2015.

http://www.migri.fi/download/59224_Suuntaus_Nigerialaisten_ihmiskauppa-raportti_20.3.2015FINAL.pdf-f?3540a57ef334d288 (Hämtat 14.4.2016)

Suuntaus-hanke: Palestiinalaiset Länsirannalla. (Endast på finska.)

Migrationsverket, 2015.

http://www.migri.fi/download/61751_SUUNTAUSPalestiinalaisetLansirannallaFINAL.pdf?e7488a3701aed288

(Hämtat 14.4.2016)

Suuntaus-hanke: Seksuaali- ja Sukupuolivähemmistöjen Nykytilanne Venäjällä. (Endast på finska.)

Migrationsverket, 2015.

http://www.migri.fi/download/59512_Suuntaus-raportti_LGBT_VenajallaFINALFINAL.pdf?b1c35c0f7641d288

(Hämtat 14.4.2016)

Suuntaus-hanke: Valko-Venäjä -tilannekuva. (Endast på finska.)

Migrationsverket, 2015.

http://www.migri.fi/download/61674_Valko-Venaja-tilannekuva_6.8.2015.pdf?bdd4403801aed288

(Hämtat 14.4.2016)

Väkivaltainen extremismi Suomessa - tilannekatsaus 1/2015. (Endast på finska.) Inrikesministeriet 24.2.2015.

https://www.intermin.fi/download/58696_Vakivaltainen_extremismi_Suomessa_-_tilannekatsaus_1-2015_FINAL.pdf?837f4a8c231ed288 (Hämtat 11.4.2016)

Väkivaltainen extremismi tilannekatsaus 2/2015. (Endast på finska.) Inrikesministeriets publikation 20/2015, 19.11.2015, Intern säkerhet.

<http://www.intermin.fi/julkaisu/202015?docID=63843> (Hämtat 11.4.2016)

Regeringens propositioner, rättspraxis samt myndighetsbeslut och myndighetsutlåtanden

Högsta förvaltningsdomstolen 2015:107 (1.7.2015/1873)

<http://www.finlex.fi/sv/oikeus/kho/vuosikirjat/2015/201501873> (Hämtat 20.6.2016)

Lapsiasiavaltuutetun lausunto 1.10.2015. Lapsiasiavaltuutetun tilannekuva ja toimenpide-esitykset yksin maa- han tulleiden turvapaikkaa hakevien lasten oikeuksien ja hyvinvoinnin takaamiseksi. (Endast på finska.)

http://lapsiasia.fi/wp-content/uploads/2015/10/LAPS_toimenpide-esitykset_yksinmaahantulleetlapset.pdf

(Hämtat 11.4.2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande av ändringarna i arrangemanget för ett system med feriearbete mellan Finland och Nya Zeeland och förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i arrangemanget. RP 84/2014. <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2014/20140084.pdf> (Hämtat 20.6.2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om identitetskort och till vissa lagar som har samband med den.

<http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2016/20160041.pdf> (Hämtat 20.6.2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om kommunernas skyldighet att ordna vissa hälso- och sjukvårdstjänster för vissa utlänningar och till lag om ändring av lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård. RP 343/2014.

<http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2014/20140343.pdf> (Hämtat 20.6.2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 13 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. RP 168/2014.

<http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2014/20140168.pdf> (Hämtat 20.6.2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen. RP 218/2014.

<http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2014/20140218.pdf> (Hämtat 20.6.2016)

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utlänningslagen. RP 2/2016.
<http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2016/20160002.pdf> (Hämtat 20.6.2016)

Sisäministeriön asettamispåttös, 27.9.2012 (SM053:00/2012): Ulkomaalaislain muutosten valmisteleminen liittyen vaihtoehtoihin tapoihin vastaanottaa oleskelulupahakemuksia ulkomailla. (Endast på finska.)
https://www.intermin.fi/download/37464_vaihtoehtohanke_asettamispaato_27092012.pdf?5deb4f347dded188
(Hämtat 8.4.2016)

Sisäministeriön asettamispåttös, 23.2.2015: Säilöönoton vaihtoehtot -hankkeen asettaminen. (Endast på finska.)
http://www.intermin.fi/download/58735_ulkomaalaisten_sailoonoton_vaihtoehtot_asettaminen_23022015.pdf?46678294aa1fd288 (Hämtat 8.4.2016)

Sisäministeriön asettamispåttös, 24.9.2015 (SM1534634 / 00.01.05.00 / SMDno-2015-1328). Miten eräiden rikoksiin syyllistyneiden ulkomaalaisten maasta poistamista voitaisiin nopeuttaa -selvityshankkeen asettaminen. (Endast på finska.) http://www.intermin.fi/download/62580_maasta_poistaminen_asettamispaa-tos_24092015.pdf?704a65f0cac4d288 (Hämtat 8.4.2016)

Sisäministeriön asettamispåttös, 24.9.2015 (SM1535714 / 00.01.05.00 / SMDno-2015-1539): Hanke perheen yhdistämisen kriteerien tarkentamiseksi EU:n perheen yhdistämisdirektiivin mukaan. (Endast på finska.)
[https://www.intermin.fi/download/62567_perheen_yhdistämisen_kriteerien_tarkentaminen_asettamispaa-tos_24092015.pdf?632494358b28d388](https://www.intermin.fi/download/62567_perheen_yhdistamisen_kriteerien_tarkentaminen_asettamispaa-tos_24092015.pdf?632494358b28d388) (Hämtat 8.4.2016)

Sisäministeriön päätös, 17.9.2014 (SM1411655 / 00.01.00 / SMDno-2014-1473): Kansainvälistä suojelua hakevalle annettava yleinen oikeudellinen neuvonta -hankkeen asettaminen. (Endast på finska.)
http://www.intermin.fi/download/55718_kv-suojelu_oikeudellinen_neuvonta_asettamispaatos_17092014.pdf?1cb8d2afe681d288 (Hämtat 8.4.2016)

Sisäministeriön päätös, 5.2.2015 (SM006:00/2015): Ulkomaalaislupa-asioiden ja turvapaikkamenettelyn alkuvaiheen tehtävien siirto Maahanmuuttovirastolle; selvitys- ja säädöshanke. (Endast på finska.)
http://www.intermin.fi/download/58190_Ulkomaalaislupa-asioiden_siirto_Maahanmuuttovirastolle_asettamispaatos_05021.pdf?2525e85aa80ad388 (Hämtat 8.4.2016)

Sisäministeriön päätös, 1.6.2015 (SM 15282016 / 00.01.05.00 / SMDno-2014-1473): Kansainvälistä suojelua hakevalle annettava yleinen oikeudellinen neuvonta -hankkeen asettamispåttöksen muuttaminen. (Endast på finska.)
http://www.intermin.fi/download/61004_Kansainvalista_suojelua_hakevalle_annettava_yleinen_oikeudellinen_neuvonta.pdf?e87ac9afe681d288 (Hämtat 8.4.2016)

Myndigheternas meddelanden och webbnyheter

Inrikesministeriets meddelande 6.11.2014: **Den nationella lagen om EU:s fonder för inrikesfrågor blev färdig.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/eu-fragor/1/0/den_nationella_lagen_om_eu_s_fonder_for_inrikes_fragor_har_blivit_fardig_56547(Hämtat 20.6.2016)

Justitieministeriets meddelande 30.12.2014: **Ny diskrimineringslag träder i kraft i början av 2015.**
<http://www.oikeusministerio.fi/sv/index/aktuellt/tiedotteet/2014/12/uusiyhdenvertaisuuslakivoimanensivuodenalusta.html> (Hämtat 20.6.2016)

Arbets- och näringsministeriets meddelande 18.12.2014: Metsämarjanpoiminnan aiesopimus parantaa alan toimintatapoja. (Endast på finska.). http://www.tem.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedotearkisto/vuosi_2014?117197_m=117010 (Hämtat 7.4.2016)

Inrikesministeriets webbnyhet 12.1.2015: **Suomi ja Nigeria tehostavat yhteistyötä ihmiskaupan torjunnassa.**(Endast på finska.) http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/suomi_ja_nigeria_tehostavat_yhteistyota_ihmiskaupan_torjunnassa_57629 (Hämtat 7.4.2016)

Inrikesministeriets pressmeddelande 26.1.2015: **Pohjoismaat tiivistävät yhteistyötään väkivaltaisen ekstremismin ennalta ehkäisyssä. (Endast på finska.).** http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/ministeri_rasanen_rajatarkastuksia_tehostettava_vierastaistelijoihin_liittyvan_ilmion_torjumiseksi_58027http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/pohjoismaat_tiivistavat_yhteistyotaan_vakivaltaisen_ekstremismin_ennalta_ekhaisyssa_57975 (Hämtat 7.4.2016)

Inrikesministeriets meddelande 5.2.2015: **Lagändringar om mottagande av personer som söker internationellt skydd träder i kraft.** www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/lagandringar_om_mottagande_av_personer_som_soker_internationellt_skydd_trader_i_kraft_58213?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 5.2.2015: **Att söka arbete blir lättare för dem som avlagt examen i Finland.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/att_soka_arbete_bli_lattare_for_dem_som_avlagt_examen_i_finland_58209?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Arbets- och näringsministeriets meddelande 6.2.2015: **Ett tryggt, inkluderande och rättvist Finland målet för migrationspolitiken.** https://www.tem.fi/sv/aktuellt/nyheter/ett_tryggt_inkluderande_och_rattvist_finland_malet_for_migrationspolitiken.117400.news (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets pressmeddelande 24.2.2015: **Ministerit Räsänen ja Kiuru: Oppilaitoksilla merkittävä rooli alkavan radikalisoitumisen tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa. (Endast på finska.).** http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/ministerit_rasanen_ja_kiuru_oppilaitoksilla_merkittava_rooli_alkavan_radikalisoitumisen_tunnistamisessa_ja_siihen_puuttumisessa_58697 (Hämtat 7.4.2016)

Migrationsverkets meddelande 29.2.2016: **Året 2015 var ett exceptionellt år för Migrationsverket.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/aret_2015_var_ett_exceptionellt_ar_for_migrationsverket_66192 (Hämtat 20.6.2016)

FPA 2.3.2015 / Aktuellt för privatpersoner: **FPA betjänar på olika språk på distans.** http://www.kela.fi/web/sv/aktuellt-privatpersoner/-/asset_publisher/WXb7Kdem4mIs/content/fpa-betjnar-pa-olika-sprak-pa-distans;jsessionid=737748057FCE4A1170F4DEECA9314E70 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 5.3.2015: **Övervakningen av utlänningar preciseras: enklare bekämpning av grå ekonomi genom reformerna.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/overvakningen_av_utlanningar_preciseras_enklare_bekampning_av_gra_ekonomi_genom_reformerna_58862?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 9.4.2015: **Lagändringar som gäller hjälpsystemet för offer för människohandel träder i kraft 1.7.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/lagandringar_som_galler_hjalpsystemet_for_offer_for_manniskohandel_trader_i_kraft_1_7_59500?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 21.5.2015: **Lagändring möjliggör nya sätt att lämna in en ansökan om uppehållstillstånd utomlands.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/lagandring_mojliggor_nya_satt_att_lamna_in_en_ansokan_om_uppehallstillstand_utomlands_60172 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 21.5.2015: **Systemet för frivillig återresa ska permanentas.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/systemet_for_frivillig_aterresa_ska_permanentas_60174?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriet meddelande 25.6.2015: **Lagändringar som gäller tagande i förvar av utlänningar träder i kraft.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/lagandringar_som_galler_tagande_i_forvar_av_utlanningar_trader_i_kraft_60878 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets webbnyhet 25.6.2015: **Sopimus Suomen ja Uuden-Seelannin välisestä työomajärjestelmästä voimaan.** (Endast på finska.) http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/sopimus_suomen_ja_uuden-seelannin_valisesta_tyolo-majarjestelmasta_voimaan_60879 (Hämtat 7.4.2016)

Inrikesministeriets meddelande 20.7.2015: **Finland förbinder sig att ta emot 792 asylsökande från Medelhavet.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/finland_forbinder_sig_att_ta_emot_792_asylso-kande_fran_medelhavet_61299?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets kundmeddelande 21.7.2015: **Familjemedlemmar kan i vissa fall få uppehållstillstånd trots att resehandling saknas.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/kundmeddelanden/kund-meddelanden/1/0/familjemedlemmar_kan_i_vissa_fall_fa_uppehallstillstand_trots_att_resedokument_sak-nas_61301 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets webbnyhet 21.7.2015: **Interna förflyttningar mellan EU-länderna underlättar invandringstrycket på Sydeuropa.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/interna_for-flyttningar_mellan_eu-landerna_underlattar_invandringstrycket_pa_sydeuropa_61311?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Työ- ja elinkeinoministeriön avoin kutsu 14.8.2015. **Valtion kotouttamisohjelman ja siihen liittyvän kumppanuusohjelman valmistelun käynnistämistilaisuuteen.** (Endast på finska.) http://www.tem.fi/files/43532/TEM_Kumppanuusohjelma_kutsu_16-9-2015-o.pdf Kumppanuusohjelma_kutsu_16-9-2015-o.pdf (Hämtat 7.4.2016)

Migrationsverkets kundmeddelande 4.9.2015: **Anvisningar om inkvartering av asylsökande hemma.** http://www.migri.fi/tjanster/kundmeddelanden/meddelanden_mottagande_av_asylsokande/1/0/anvisningar_om_inkvartering_av_asylsokande_hemma_62307 (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets meddelande 4.9.2015: **Tältinkvartering tas i bruk också vid förläggningen i Joutseno.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/taltinkvartering_tas_i_bruk_ocksa_vid_forlaggningen_i_joutseno_62312 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 4.9.2015: **Inrikesministern samlade en grupp för att leda asylsituationen** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/inrikesministern_samlade_en_grupp_for_att_leda_asylsituationen_62089 (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets meddelande 7.9.2015: **I fortsättningen utreds kommunernas standpunkt endast om en planerad förläggning ska inrättas i kommunens lokaler eller drivas av kommunen.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/i_fortsattningen_utreds_kommunernas_standpunkt_endast_om_en_planerad_forlaggning_ska_inrattas_i_kommunens_lokaler_eller_dri-vas_av_kommunen_62314 (Hämtat 20.6.2016)

Statsrådets meddelande 11.9.2015: **Valtioneuvoston maahanmuuttopoliittiset toimenpiteet listattu.** (Endast på finska.) http://vnk.fi/artikkeli/-/asset_publisher/hallituksen-maahanmuuttopoliittiset-toimenpiteet-listattu (Hämtat 7.4.2016)

Inrikesministeriets meddelande 17.9.2015: **Statsrådet fattade beslut om inrättande av en flyktingsluss.** https://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/statsradet_fattade_beslut_om_inrattande_av_en_flyktingsluss_62370?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 18.9.2015: **Migrationsituationen under regeringens och myndigheternas noggranna uppsikt.** http://valtioneuvosto.fi/sv/artikkeli/-/asset_publisher/10616/maahanmuutto-tilanne-hallituksen-ja-viranomaisten-tiiviissa-seurannassa (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 24.9.2015: **Lokaler för att inkvartera asylsökande i kommunerna.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/lokaler_for_att_inkvartera_asylsokande_i_kommunerna_62595 (Hämtat 20.6.2016)

Statsrådets meddelande 24.9.2015: **Regeringen tillsatte en ministerarbetsgrupp för migration.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/regeringen_tillsatte_en_ministerarbetsgrupp_for_migration_62592?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets pressmeddelande 30.10.2015: **Behandlingen av asylansökningar effektiveras – både första hörandet och asylsamtalen sköts av en myndighet.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/behandlingen_av_asylansokningar_effektiveras_bade_forsta_horandet_och_asylsamtalen_skots_av_en_myndighet_63378 (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets meddelande 22.10.2015: **Lahjoitukset.fi hjälper förläggningarna att hantera strömmen av donationer.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/lahjoitukset_fi_hjalper_forlaggningarna_att_hantera_strommen_av_donationer_63267 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 30.10.2014: **Att söka arbete blir lättare för dem som avlagt examen i Finland.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/att_soka_arbete_blor_lattare_for_dem_som_avlagt_examen_i_finland_58209?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets meddelande 13.11.2015: **Förläggning i form av containrar öppnas i Euraåminne.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/forlaggning_i_form_av_containrar_oppnas_i_euraaminne_63711 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets webbnöhet 25.11.2015: **Väkivaltaisens ekstremismens kattsaus julkistettiin.** (Endast på finska.) http://www.intermin.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/1/1/vakivaltaisens_ekstremismens_kattsaus_julkistettiin_63906 (Hämtat 7.4.2016)

Arbets- och näringsministeriets meddelande 27.11.2015: **Handlingsplanen för integration ska svara på ökad migration.** http://valtioneuvosto.fi/sv/artikeln/-/asset_publisher/kotouttamisen-toimintasuunnitel-malla-varaudutaan-kasvavaan-maahanmuuttoon?_101_INSTANCE_LZ3RQQ4vvWXR_groupId=10616 (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets meddelande 8.12.2015: **Tre enheter stängs, planeringen av tre enheter avbryts.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/tre_enheter_stangs_planeringen_av_tre_enheter_avbryts_64287 (Hämtat 20.6.2016)

Justitieministeriets meddelande 10.12.2015: **Handläggningen av asylärenden vid högsta förvaltningsdomstolen effektiviseras.** <http://www.oikeus.fi/sv/index/ajankohtaista/tiedotteet/2015/12/turvapaikka-asioidenkasittelykorkeimmassahallinto-oikeudessatehostuu.html> (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets pressmeddelande 18.12.2015: **Finland fortsätter att ta emot syriska flyktingar i nästa års flyktingkvot.** https://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/finland_fortsatter_att_ta_emot_syriska_flyktingar_i_nasta_ars_flyktingkvot_57213?language=sv (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets pressmeddelande 21.12.2015: **Lagändring möjliggör att ordningsvakter kan anlitas för att säkerställa ordningen i förläggningarna.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/lagandring_mojliggor_att_ordningsvakter_kan_anlitas_for_att_sakerstalla_ordningen_i_forlaggningar_64530 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 27.1.2016: **Nödfinansieringen till Finland för mottagande av asylsökande bekräftades.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/nodfinansieringen_till_finland_for_mottagande_av_asylsokande_bekraftades_65194 (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverkets meddelande 4.2.2016: **Transitavdelning för asylsökande som återvänder frivilligt inrättas i Vanda.** http://www.migri.fi/for_media/meddelanden/pressmeddelanden/pressmeddelanden/1/0/transitavdelning_for_asylsokande_som_atervander_frivilligt_inrattas_i_vanda_65433 (Hämtat 20.6.2016)

Inrikesministeriets meddelande 4.2.2016: **Ändringar i grunderna för beviljande av uppehållstillstånd på basis av internationellt skydd.** http://www.intermin.fi/sv/aktuellt/nyheter/migration/1/0/andringar_i_grunderna_for_beviljande_av_oppethallstillstand_pa_basis_av_internationellt_skydd_65438 (Hämtat 20.6.2016)

Medierna

175 Vihreä Lanka 20.2.2015: Pakolaiskiintiö ei pienene. (Endast på finska.)

Kansan Uutiset 23.2.2015: Pakolaisapu: Suomi luo tietoisesti uuden paperittomien siirtolaisten ryhmän. (Endast på finska.)

MTV3.fi, kotimaa 21.03.2015: Maahanmuutto ja kehitysapu jakavat puolueita MTV:n vaalikoneessa. (Endast på finska.)

Yle Nyheter Utrikes 6.4.2015: Maahanmuuttokeskustelussa ulkomaalaiset pysyvät muukalaisina. (Endast på finska.)

YLE Uutiset 10.4.2015: Inkeriläisten kohtalo oli kipeä asia presidentti Koivistolle. (Endast på finska.)

YLE Uutiset 10.4.2015: Inkerinsuomalaisten kiinnostus paluumuuttoon vähenee – osa kielikursseista peruttu. (Endast på finska.)

YLE Uutiset 11.4.2015: Inkeriläisten paluumuutto muutti Suomea monella tavalla. (Endast på finska.)

Savon Sanomat 14.6.2015: Turvapaikanhakijoiden ei pidä syrjäyttää pakolaisia. (Endast på finska.)

Etelä-Suomen Sanomat 15.6.2015: Hädässä olevia autettava. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 24.8.2015: Väitös: Ammattiliitoissa ristiriitaa maahanmuutosta. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 26.8.2015: Niinistö: Eurooppa elää nyt vaaran vuosia. (Endast på finska.)

YLE Uutiset 30.8.2015: Vastaanottokeskusta vastustavat ja puolustavat mielenosoitukset sujuivat rauhallisesti Salossa. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 31.8.2015: Kunnat puivat lähipäivinä vastaanottokeskuksia. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 1.9.2015: Kuntien apua tarvitaan pakolaiskriisin hoitamisessa. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 1.9.2015: Keuruu ja Vihti sanoivat ei vastaanottokeskuksille. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 2.9.2015: Orpo: Johonkin ihmiset on pakko majoittaa. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 4.9.2015: Auttajien vyöry yllätti järjestöt. (Endast på finska.)

YLE-uutiset 4.9.2015: Päätoimittajalta: Vähemmän kiihkoa, enemmän ymmärrystä. (Endast på finska.)

YLE Uutiset 5.9.2015: Sipilä: Annan kotini turvapaikanhakijalle. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 5.9.2015: Pääministeri Juha Sipilä antaa kotinsa 20 turvapaikanhakijan käyttöön. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 5.9.2015: Perhe Pispalasta otti kotiinsa irakilaisperheen. (Endast på finska.)

Ilkka ja Pohjalainen 8.9.2015: Tuntematon herättää pelkoa - Kauhavalaiset ovat huolissaan etenkin turvapaikkaa hakevista nuorista miehistä. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 11.9.2015: Turvapaikanhakijoiden vastaanottoraha saattaa laskea, myös sosiaaliturvan harkitaan muutoksia "kannustavammaksi". (Endast på finska.)

YLE-uutiset 15.9.2015: Maahanmuuttajien opiskelupaikka ilkivallan kohteena - seinät töhrittiin Kiteellä. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 25.9.2015: Monikulttuurista käsittämässä - Suomelta puuttuu kunnollinen maahanmuuttopolitiikka, sanoo Pasi Saukkonen. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 25.9.2015: Marjanpoiminta on sujunut pääosin hyvin. (Endast på finska.)

YLE Uutiset 30.9.2015: Pelastusarmeija: Turvapaikanhakijoille valtava määrä tavaraa - "Ihmiset todella antelijaita". (Endast på finska.)

Ilkka 4.10.2015: Pelkkiä heittoja ei pidä hyväksyä - Maahanmuutosta vaalien alla käytävä keskustelu vilisee ehdokkaiden ennakkoluuloja ja yleistyksiä. (Endast på finska.)

Verkko Suomenmaa 6.10.2015: Vapaaehtoistyö ei ole lamassa - Lahden Hennalassa ollut yli 300 auttajaa. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 7.10.2015: Vastaanottokeskus yritettiin polttaa Lammilla - Hämeenlinnan kaupungin johto: "Yksittäinen tapaus". (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 13.10.2015: Suomi ei houkuttele huippuosajia EU:n ulkopuolelta - eniten erityisasiantuntijoita tulee Intiasta. (Endast på finska)

MTV 3.fi Uutiset 13.10.2015: Mikä mättää, kun Suomi ei houkuttele ulkomaalaisia sijoittajia ja asiantuntijoita? (Endast på finska.)

Talouselämä 13.10.2015: Tutkimus: Suomi on huono houkuttelemaan kansainvälisiä osajia. (Endast på finska.)

Ilkka 18.10.2015: Kauhavalla vaikeuksia ottaa kaikkia lahjoituksia vastaan - vastaanottokeskusten väki on yllätynyt lahjoitusten määrästä. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 19.10.2015: Tutkija: Maahanmuuttajien kotouttamisessa epäonnistuttu Suomessa -Ruotsissa tehdään jo "etnistä profilointia". (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 19.10.2015: Vastaanottokeskuksen oveen heitettiin savukranaatteja sunnuntaina Siilinjärvellä. (Endast på finska.)

Keski-Uusimaa 21.10.2015: Ammattiliitot löysivät maahanmuuttajat. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 1.11.2015: Alaikäisten turvapaikanhakijoiden asuinrakennukseen hyökättiin polttopuloin Ylivieskassa. (Endast på finska.)

Verkkouutiset 11.12.2015: Sauli Niinistö: Maahanmuutto on ollut hallitsematonta. (Endast på finska.)

MTV.fi - Uutiset 11.12.2015: Pakolaisten kotimajoitus jäänyt harvinaiseksi - "Toivoisimme lisää". (Endast på finska.)

Taloussanommat 21.12.2015: Ekonomistit: Pakolaiset tuskin heilauttavat Suomen työmarkkinoita. (Endast på finska.)

Iltasanomat 23.11.2015: Vastaanottokeskukseen yritettiin heittää polttopullo Oulussa – luokitellaan rasistiseksi rikokseksi. (Endast på finska.)

YLE Uutiset: 29.12.2015: Vihapuhe poiki vastareaktion Asikkalassa: Auttajia viisi kertaa enemmän kuin turvapaikanhakijoita. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 4.12.2015: Poliisi vahvisti Rauman palon tuhopoltoksi – vastaanottokeskuksiin tehty yli kymmenen iskua pitkin syksyä. (Endast på finska.)

Iltalehti 6.12.2015: Vastaanottokeskukseen iskuja Porissa: ilotulitteita ja ikkuna rikki. (Endast på finska.)

Turun Sanomat 12.12.2015: Taas epäilty polttoisku tulevaan vastaanottokeskukseen. (Endast på finska.)

YLE Nyheter 28.12.2015: Polttopulloja ja katon poraamista – Poliisi: Vastaanottokeskuksiin iskevät Suomesa humalaiset rasistit. (Endast på finska.)

MTV.fi 31.12.2015: Piispa Askola: Siirtykäämme valittamisesta välittämiseen. (Endast på finska.)

Yle uutiset 7.1.2016: Sisäministeri Orpo: Katupartioissa ääriajattelun piirteitä, eivät lisää turvallisuutta. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 11.1.2016: Turvapaikanhakijoille jaetaan mobiilikurssilla tietoa seksuaalioikeuksista ja tasa-arvosta. (Endast på finska.)

Helsingin Sanomat 13.2.2016 A10: Supon päällikkö: Katupartiot ovat turhia. (Endast på finska.)

Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete CIMO / Fakta Express 2A/2015: Mitä ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden kouluttaminen maksaa? (Endast på finska.)

STT:s medieuppföljning baserar sig på medieuppföljningsrapporter som sammanställs av STT:s informations-tjänster och sökningar som görs med medieuppföljningens verktyg.

Webbsidor

Asyl-, migrations- och integrationsfondens projekt, uppdaterat 12.2.2016. https://www.intermin.fi/download/66165_amif_projektlist_2015.pdf?fc628215a23ed388 (Hämtat 20.6.2016)

Eduskunnan LATI-tietopaketti / perheen yhdistämisen edellytysten tiukentaminen. (Endast på finska) https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/perheenyhdistamisen-edellytysten-tiukentaminen.aspx (Hämtat 6.4.2016)

Eurostat/Asylum Statistics. http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics (Hämtat 6.4.2016)

Finlands somaliska förbund <http://somaliliitto.fi/somalialaiset-suomessa/> (Hämtat 6.4.2016)

Rapporter för Suuntaus-projektet. (Endast på finska.): http://www.migri.fi/tietoa_virastosta/maatietopalvelu/raportit (Hämtat 6.4.2016)

Internationella organisationen för migration IOM (kontoret i Helsingfors)/frivilligt återvändande: www.vapaaehtoinenpaluu.fi (Hämtat 6.4.2016)

Migrationsverket/beslut om att avvisa asylansökan: http://www.migri.fi/asyl_i_finland/ansokan_om_asyl/beslut/avvisning (Hämtat 20.6.2016)

Migrationsverket/ålderstest: http://www.migri.fi/hem_till_en_familjemedlem_i_finland/behandling_av_ansokan_och_beslut/alderstest (Hämtat 20.6.2016)

Nuoret turvapaikanhakijat kansanopistossa - Nutukka 2. (Endast på finska.): http://www.kansanopistot.fi/yhdistys/nutukka/nutukka2_esite.pdf (Hämtat 2.4.2016)

Politiikasta.fi, 25.3.2015 / Matti Välimäki: Maahanmuuttopolitiikkaa perussuomalaisittain. <http://politiikasta.fi/maahanmuuttopolitiikkaa-perussuomalaisittain/> (Endast på finska.) (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi, 23.4.2015 / Jukka Könönen: Terveenä käännytettäväksi? Huomioita paperittomuuden politiikasta. (Endast på finska.) <http://politiikasta.fi/terveena-kaannytettavaksi-huomioita-paperittomuuden-politiikasta/> (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi, 28.8.2015 / Miika Raudaskoski: Miksi ei ole yhdentekevää puhummeko pakolaisista vai "elintasosurffareista". (Endast på finska.) <http://politiikasta.fi/miksi-ei-ole-yhdentekevaa-puhummeko-pakolaisista-vai-elintasosurffareista/> (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi-raati, 31.8.2015: Pakolaisuus. (Endast på finska.) (Matti Välimäki, Talvikki Ahonen, Vesa Puuronen, Noora Kotilainen, Tiina Vaittinen). <http://politiikasta.fi/politiikasta-fi-raati-pakolaisuus/> (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi, 27.9.2015 / Leena Malkki: Suomi ja poliittinen väkivalta - kaltevalla pinnalla. (Endast på finska.) <http://politiikasta.fi/suomi-ja-poliittinen-vakivalta-kaltevalla-pinnalla/> (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi, 13.10.2015 / Niko Pyrhönen: Kriitikot ilman ratkaisuja? (Endast på finska.) <http://politiikasta.fi/kriitikot-ilman-ratkaisuja-2/> (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi, 9.11.2015 / Samu Pehkonen: Vihapuheen kyydissä eli maahanmuuttokeskustelua suomalaisessa taksissa. (Endast på finska.) <http://politiikasta.fi/vihapuheen-kyydissa-eli-maahanmuuttokeskustelua-suomalaisessa-taksissa/> (Hämtat 6.4.2016)

Politiikasta.fi, 10.12.2015 / Tapio Juntunen: Avoimuutta eristämällä? (Endast på finska.) http://politiikasta.fi/avoimuutta-eristamalla_malla/ (Hämtat 6.4.2016)

Specialvårdorganisationernas förbund EHJÄ rf/Perheenyhdistämisen hyvät käytännöt - Työskentelymalli perheenyhdistämisen kautta saapuvien maahanmuuttajien vastaanottoon: http://ehja.fi/pdf/opy_opas.pdf (Endast på finska.) (Hämtat 6.4.2016)

Statens ekonomiska forskningscentral / Matti Sarvimäki: Maahanmuuton kustannuksista (kolumni). (Endast på finska.) https://www.vatt.fi/ajankohtaista/kolumnit/kolumni/news_1808_id/348 (Hämtat 6.4.2016)

Studieinfo/VALMA: <https://studieinfo.fi/wp/yrkesutbildning/utbildning-som-handleder-for-grundlaggande-yrkesutbildning/> (Hämtat 20.6.2016)

Statistikcentralen, Finlands officiella statistik (FOS): De slutliga uppgifterna om befolkningsförändringarna 2005-2014 samt förhandsuppgifterna 2015 http://www.stat.fi/til/vamuu/2015/12/vamuu_2015_12_2016-01-26_tau_002_sv.html (Hämtat 6.4.2016)

Utbildningsstyrelsen/beskrivningar av färdighetsnivåer: http://www.oph.fi/download/169241_fardighetsnivaerna_CEFR.pdf (Hämtat 20.6.2016)

Utbildningsstyrelsen/TELMA: http://www.oph.fi/utbildning_och_examina/yrkesutbildning/handledande_utbildningar (Hämtat 20.6.2016)

Yhdenvertaisuussuunnittelun opas yksityiselle sektorille / FIBS. (Endast på finska.) Nätverket för företagsansvar och Mångfaldsnätverket http://www.fibsry.fi/images/TIEDOSTOT/FIBS_Yhdenvertaisuusopas_2015.pdf (Hämtat 6.4.2016)

YLE:s resultattjänst/riksdagsvalet. http://val.yle.fi/resultat/2015/riksdagsvalet/?partiet_##graafi (Hämtat 20.6.2016)

Övriga källor

Alatalo, Marja & Homanen, Riikka: **Hyvinvointivaltion rajankäyntiä maistraatissa [Artikel] : Ulkomaa-laisten rekisteröintikäytännöt erilaisten statusten ja valtiollisen tiedon lähteenä.** (Endast på finska.) Yhteiskuntapolitiikka 2015; 80 (2): 147-159.

Hahl, Kaisa & Niemi, Pia-Maria & Rita & Longfor, Johnson Dervin Fred (eds.): **Diversities and interculturality in textbooks : Finland as an example.** Cambridge Scholars, 2015, U.K.

Helsingin tilastollinen vuosikirja 2015 = Helsingfors statistiska årsbok 2015 = Statistical yearbook of Helsinki 2015. Helsingfors stad, Faktacentralen, 2015, Helsingfors.

Högnabba, Stina & Mattila, Pirjo & Ranto, Sanna & Kortelainen, Jeremias: **Katsaus helsinkiläis-nuorten hyvinvointiin 2015.** Helsingfors stads faktacentral, 2015.

Verksamhetsberättelsen för Centret för mänskliga rättigheter 2014. Centret för mänskliga rättigheter Helsingfors 2015, Helsingfors.

Jokela, Minna (ed.): **Globalization and borders : cultural, political and regional aspects of the Finnish and Russian borders.** Raja- ja merivartiokoulu, 2015, Imatra.

Jukarainen, Pirjo & Mutttilainen, Vesa: **Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen kansallinen riskiarvio.** (Endast på finska.) Polisyrkeshögskolan, 2015.

Laittoman maahantulon torjunnan arviointiraportti vuosi 2014 (Endast på finska.) Polisstyrelsens publikationsserie 1/2015.

Maahanmuuttosananastoa-juliste = Affischen Termer om invandring. IOM; EMN, 2015.

http://www.emn.fi/files/1345/210216_EMN-Maahanmuutto-Fin.pdf (Hämtat 14.4.2016)

http://www.emn.fi/files/1346/210216_EMN-Maahanmuutto-Sve.pdf (Hämtat 14.4.2016)

Mikkelsson, Anni & Hulkkonen, Ville (red.): **Ammattilaisia Suomessa : 15 tarinaa.** (Endast på finska.) Kavana Nuoriso Ry, 2015.

Similä, Juha: **Sisäinen pako turvapaikkapäätöksenteossa [Opinnäytetyö].** (Endast på finska.) Östra Finlands universitet, 2015, Joensuu.

Sourander, Christian & Buhl, Jakob: **Det nordiska skapar nya möjligheter för migrations- och integrationspolitiken.** Tankesmedjan Yggdrasil, dec. 2015.

<http://magma.fi/uploads/media/post/0001/01/c3d635c5c1eb6b115eea3d826ebdb8acd5404b8f.pdf> (Hämtat 14.4.2016)

Suomen tilastollinen vuosikirja 2015 = Statistisk årsbok för Finland 2015 = Statistical year-book of Finland 2015. Statistikcentralen, 2015, Helsingfors.

Tihveräinen, Tero: **Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2014.** (Endast på finska.) Polisyrkeshögskolan, 2015.

Tiimonen, Heidi & Firsakov, Vladislav (red.): **Näkökulmia Suomen ja Venäjän välisen maara- ja rajanylityspaikoilla toimivien rajavartijoiden julkisuuskuvaan ja sen kehittämiseen.** Raja- ja merivartiokoulu, 2015, Imatra.

Wahlbeck, Östen: **Inflyttad från Sverige: en studie av rikssvenska erfarenheter i Helsingfors.** Gidlunds bokförlag, 2015, Stockholm.

Wass, Hanna & Weide, Marjukka: **Äänestäminen osana poliittista kansalaisuutta : Maahan-muutto- taustaisten äänioikeutettujen osallistuminen vuoden 2012 kunnallisvaaleissa.**

Justitieministeriet, 2015 (Utredningar och anvisningar 26/2015).

http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1428475553037/Files/OMSO_26_2015_Aa- nestaminen_maahanmuutt_78_.pdf (Hämtat 14.4.2016)

Europeiska migrationsnätverket (EMN)

Migrationsverket
PB 18, 00581 Helsingfors

+358 (0) 295 430 431
emn@migri.fi

www.emn.fi
ec.europa.eu/emn

ISBN 978-952-5920-52-9 (PDF)
ISBN 978-952-5920-53-6 (Inb.)

Europeiska migrationsnätverket (EMN) grundades genom Rådets beslut den 14 maj 2008. Rådet får ekonomiskt stöd från Europeiska unionen. Europeiska migrationsnätverkets mål är att svara på behovet av information om migrations- och asylfrågor hos samfundets organ samt medlemsstaternas myndigheter och verk. EMN producerar aktuell, neutral, tillförlitlig och jämförbar information som stöd för den politiska planeringen i Europeiska unionen och dess medlemsstater. EMN ger dessutom allmänheten information om de aktuella frågorna.
